

JÓZSEFVÁROS KLÍMASTRATÉGIA

Helyzetelemzés

2020 ÁPRILIS

JÓZSEFVÁROSI ÖNKORMÁNYZT

1082 BUDAPEST, BAROSS U. 63-67.

+36 1 459 2100

INFO@JOZSEFVAROS.HU

WWW.JOZSEFVAROS.HU

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Kohéziós Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

TARTALOMJEGYZÉK

Tartalomjegyzék	2
Vezetői összefoglaló	4
Bevezetés.....	8
1. Mitigációs helyzetértékelés	9
ÜHG leltár	9
1.1.1. Energiafogyasztás – lakosság.....	13
1.1.2. Energiafogyasztás szolgáltatások, ipar	17
1.1.3. Energiafogyasztás közvilágítás	18
1.1.4. Energiafogyasztás önkormányzat.....	19
1.1.5. Nagyipari, Szolgáltatási kibocsátók	22
1.1.6. Közlekedés.....	23
1.1.7. Hulladékgazdálkodás	26
1.1.8. Szennyvízelvezetés, kezelés	26
1.1.9. Szén-dioxid elnyelő kapacitás.....	27
2. Alkalmazkodási helyzetértékelés	29
2.1. Kiemelt éghajlati problémakörök – kitettség	29
2.1.1. Hőhullámok	29
2.1.2. Extrém időjárási események	31
2.1.3. Allergének, betegséget terjesztő rovarok elterjedése	33
2.1.4. Települési levegőminőség	34
2.2. Hatásviselők meghatározása érzékenység	36
2.2.1. Társadalmi helyzet.....	36
2.2.2. Gazdaság.....	42
2.2.3. Infrastruktúra	44
2.2.4. Épített környezet	50
2.2.5. Területhasználat, zöldfelületek	57
2.2.6. Település turisztikai vonzereje	62
2.3. Hatásviselők meghatározása alkalmazkodó képesség	63
2.3.1. Társadalmi infrastruktúra.....	63
2.3.2. Az érintettek klímaérzékenysége (Települési Alkalmazkodási Barométer)	67
2.3.3. Épített környezet, műemlékek	68
2.3.4. Zöldfelületek, táji értékek.....	69
2.3.5. Turisztikai desztinációk.....	73

2.4. Alkalmazkodás szolgáló projektek bemutatása	73
2.4.1. Kerületi épített környezethez és infrastruktúrához kapcsolódó projektek	73
2.4.2. Kerületi zöldfelület-gazdálkodási projektek.....	75
2.4.3. Egészségügyi, katasztrófavédelmi és szociális intézményhálózat fejlesztése.....	75
2.4.4. Szemléletformálási projektek	76
3. Stratégiai kapcsolódási pontok azonosítása	78
3.1. Nemzeti szintű kapcsolódási pontok.....	78
3.2. Kapcsolódás a fővárosi klímastratégiához.....	78
3.3. Kapcsolódás a fővárosi tervdokumentumokhoz	83
3.3.1. Budapesti Fejlesztési Koncepció.....	83
3.3.2. Budapest Környezeti Programja 2017-2021 (BKP)	91
3.3.3. Budapest Zöldinfrastruktúra Program.....	92
3.4. Kapcsolódás a kerületi tervdokumentumokhoz	94
4. SWOT ELEMZÉS ÉS Problémafa.....	101
SWOT ELEMZÉS.....	101
Problémafa	105
Melléklet.....	106
1. ÜHG leltár	106
2. Önkormányzati Épületek Energiafelhasználása.....	110
3. Széndioxid kibocsátás (2015-2018)	121
4. Éghajlati tényezők várható változása Budapesten.....	127
5. Zöldfelületi rendszer elemei.....	130

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Józsefváros sűrűn lakott kerület: Budapest területének 1,3%-át foglalja el, népességének 4,36%-ának ad helyet. A főváros egyik belvárosi kerületeként számos funkciójával vállal akár agglomerációra is kiterjedő szerepet, és lakossága ugyanúgy élvezi vagy elszenvedti budapesti beágyazottságának következményeit. A klímaváltozás hatásaiban a kerületek között jelentős különbségek adódhatnak a hőszigetek, a Dunától való távolság, illetve a földrajzi fekvés eltérő adottságai miatt. Ily módon alkalmazkodásban és védekezésben is sajátos szerep hárul a helyi szereplőkre.

Józsefváros **erősségei** közé tartozik, hogy – bár nagy az átmenő forgalom, és az ezzel járó környezetterhelés – központi fekvésének köszönhetően is a kerületek között lakosságarányosan a legkevesebb (26,2 db/fő) személygépkocsival rendelkezik (a fővárosi átlag 38,5 db/fő). Az egyéb üzemű (köztük hibrid és elektromos) gépkocsik száma dinamikusabban növekedett a fővárosi átlagnál. A levegőminőség javulását elősegítő fontos tényező emellett a kerékpáros infrastruktúra színvonala és a kerékpáros hivatásforgalom dinamikus növekedése. Számos gyalogos utca az elmúlt évek folyamatos fejlesztéseinek köszönhetően kapcsolódik multimodális csomópontokhoz, de önálló hálózatuk is jelentős. A kerület szerencsés közlekedési-tér szerkezeti pozíciójánál fogva rövid elérési idő jellemző a lakás – munkahely – közintézmények – kereskedelmi egységek relációkban, közösségi közlekedési infrastruktúrája kiemelkedően sűrű.

A 2000 utáni, városrehabilitációs programoknak köszönhetően kedvezően alakult a kerület újonnan létesített épületeinek energiahatékonysága, s így a józsefvárosi épületállomány átlagos életkora és komfortfokozata. Ma már 14% az új építésű lakások aránya. A sikeresen zajló, a negyedek megújulását célzó komplex programok jelenleg is folynak. Ennek eredményeként mintegy 200 000 m² összterületű irodaház többsége „A” kategóriás vagy kedvezőbb energetikai besorolású, környezettudatos építési rendszerű. A közösségfejlesztő programoknak köszönhetően az érintett negyedekben nőtt a lakosság környezettudatossága. Pozitív tényezőnek mondható az alacsony lakossági energiafogyasztás, továbbá a szelektív hulladékgyűjtés arányának növekvő tendenciája.

Józsefváros jelentős tartalék barnamezős területekkel rendelkezik, ahol a tervezett fejlesztésekkel (a Józsefvárosi pályaudvar területén tervezett sport – pálya - udvar) zöldfelületi funkciók kiterjesztésére lehet mód. Ez alkalmas a kerületre jellemző sűrű beépítés oldására, valamint a mikroklimatikus feltételek javítására.

Belvárosi fekvése ellenére olyan ökológiailag értékes területek találhatók a kerületben, mint a Fiumei úti sírkert, az Orczy-park, a II János Pál pápa tér és a Tisztviselőtelep egyes részei. Emellett országos jelentőségű védett természeti terület a Fűvészkert, amely jelentős botanikai, dendrológia tudománytörténeti és oktatási értéket képvisel. A szórványos utcafásítások közül elsősorban sérülékenysége, kora, egységessége és a taxonértéke miatt kiemelendő a Tisztviselőtelepi Villám utca vadgesztenye fasora, amely a városi körülményekhez képest jó állapotban vészelte át a közel 100 éves sikeres telepítést.

Klímaalkalmazkodás szempontjából fontosak a magán, társasházi és intézményi zöldfelületek, amelyekből jelentős mennyiség található magánhasználatban a Százados negyed és a Tisztviselőtelep

kertvárosias lakóterületein. A sűrűn lakott zárt sorú, keret beépítéses negyedekben is számos jó példa van a belső udvarok, körfolyosók, homlokzatok zöldfelületi kialakításaira.

Az alkalmazkodást segítik a Józsefvárosban található jelentős egészségügyi intézmények (Budapest kórházi ágyainak 15%-ka, a betegeinek 24%-ka), attól függetlenül, hogy nem helyi, hanem fővárosi szinten szerveződnek és agglomerációs feladatokat is ellátnak.

Városi körülmények között a gazdasági ágazatok közül a turizmus kötődik leginkább a helyi adottságokhoz. A kerület vonzerői kiegészítő szerepet kaphatnak a fővárosi útvonalak kiterjesztésében. Azonban az itt jellemző, budapesti mezőnyben is kiemelkedő szálláshely-, vendéglátás-szolgáltatási vállalkozások lakosságra vetített aránya azt mutatja, hogy a kulturális érdeklődés mellett jelentős potenciál van a viszonylag alkalmazkodóképes városlátogató, kreatív ipar- és gaszto-turizmus szektorban.

Távlatos erőforrás-gazdálkodás terén Józsefváros **gyengeségei** közé tartozik a növekvő gazdasági energiafogyasztás, amely mellett még mindig megjelenik a lakossági hagyományos tüzelőanyagok használata. Az önkormányzati épületek energiafogyasztásáról nem készül hosszú távú monitoring, továbbá nincs elérhető adat az önkormányzati bérlakások energetikai besorolásáról, műszaki állapotáról. Budapesti adatok alapján az elmúlt években fokozatosan nő a keletkezett hulladék mennyisége, amely egyre pazarlóbb erőforráshasználatot sejtet.

Az egyesített szennyvíz- és csapadékvíz-hálózat a rendkívüli, szélsőséges időjárási eseményekre túlterheltséggel reagál. Az ekkor keletkező esővíz elvezetésében is jelentős szerepet játszó zöldterület a kerületben kevés, egy főre 2,4m² jut (intézményi 12,7 m²/fő, magánkertek 5,5 m²/fő, fásított közterek 0,7 m²/fő, lakótelepi zöldfelületek 0,3 m²/fő). Az elmúlt éveket a növekvő beépítés és burkolt felületek növekedése jellemezte, aminek következtében megnőtt a klímaérzékenység. Miközben a fővárosi átlagos zöldfelületintenzitás 52%, addig Józsefváros nagy részében 25% alatti. Fentiek kihatással vannak a városi hőszigetek kialakulására, a sűrűn beépített területek – műholdas felvételek szerint – nyáron akár 7 C⁰-kal magasabb hőmérsékletűek a környező zöldfelületeknél.

A hatásviselők – vagyis a kerületben élők – érzékenységét meghatározó társadalmi helyzet a 8. kerületben rendkívül kedvezőtlen, jelentős kihívások elé állítva úgy a közszolgáltatások teljesítőképességét, mint a szemléletformálás kapacitásait. 2010-2018 közötti időszakban a nők esetében 0,6%-kal nőttek, míg a férfiakéban 0,3%-kal csökkentek az életkilátások, Józsefvárosban egyedüli kerületként mutatható ki romlás a férfiaknál. Így a jelenlegi állás szerint a nők születéskor várható élettartama 78,4, a férfiaké 70,9 év, szemben a budapesti 80,2 illetve 75,1 értékkel. Az adózók lakosságáránya is itt a legalacsonyabb, míg az egy főre eső jövedelem a harmadik legkisebb érték a kerületek között. A jelentős társadalmi problémákat jelző indikátor az alacsony várható élettartam és nyugdíjas kort elérők aránya, a megváltozott munkaképességűek magas rátája, továbbá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek jelentős aránya. E szocio-demográfiai tényezőkben Józsefváros a kerületek között rendre a legkedvezőtlenebb helyen van. A társadalmi programoknál figyelembe kell venni, hogy a fővárosban itt a legmagasabb cigány népesség arány (népszámlálási adat alapján 4%). Itt található a hajléktalan ellátás fővárosi férőhelyeinek 23%-a. Amellett, hogy a kerület lakossága igen sokszínű, hiszen az előkelő Palotanegyedtől a rehabilitációra szoruló Orczy negyedig nivelláltak, a rászorulóknak ellenállása a klímaváltozás hatásaival szemben nem elegendő, nehezen mobilizálhatók, nincsenek tartalék forrásaik a kedvező adaptációs feltételek eléréséhez.

Az 1000 fő lakónépességre jutó táppénzes napok száma vonatkozásában a kerület a fővároson belül a középmezőnyben helyezkedik el, a budapesti átlagnál 15%-kal magasabb értékkel. A fentieket ellensúlyozandó társadalmi infrastruktúra kedvezőtlenül alakult: az 1000 fő gyermekkorúra jutó gyermekorvosok száma a 2011-2017 közötti időszakban 31 %-os esést mutat, amely értékkel a kerületek között Józsefváros a negyedik legrosszabb helyet foglalja el. Ugyanezen időszak alatt a háziorvosok 1000 főre vetített értéke 11%-os romlással a fővárosban a legkedvezőtlenebb helyzetben van.

Az évtizedek óta folyó sikeres komplex tömbrehabilitációk ellenére az ismert 3 szegregátumban, vagy azzal veszélyeztetett területeken él a lakosság 19%-a, a teljes lakásállomány 17%-ában, ahol jellemzően korszerűtlen fűtési módok jellemzőek.

A lakóépületek döntő többsége (71%) Józsefvárosban száz évesnél idősebb, vagyis alacsony energetikai besorolású, a szélsőséges időjárási viszonyokkal szemben sérülékenyek. A József körüttől keletre az Orczy tér és Fiumei út vonaláig húzódó terület szinte a kerület teljes szélességében rehabilitációt igényel. 2011-ben, az utolsó népszámláláskori felmérések szerint a komfort nélküli, félkomfortos- és szükséglakások aránya 8,77% volt, amely azóta a rehabilitációs programok hatására kis mértékben csökkent. A sűrű beépítésű, nagyvárosias területeken a magas épületek tovább növelik a mesterséges napfényelnyelő felületeket, és mechanikailag korlátozzák a szellőzés kiegyenlítő hatását, azaz a hősziget-hatás növeléséhez járulnak hozzá. A forgalmas útvonalak mentén az életkörülmények romlását eredményezi a magas közlekedési légszennyezés, a közterületek nagy részét gépkocsi parkolók foglalják el, mivel hiány van telken belüli parkolóhelyekből vagy parkolóházból.

A védett műemlékek többsége 120-150 éves nagyobb lakóház, városi palota vagy közintézmény. Energetikai hatékonyságuk javítása, az épületek jellegének megőrzése érdekében, főleg a műemlék épületek esetében, a hagyományos szigetelési megoldások nem alkalmazhatók, így elsősorban gépészeti felújítások szükségesek.

A fejlesztési irányokat meghatározó **lehetőségek** közül kiemelkedőek az Európai Unió 2021-2027 pénzügyi ciklusra tervezett alapok (KA, ESZA) és az azokhoz kapcsolt támogatási célok: a zöldebb, karbonszegény Európa, a szociálisabb Európa, valamint a polgárokhoz közelebb álló Európa. A támogatási pénzek felhasználásának pontos keretrendszere még nem készült el, de iránymutatást ad, a 2019 decemberében elfogadott „Európai Zöld megállapodás”, amelynek célja hogy irányt mutat, ahhoz, hogy az Európai gazdaságot fenntarthatóvá tegyék és megteremtsük az első klímasemleges kontinenst. Hasonlóan fontosak a fővárosi szintű, kerületet érintő tervezett fejlesztések (új távhő vezeték szakaszok kialakítása a belvárosban, a közösségi közlekedést érintő beruházások, közvilágítás stb.), amelyek várhatóan kedvezően befolyásolják majd Józsefváros energetikai és környezeti jellemzőit. A stratégia megvalósulásában jelentős szerepe van a főváros 2030 Városfejlesztési koncepciójához, valamint klímastratégiájához való kapcsolódásnak. Az utóbbi koordinálására, kerületek közötti együttműködések erősítésére tervezett a Főpolgármesteri Hivatalon belül egy Klímavédelmi főosztály létrehozása.

A várhatóan felhasználható pénzügyi kereteken kívül érdemes figyelembe venni a különböző területeken már elindult társadalmi paradigmaváltás tényét, például a környezet- és egészség tudatosság, a helyi értékek, helyi vállalkozások iránti lojalitás, vagy az együttműködés és a közösségek fontosságának felismerése.

A kerületben rejlő potenciál hasznosulásának elengedhetetlen összetevője a komplex, integrált programok megvalósítása, a fent említetteken túli uniós (transznacionális, URBACT, civil alapok) pályázati lehetőségek, tapasztalatcserék, valamint az e-gazdaság, e-ügyintézés támogatása.

A külső feltételek közül Józsefváros lakosságának életminőségét **veszélyeztető** tényezők között kiemelkedőek a környezetszennyezéssel és éghajlatváltozással összefüggő hatások növekedése, valamint a különböző ágazati (egészségügy, közösségi közlekedés, kultúra, műemlékvédelem stb.) fejlesztésekhez és helyi kormányzáshoz szükséges források csökkenése.

Az éghajlatváltozással a kerületben egyre nagyobb problémát fog okozni a nyári hőhullámok kialakulása. A klímamodellek alapján a közeljövőben az országos éves átlaghőmérséklet várhatóan 1-2 °C-kal emelkedik, míg a távoli jövőben (2100-ra) 3-4 °C-kal lesz melegebb. Ez az éves hőmérsékletemelkedés extrém szélsőségek formájában fog jelentkezni. A meleg és szélsőségesen meleg (25°C-ot meghaladó középhőmérsékletű) napok száma átlagosan 12 nappal (2050), illetve 37 nappal (2100) fog emelkedni. A 21. század során, a hőhullámos napok hossza és intenzitása is növekedni fog. Egyre gyakoribbak lesznek azok a meleg éjszakák, amikor a napi minimumhőmérséklet nem süllyed 20°C alá. Előfordulásuk a következő évtizedekben országosan akár évi 9-16 nappal is nőhet. A városi hőhullámokat mérsékelni tudó zöldfelületek fenntartása számára egyre nagyobb problémát fog okozni az évről évre fokozódó aszály. Az éves csapadékmennyiség 25-50 mm-rel csökkenhet 2050-re, az egymást követő nyári száraz napok száma 15-20-ra nőhet. Az egyre ritkább, viszont egyre nagyobb intenzitású csapadékesemények lesznek jellemzőek. A 10 és 20 mm-t meghaladó (szélsőséges) napi csapadékmennyiségek évi előfordulásának valószínűsége a közeljövőben 2-17%-kal, míg a távoli jövőben 3-25%-kal növekszik. E mellett az infrastruktúrák és az épületek komoly terhelés növekedését jelzi a viharos széllelőések éves gyakoriságának (több mint évi 31 nap) növekedése is.

A klímaváltozással együtt hazánkban is egyre több, eddig ismeretlen betegség jelenhet meg, illetve a már ismertek előfordulása is gyakoribbá válik (kullancsok által terjesztett Lyme-kór, vírusos agyhártyagyulladás, szúnyogok által terjesztett – nyugat-nílusi láz stb.). Az éghajlatváltozás kedvez az allergén invazív növények terjedésének is, a jövőben hosszabb pollenszezon és új típusú allergének is terhelhetik a lakosság egészségét.

A negatív környezeti változások hatását fokozhatja a légszennyezés növekedése, amely természetes (talajerózió, pollenek stb.) forrásból is származhat, de elsősorban a közlekedés és a fűtés okozza. A szálló por magas koncentrációja már napjainkban is évi 500-800 fő idő előtti többelhalálózását okozza a fővárosban.

A klímaváltozáshoz való alkalmazkodást és a kerület fejlődését akadályozó összetevő lehet a társadalmi-gazdasági különbségek további növekedése, vagyis a kétsebességes fejlődés, a világgazdasági és európai dekonjunktúra, továbbá a kiszámíthatatlan és bonyolult pályázati rendszer. Számolni kell olyan negatív társadalmi folyamatokkal, mint az együttműködés hiánya, a decentralizáció és a szubszidiaritás csökkenése.

Klímavédelmi szempontból a kerület kiinduló adottságai nem a legszerencsésebbek: a beépítettsége nagy, Duna-parttal nem rendelkezik, kevés a zöldfelülete, ami a hősziget-hatást súlyosbítja, nagy az átmenő gépjárműforgalom, épületállománya elöregedett, ami korszerűtlen fűtési rendszereket

jelent; ugyanakkor az energetikai fejlesztésekben, a zöldfelület-fejlesztésekben, a kerékpáros- és gyalogosinfrastruktúra fejlesztésében, a közösségi kezdeményezésekben hatalmas a potenciál.

BEVEZETÉS

Az éghajlatváltozás hatékony kezeléséhez nem elég a már bekövetkezett károk kezelése, hanem tervezetten kell fellépni a kibocsátások csökkentéséért, továbbá előrelátóan felkészülni a várható hatásokra. Ezt a tudatos felkészülést, a tevékenységek tervezett végrehajtását és az eredmények nyomon követését szolgálja a kerületi szintű éghajlatpolitikai tervezés. A tervezési folyamat eredményeként elkészülő kerületi klímastratégia magában foglalja az alkalmazkodási és kibocsátáscsökkentési törekvéseket és beavatkozásokat, az ezek megvalósításához szükséges eszközöket, forrásokat és intézményi struktúrát, valamint a stratégia megvalósításának nyomon követését is. Kiemelten fontos, hogy a folyamat ne álljon meg a klímastratégia elkészítésénél, hanem az abban foglaltak kerüljenek szisztematikusan végrehajtásra is. A kerületi klímastratégia hozzájárul a nemzeti és nemzetközi, az éghajlatváltozás megfékezéséhez, illetve a hatásaira való felkészülést célzó törekvésekhez is. Mivel az üvegházhatású gázok kibocsátása jelentős részben a lakossági felhasználáshoz kapcsolódik, ezért az alacsonyabb területi szinteknek is hozzá kell járulniuk a fenti célok teljesüléséhez. Fontos látnunk, hogy az éghajlatváltozás nem csak kihívásokat, hanem lehetőségeket is rejt magában. Az éghajlatváltozás szempontjainak integrálása a kerületifejlesztésekbe lehetővé teszi, hogy a kerületeink vonzóbb életkörülményeket és jobb életminőséget biztosítsanak.¹

Jelen dokumentum a „Helyi klímastratégia kidolgozása, valamint a klímatudatosságot erősítő szemléletformálás Józsefvárosban” című, KEHOP-1.2.1-18-2018-00011 azonosítószámú projekt keretében készülő Józsefváros Klímastratégiájához készült helyzetelemzés egyeztetési dokumentuma.

¹ Forrás: Magyar Bányászati És Földtani Szolgálat Nemzeti Alkalmazkodási Központ Főosztály: Módszertani útmutató a fővárosi kerületek klímastratégiáinak kidolgozásához. 2018. február

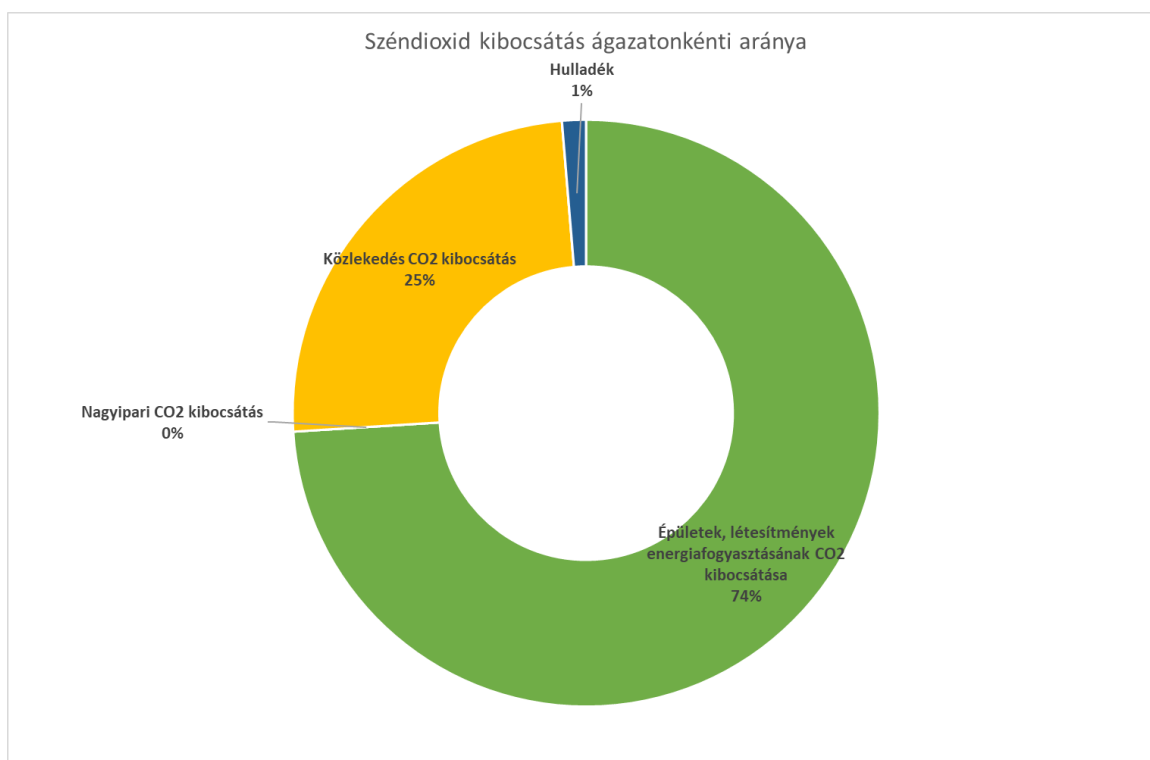
1. MITIGÁCIÓS HELYZETÉRTÉKELÉS

ÜHG LELTÁR

Az ÜHG leltár olyan –nemzetközileg egységesített szabályok alapján felépített -számítási eljárás és adattár, mely az üvegházhatású gázok kibocsátásának és a szén-megkötésnek számszerű becslésére alkalmas.

Az ÜHG leltár² a 2015-ös bázisúvra készült, tekintettel arra, hogy a fővárosi szintű közlekedési CO₂ kibocsátási³ adat erre az évre áll rendelkezésre.

Az energiafogyasztásánál a távhő fogyasztással a kerület esetében nem kell számolni, mert itt nincs távhő szolgáltató erőmű. Nagyipari kibocsátó nincs a kerületben, a nagyipari kibocsátók elsősorban a szolgáltató szektorban működnek, amelyeknek a kibocsátását az összarám fogyasztásnál lehet figyelembe venni. A hulladékból származó és a közlekedési kibocsátás a Budapesti adatokból számolható, a hulladékot a lakosság, a közlekedést a foglalkoztatottak arányában.

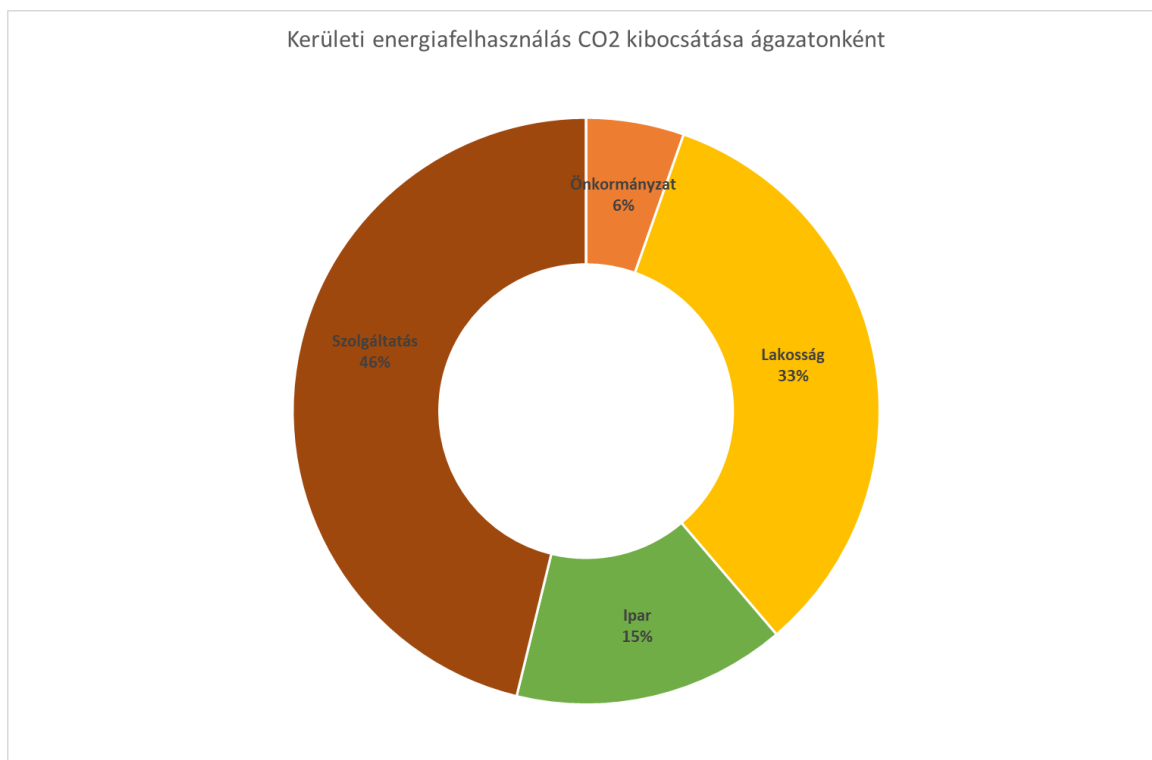

Az ÜHG leltár alapján a kerületi széndioxid kibocsátás 74 %-ért az épületek, intézmények, szolgáltatások energiafelhasználása felelős. A közlekedés 25 %-kal, a hulladéktermelés 1 %-kal járul hozzá a kibocsátáshoz.

² Forrás: Magyar Bányászati És Földtani Szolgálat Nemzeti Alkalmazkodási Központ Főosztály: Módszertani útmutató a fővárosi kerületek klímastratégiáinak kidolgozásához. 2018. február

³ Forrás: Fővárosi Közgyűlés 348/2018.(IV.25.) Főv. Kgy. határozatával jóváhagyott Budapest Klímastratégia. 2018.

A kerület energiafelhasználásában a legnagyobb (44%) a szolgáltatások részesedése, ezt követi a lakosság 37 %-os, az ipar 15 %-os és az önkormányzat 6 %-os aránya. Mezőgazdasági fogyasztás nincs, a közvilágítás energiafogyasztása nem a kerületben jelentkezik.

A budapesti adatokkal összevetve a kerület széndioxid kibocsátása alacsonyabb a fővárosi átlagnál. Nagyipari, mezőgazdasági kibocsátás nincs a kerületbe. Az épületek, létesítmények energiafogyasztása csupán 87 %-a a fővárosinak. A közlekedési kibocsátás a belvárosi fekvés és a sok intézmény miatt viszont magasabb mint az átlag. Probléma, hogy a széndioxid elnyelő kapacitás az alacsony zöldfelületi arány miatt szinte elhanyagolható.

	BP összesen	Budapest (t CO ₂ egyenérték/fő)	VIII. kerület	VIII. kerület (t CO ₂ egyenérték/fő)
Épületek, létesítmények energiafogyasztásának CO₂ kibocsátása	6 920 214,94	3,93	262 537,51	3,42
Nagyipari CO₂ kibocsátás	169 498,52	0,10	0,00	0,00
Közlekedés CO₂ kibocsátás	1 794 906,00	1,02	87 591,41	1,14

	BP összesen	Budapest (t CO2 egyenérték/fő)	VIII. kerület	VIII. kerület (t CO2 egyenérték/fő)
Mezőgazdaság CO2 kibocsátás	26 887,25	0,02	0,00	0,00
Hulladék	107 056,39	0,06	4 678,55	0,06
CO2 kibocsátás	9 018 563,00	5,13	354 807,47	4,62
CO2 kibocsátás nagyipar nélkül	8 849 064,58	5,03	354 807,47	4,62
CO2 elnyelés	32 125,34	0,02	69,20	0,00
Végső CO2 kibocsátás	8 986 437,76	5,11	354 738,27	4,62

Budapest VIII. kerület ÜVEGHÁZGÁZ LETLÁR		SZÉN- DIOXID CO ₂	METÁN CH ₄	DINITROGÉN- OXID N ₂ O	ÖSSZESEN
		t CO ₂ egyenérték			
KIBOCSÁTÁS	1. ENERGIA-FOGYASZTÁS	262 537,51			262 537,51
	1.1. Áram	123 394,89			123 394,89
	1.2. Földgáz	139 142,63			139 142,63
	1.3. Távhő	0,00			0,00
	2. NAGYIPARI KIBOCSÁTÁS	0,00	0,00	0,00	0,00
	2.1. Egyéb ipari energiafogyasztás	0,00	0,00	0,00	0,00
	2.2. Ipari folyamatok	0,00	0,00	0,00	0,00
	3. KÖZLEKEDÉS	87 591,41			87 591,41
	4. MEZŐGAZDASÁG		0,00	0,00	0,00
	4.1. Állatállomány		0,00		0,00
	4.2. Hígtrágya		0,00	0,00	0,00
	5. HULLADÉK		2 933,53	1 745,02	4 678,55
	5.1. Szilárd hulladékkezelés		6,07		6,07
	5.2. Szennyvízkezelés		2 927,46	1 745,02	4 672,48
ÖSSZES KIBOCSÁTÁS	350 128,93	2 933,53	1 745,02	354 807,47	
NAGYIPAR NÉLKÜL	350 128,93	2 933,53	1 745,02	354 807,47	

NYE LÉS	6. NYELŐK	-69,20			-69,20
------------	-----------	--------	--	--	--------

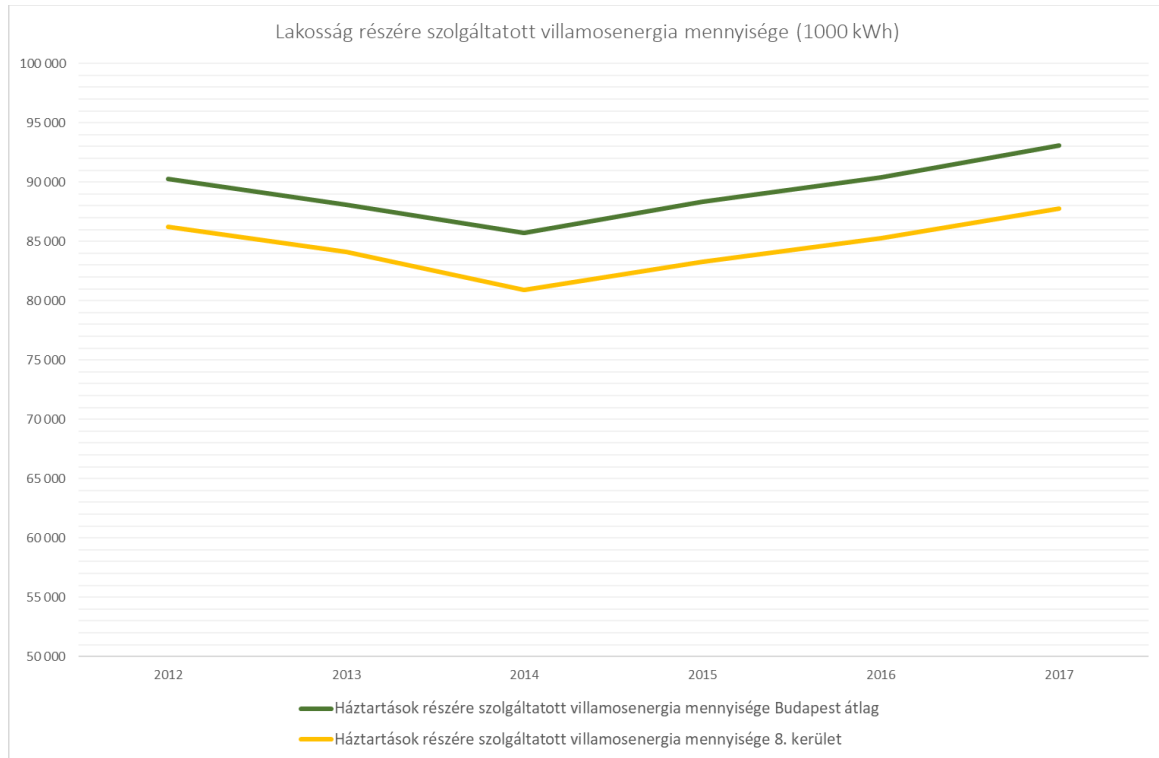
VÉGSŐ KIBOCSÁTÁS	350 059,73	2 933,53	1 745,02	354 738,27
NAGYIPAR NÉLKÜL	350 059,73	2 933,53	1 745,02	354 738,27

Üvegházgáz leltár összefoglaló táblázat

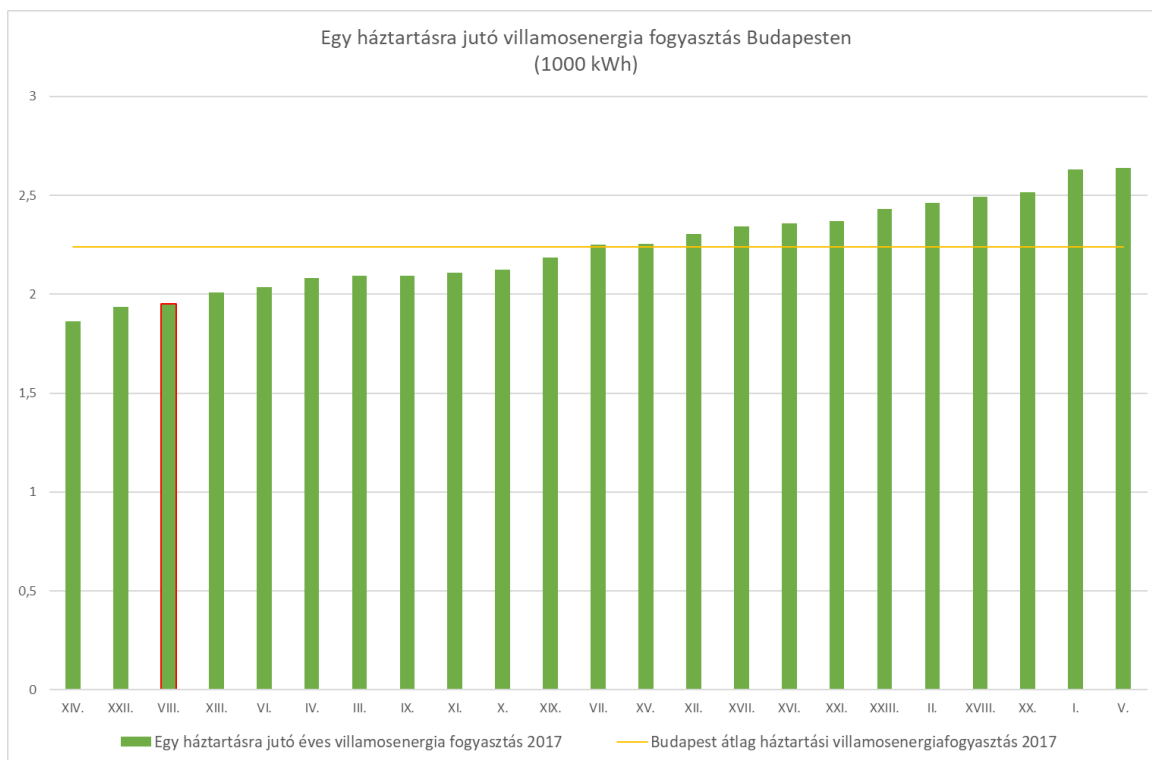
Az ÜHG leltár részletes táblázatait az 1. számú melléklet tartalmazza. Az alábbi fejezetekben a 2012-2017 évi energiafelhasználási tendenciákat mutatjuk be részletesen.

1.1.1. ENERGIAFOGYASZTÁS – LAKOSSÁG

Villamosenergia fogyasztás

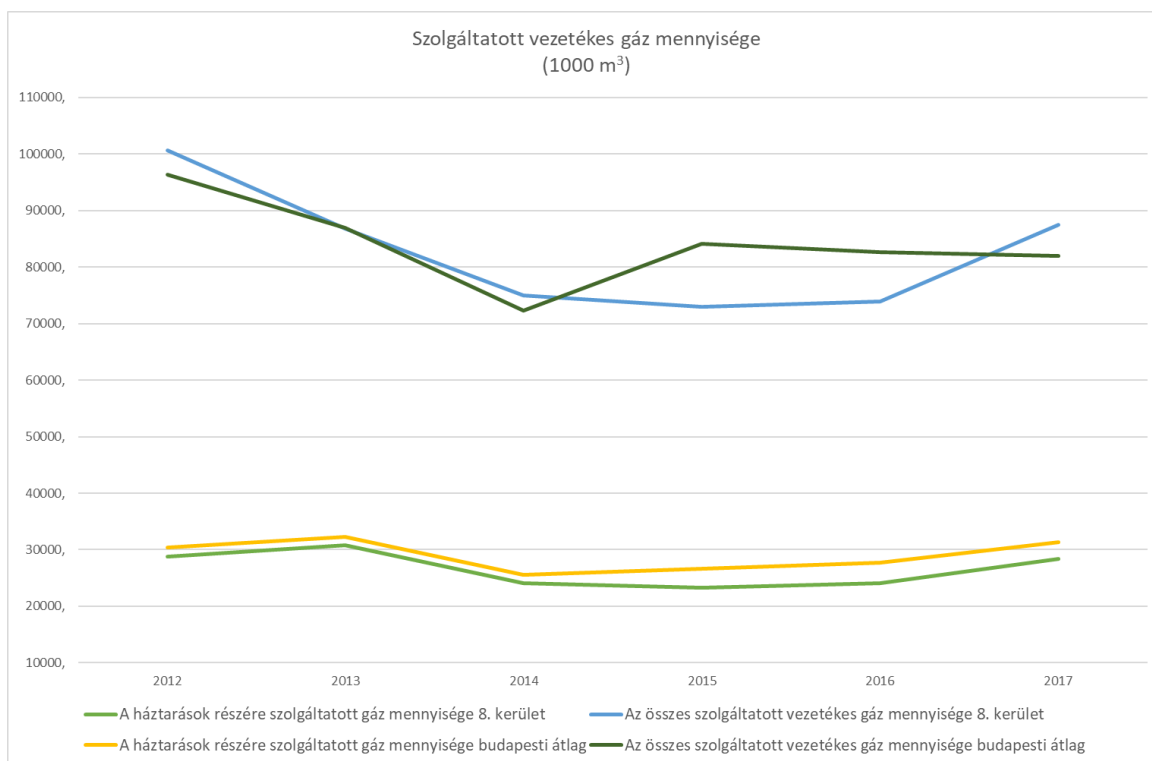

2017-ban összesen 51 168 villamosenergia fogyasztó volt a kerületben, amelyből 44 970 háztartási fogyasztó volt, ami a lakások közel 99%-át jelentette. A szolgáltatott villamosenergia mennyiségnek 26 %-a kerül a háztartási fogyasztókhoz. A háztartások részére szolgáltatott villamos energia mennyisége kis mértékben elmarad a budapesti átlagtól. Öt éves időtávot vizsgálva megállapítható, hogy a háztartási villamosenergia-fogyasztás volumene az utóbbi években növekedett. Az egy háztartásra jutó fogyasztás (1,95 ezer kWh) a kerületek között a harmadik legalacsonyabb, elmarad a budapesti átlagtól (2,24 ezer kWh).

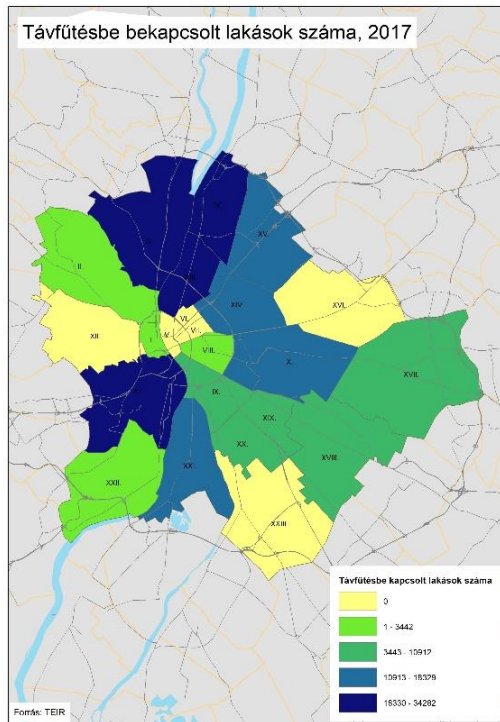

Gázfogyasztás

Józsefvárosban a lakások 78 %-ában elérhető a gázszolgáltatás, a gázhálózathoz csatlakozott lakások 89%-a fűtési fogyasztó. A háztartások részére szolgáltatott gáz mennyisége az elmúlt években, kis mértékben, az egyéb felhasználóké jelentősen csökkent.

Távhőellátás

Józsefvárosban a távhő használata nem kiemelkedő. A fővárosban a tizedik legkevesebb távhő felhasználóval rendelkező kerület. A FŐTÁV Zrt. hálózata üzemel, amely a Baross – Illés – Práter – Fűvészkert – Tömő – Szigony – Práter – Leonardo da Vinci utcák által határolt tömb és a Nagyvárad tér – Szenes Iván tér közötti terület ellátását biztosítja. Hőközpontja a Kelenföldi Erőmű.

A távfűtésbe és melegvíz-hálózatba bekapcsolt lakások száma 2017-ban 3 442 db volt (a lakások 7%-a), amely az elmúlt éveket tekintve állandósulni látszik. A lakossági távhőellátásra felhasznált hőmennyiség 110 725 GJ volt, az elmúlt öt évben közel állandó. A szolgáltatott melegvíz mennyisége csökkenő tendenciát mutat, 2017-ban 115 ezer m³.

“Energiahatékonysági fejlesztések és új fogyasztók hálózatra kapcsolása, új vezetékszakaszok kialakítása a FŐTÁV Zrt. távhőrendszereiben” című KEHOP-5.3.1-

17-2017-00002 azonosítószerű projekt keretében a NFP Nemzeti Fejlesztési Iroda Nonprofit Kft. és a Budapesti Távhőszolgáltató Zrt. konzorciuma 2017-2019 között fejlesztéseket hajtott végre.

A projekt eredményeként a kerületet érintő fejlesztés:

- Hőközpontok korszerűsítése, Budapest tizenhárom kerületében összesen 180 hőközpontot újít fel, köztük a Kelenföldi erőművet is.
- Új vezetékszakaszok kialakítása, új fogyasztók hálózatra kapcsolása - a Kéménymentes belváros programmal, az úgynevezett fővárosi távfűtési hőgyűrű részeként bővíti a meglévő vezetékhalozatát. Akárcsak korábban Bécsben, így Budapesten is összeköti a külvárosi részeken található szigetszerű hőközpontokat, azaz távfűtéses övezeteket. Ezzel a belső pesti kerületekben is bevezethetővé válik a környezetbarát távfűtés. Felmérések szerint csak Budapesten minden 45 ezer gázfűtésű háztartás távhőre állítása évente megközelítőleg 67 ezer tonna CO₂ kibocsátás csökkenését eredményezné.
- Meglévő távhővezeték korszerűsítése, a fejlesztés eredményeképpen hőenergiavesztéscsökkenés jelentkezik.⁴

Az energiahatékonysági és klímavédelmi törekvések a távhőhálózat lefedettségének további bővítését teszik indokolttá.

⁴ Forrás: <http://www.fotav.hu/eu-projektek/szechenyi-2020/kehop-531-17-2017-00002/>

Hagyományos energiahordozók

A kerületben a termikus energiaellátás egy részének kielégítése az ún. nem vezetékes energiahordozókkal történik. A nem vezetékes energiahordozók közé tartozik a szén, fa, olaj, PB. A nem vezetékes energiahordozók szerepe korábban, a lakosság komfort igényének növekedésével, az automatikus üzemvitelű hőellátás kialakításával csökkent, azonban az utóbbi években a lakosság gazdasági nehézségeinek növekedésével, ahol az ingatlanok ezt lehetővé teszik, az energiaellátás költségeinek csökkentésére törekcszenek. A korábban gázzal fűtők közül is voltak, akik a költségeik csökkentésére visszatértek a hagyományos tüzelőanyag hasznosításra, vagy ahol a műszaki feltételek biztosítottak egymás mellett használnak földgázt és hagyományos nem vezetékes energiahordozót. Ezzel prognosztizálható, hogy a hagyományos nem vezetékes energiahordozóknak jelenleg tapasztalható növekvő hasznosítása, várhatóan még hosszabb távon is fennmarad.

Megújuló energiaforrások alkalmazása

A került területén három megújuló energia típus (napenergia, biomassza, geotermikus) alkalmazására van lehetőség, hiszen a szél- és vízenergia hasznosítására nincsenek meg a megfelelő feltételek.

Napenergia

Budapest, benne a VIII. kerület területén 1800-1900 a maximálisan hasznosítható éves napos órák száma, amelynek hasznosíthatósága bár nem túl kedvező, de támogatottságára tekintettel célszerű igénybe venni. Hasznosítás lehetősége napkollektorokkal termikus célú energiaellátásra, naperőművel villamosenergia termelésre biztosított. A főváros belvárosában, a VIII. kerületben szinte egyedülként a napenergia hasznosítása kínál kedvező lehetőséget.

Biomassza-biogáz

A növényi termésből, növényi, állati hulladékokból, melléktermékekből, előállítható energiahordozó a biomassza, amely közvetlen elégetésével fűtési és használati melegvíz termelési energiaigények elégíthetők ki, biogázzá alakítva hő- és villamosenergia termelésre egyaránt alkalmas, bioetanollá alakítva üzemanyagként hasznosítható. Biomassza-biogáz előállítására az ország területén mindenhol, így a kerületben is van lehetőség. Meg kell azonban említeni, hogy a biomassza tüzelés környezetvédelmi szempontokból nem kedvező, így azzal együttes mérlegeléssel lehet csak alkalmazni. Jelenleg alkalmazásáról a kerületben nincs információ.

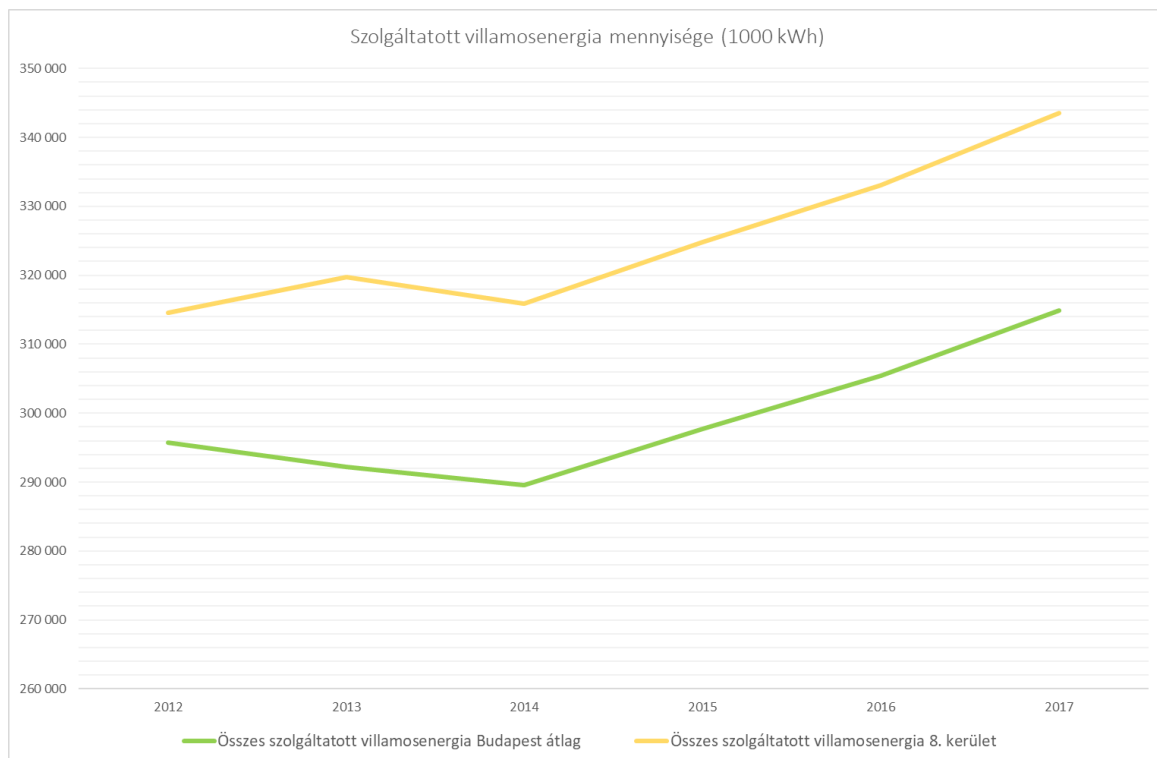
Geotermikus energia

A föld belső hőjéből hasznosítható a geotermikus energia. Geológiai adottságok befolyásolják előfordulásának mértékét. Hasznosítására a földhő hőszivattyúval történő alkalmazásával nyílik lehetőség. A földhőből hőszivattyúval kitermelt hőenergia közvetlenül fűtésre, használati melegvíz előállítására hasznosítható, georőmű segítségével villamosenergia termelésre is alkalmas. A kerület területén a földhő kedvező hasznosítási lehetősége korlátozott. A kerületben a földhő hasznosítására hőszivattyú alkalmazásával ingatlanonként van lehetőség, erre az épületgépészetek szintjén kell gondolni.

A megújulóenergia termelésről nem áll rendelkezésre település szintű nyilvántartás, de főleg a geotermikus és napenergia használata az utóbbi években jelentősen növekedett. Ezt a növekedést várhatóan a jövőben is generálja az épületek energetikai jellemzőinek meghatározásáról szóló /2006 TNM rendelet. Az előírásnak megfelelően, új épületek esetén 2019. január 1. napjától már a 6. mellékletben szereplő közel nulla energiaigényű épületek követelményszintjét kell alkalmazni. Ezen követelményszintek fontos új eleme, hogy a 6. melléklet IV. pontja szerint az épület energiaigényét az összesített energetikai jellemző méretezett értékéhez viszonyítva legalább 25%-os mennyiségben, helyben termelt megújuló energiaforrásból kell biztosítani. Ennek az energiahatékonysági elvárásoknak megfelelően új épületet energiatakarékosan kell kivitelezni és az energiaszükséglet legalább 25 %-át megújuló energiaforrás hasznosításával kell megoldani.

A megújuló energiaforrások alkalmazása a fentieknek megfelelően az új épületeknél előírás, azonban fontos vizsgálni, hogy a kerület meglévő épületállománya mennyire alkalmas a megújuló energiatermelésre. A belső, erősen beépített, magas társasházias tömbökkel érintett kerületrészekben valójában a napenergia alkalmazása jöhet számításba, ám ennél is kérdéses, hogy a telepítésre alkalmas tetőfelületek nagysága nem tudja kielégíteni a felmerülő energiaigényeket.

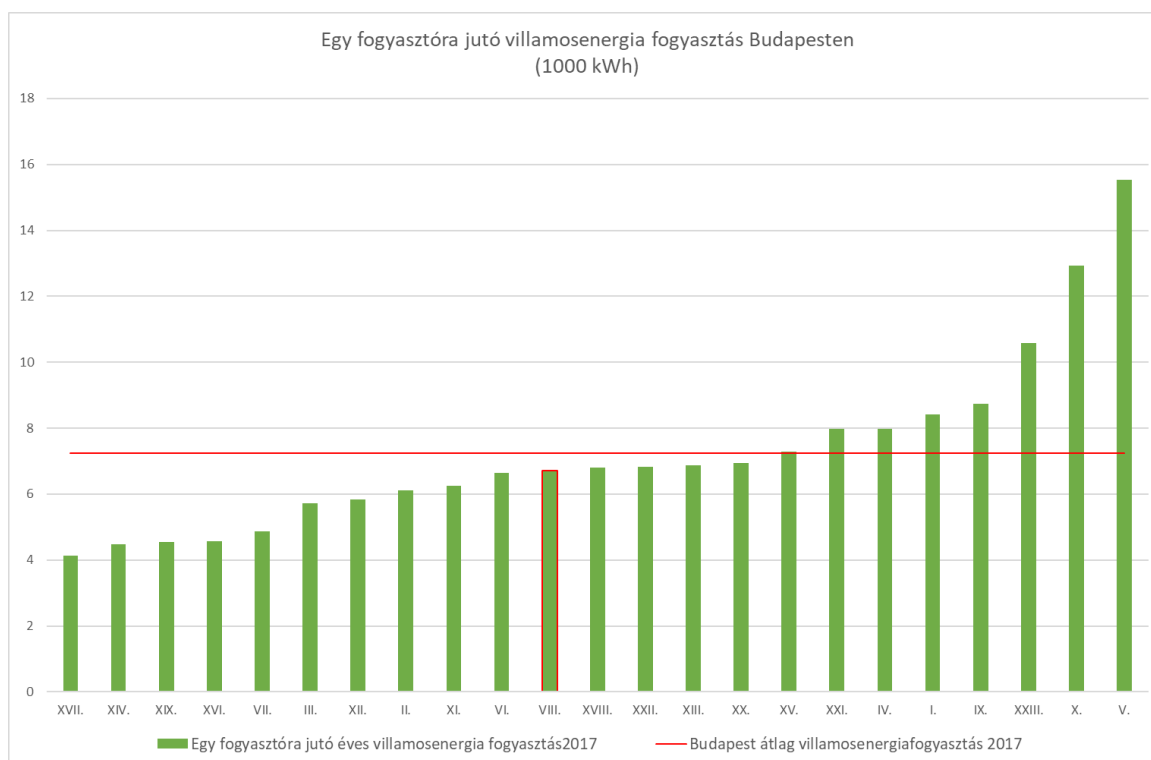
1.1.2. ENERGIAFOGYASZTÁS SZOLGÁLTATÁSOK, IPAR

A kerület számára szolgáltatott villamosenergia mennyisége 343 GWh volt, amelynek csupán 26 %-a kerül a háztartási fogyasztókhoz. Az összes szolgáltatott energia mennyisége meghaladja a budapesti átlagot, ami a nagy közintézmények (egyetemek, kórházak), illetve gazdasági felhasználók (ipar,

kereskedelem, irodaházak) magas számát mutatja. Sajnos a központi adatbázis alapján nem érhető el külön az ipari, illetve szolgáltató szektor energiafogyasztása. Az ÜHG leltárban, ezért a lakossági és önkormányzati energiafogyasztáson kívüli energiafelhasználást az egyéb kategóriába soroltuk (hiszen ezek az intézmény).

Öt éves időtávot vizsgálva megállapítható, hogy a villamosenergia fogyasztás az utóbbi években növekedett. Az egy fogyasztóra jutó éves villamosenergia fogyasztás a kerületben nem kiemelkedő (6,71 ezer kWh), bár közelíti a budapesti átlagot (7,25 ezer kWh).

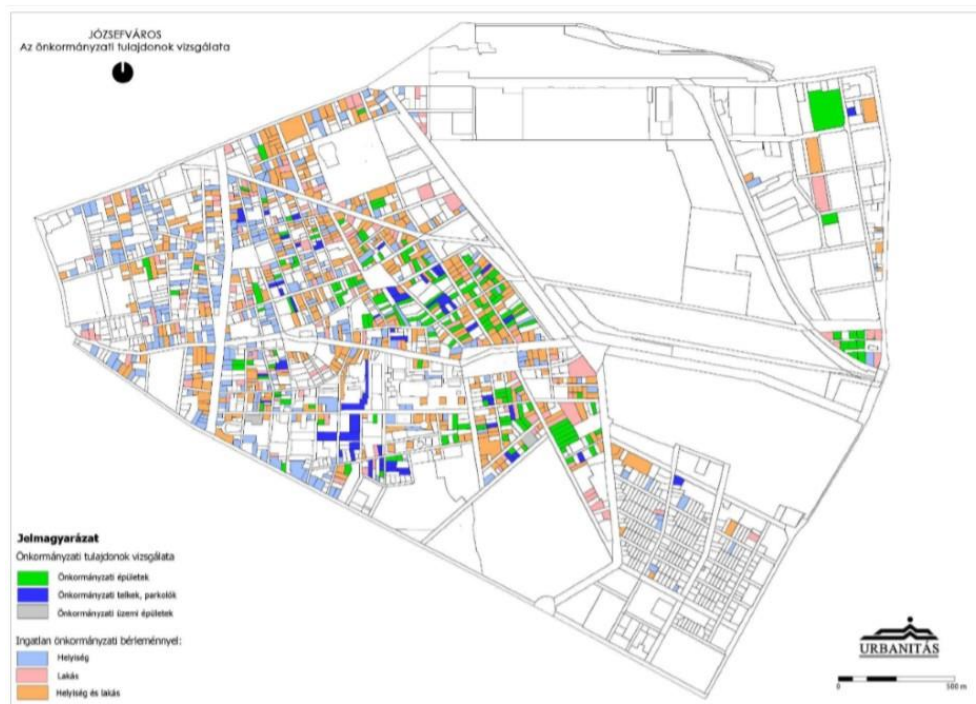
1.1.3. ENERGIAFOGYASZTÁS KÖZVILÁGÍTÁS

A fővárosi tömegközlekedési útvonalakon a közvilágítás fejlesztése fővárosi feladat, a kerület a díszvilágításon kívül minden feladatát átadta a Budapesti Dísz- és Közvilágítási Kft-nek (BDK). A közvilágítás energiahatékonysági fejlesztése Budapest szinten megkezdődött az elmúlt években energiahatékonysági beruházásoknak köszönhetően évi 3 millió kWh-val csökkent a fővárosi közvilágítás energiafogyasztása, amely 1,100 tonna Co2 kibocsátás csökkenést jelent. Fővárosi szinten eddig közel 9 000 led világítótest korszerűsítése történt meg, 40 %-os energiamegtakarítási eredménnyel. A fejlesztési tervek alapján 2022-25 között mintegy 40 000 db lámpatest „smart ready” led kiépítése valósul meg, igény szerint szabályozható távfelügyeleti rendszerrel, amely további kibocsátáscsökkentést eredményez.

A kerület kezelésébe álló karácsonyi díszvilágításnak az elmúlt években 4, 28 kWh (2015., 2016.) és 14,6 kWh (2017., 2018., 2019.) között alakult. Ez a mennyiség nem került bele az ÜHG leltárba, mert nem éri el az 1000 kWh-t.

1.1.4. ENERGIAFOGYASZTÁS ÖNKORMÁNYZAT

A kerületi tulajdonú ingatlanok jelentős része, 79%-a valamilyen bérlemény (helyiség, lakás, helyiség és lakás), míg a fennmaradó hányadát önkormányzati tulajdonú épületek, üzemek, telkek és parkolók képezik. A legtöbb kerületi tulajdonú ingatlan a Kiskörút és a Fiumei út, Orczy út között található meg, de a Százados negyedben és a Tisztviselőtelepen elszórtan ugyancsak megjelennek. A legnagyobb hányadot (36,7%) a kerületi tulajdonok közül az önkormányzati helyiség és lakás bérlemények teszik ki.⁵

Forrás: Budapest Főváros VIII. kerület, Józsefváros településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat

Közüntézmények épületei

Józsefváros önkormányzat kezelésébe jelenleg 50 közüntézményi épület tartozik, amelyek rendeltetés szerinti megoszlása: 8 bölcsőde, 13 óvoda, 8 közüntézményi, 19 szociális, 2 egészségügyi. Az épületek területét, 2018-as és fajlagos energiafogyasztásukat bemutató táblázatot az 2. melléklet tartalmazza. Az adatok a 2019. decemberi felmérés eredményeit mutatja. Néhány intézménynek nincsenek elérhető adatai, így az elemzés nem lehet teljes, de a meglévő 2018-as fogyasztási adatok alapján:

A közüntézmények között a legnagyobb fogyasztók a Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ és a Polgármesteri Hivatal. Mivel azonban ezek a legnagyobb alapterületű épületek is, a fajlagos energiafogyasztási mutató alapján érdemes értékelni az épületek klímahatékonyágát.

Az önkormányzat által üzemeltetett középületek egy m² jutó átlagos éves energiafogyasztása 264, 64 kWh. Az öt legnagyobb a fajlagos energiafelhasználású épület: a Józsefvárosi Szoc. Szolg. És Gyermekekölési Központ Népkonyhája (870 kWh/m²), Józsefvárosi Szoc. Szolg. És Gyermekekölési

⁵ Forrás: Budapest Főváros VIII. kerület, Józsefváros településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat -2018

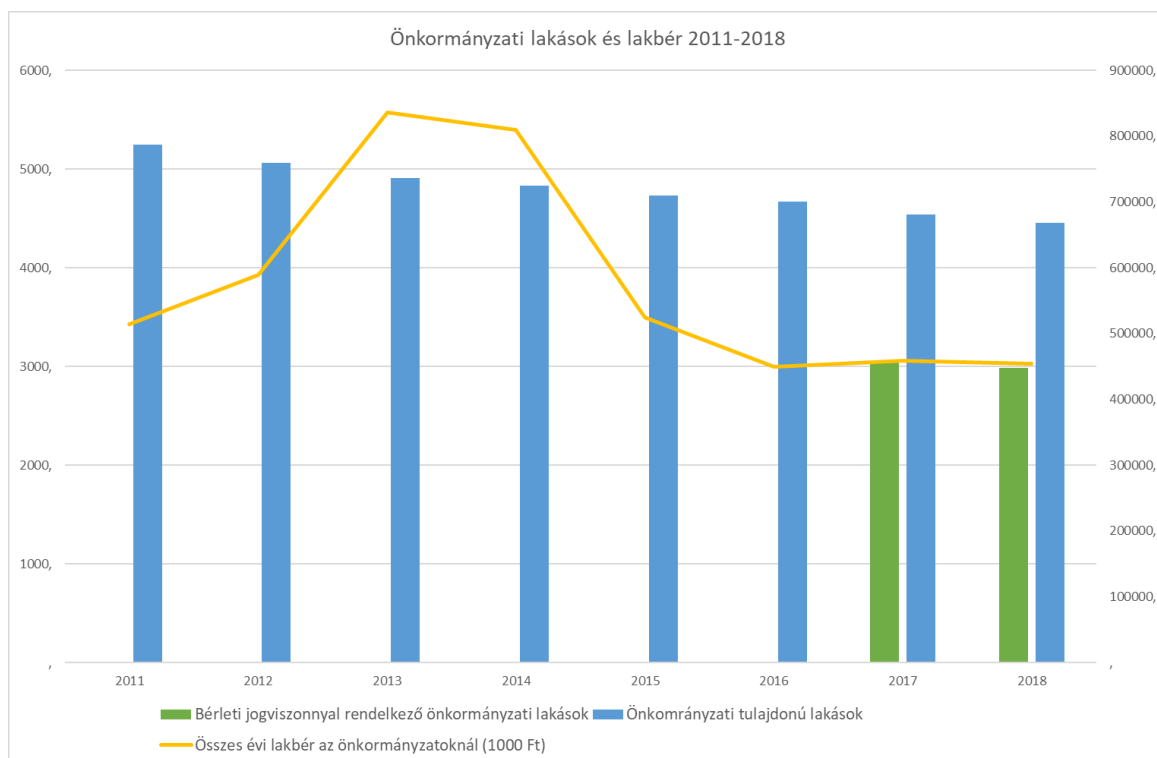
Központ (690 kWh/m²), Családos Közösségi Szállás (472 kWh/m²) Polgármesteri Hivatal (469 kWh/m²), Nappali Ellátás-Mátyás Klub (447 kWh/m²).

Az önkormányzati középületek éves energiafogyasztása összesen 6 192 014 kWh/év. Az energia hatékonyságuk értékeléséhez javasolt a hiányzó adatokat kiegészíteni és folyamatosan monitorozni az energiafelhasználást.

Bérlakások, bérlemények

Az önkormányzati tulajdonban lévő bérlakások száma 2010 és 2018 között jelentősen, 18%-kal csökkent: a vizsgált időszak kezdetén még 5458 lakás volt az önkormányzat tulajdonában, míg 2018-ban már csak 4 455. 2018-ban az önkormányzati bérlakások közül összesen 2 988 lakás rendelkezett bérleménnyel, amelyek átlagosan 151 984 Ft éves bevételt jelentettek.

Józsefvárosban a lakásbérbeadási és lakásgazdálkodási tevékenységek ellátása nem közvetlenül az önkormányzat feladatkörébe tartozik: 2010 októberétől ezt a kerületi önkormányzat cége, a Kisfalu Józsefvárosi Vagyongazdálkodási Kft. látja el. A Lakásgazdálkodási Iroda főbb feladatkörébe tartozik a szociális lakberek megállapítása: Józsefvárosban nincs szociálisbérlakás-állomány, szociális lakbér csak bérelt és használati szerződéssel lakott lakásokra állapítható meg. Az önkormányzat tulajdonában álló lakások bérbe adásának feltételeit és a lakbér mértékét a 16/2010. (III.08.) számú önkormányzati rendelet szabályozza.

Az önkormányzati bérlakások műszaki állapotát és használatát az alábbi táblázatok mutatják. Ezekből megállapítható, hogy rendkívül magas komfort nélküli és szükséglakások aránya (34,59). Ezek között

közel 500 lakás használaton kívüli és nem hasznosítható. Az alacsony komfort fokozatú és szükséglakások műszaki felújítása, adott esetben megszüntetése energiafelhasználás szempontjából is fontos önkormányzati feladat.

Önkormányzati tulajdonú lakások megoszlása komfortfokozat és szobaszám szerint a VIII. kerületben (2017)

Műszaki szempont	Darabszám	Részesedés a teljes állományból (százalék)
összkomfortos	472	10,39
komfortos	2147	47,29
félkomfortos	350	7,7
komfort nélküli	1480	32,59
szükséglakás	91	2,00
Méret		
0,5 szobás	30	0,66
1 szobás	3061	67,42
1,5 szobás	441	9,71
2 szobás	780	17,18
2,5 szobás	71	1,56
3 szobás	91	2,00
3 szobásnál több	37	0,81

Forrás: Budapest Főváros VIII. kerület, Józsefváros településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat -2018

Önkormányzati tulajdonú lakások megoszlása hasznosítási szempont szerint a VIII. kerületben (2017)

Hasznosítási szempont	Darabszám
Lakott, illetve jogilag nem üres lakások:	3678
bérelti szerződéses	2965
használati szerződéses	91
jogcím nélküli	605
hagyatékos	17
Üres lakások:	862

Hasznosítási szempont	Darabszám
hasznosítható	361
nem hasznosítható (pl. szükséglakás, bontandó, zárolt)	501

Forrás: Budapest Főváros VIII. kerület, Józsefváros településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat -2018

Nem lakás célú helyiségek⁶

A lakások mellett szintén tulajdonosa az önkormányzat 1716 db nem lakás célú helyiségnek is, ezek jelentős hányada kevésbé előnyös adottságú, ekképp üres.

Az elmúlt években a nemzetgazdasági szinten tapasztalható negatív folyamatok a nem lakás célú helyiségek bérlere kapcsán is megmutatkoztak, az új helyiségek bérbeadása és a bérletidíj-bevételek 2009-től folyamatos visszaesést mutattak. Józsefvárosban a Palotanegyedben lévő helyiségek keresettek és könnyen bérbe adhatóak, a bérbeadás problematikája inkább az innen keletre eső területek helyiségeit érinti, ezen belül is a pinchehelyiségeket, valamint a 150 m² feletti és nagy értékű, pályázaton bérbe adható helyiségeket. A kérelmezők jellemzően a 40-100 m²-es utcai helyiségeket keresik, a 100-150 m² feletti helyiségekre igen ritkán nyújtanak be kérelmet. Az udvari helyiségekre is igen korlátozott a kereslet.

A VIII. kerületi üreshelyiség-állomány túlnyomó része felújítandó vagy jelentősen leromlott műszaki állapotban van, így a bérbeadóra tartozó felújítások bérleti díjba történő beszámításának lehetősége a bérleti díj összege mellett kulcsfontosságú az új kérelmezők számára. Az üres, nem hasznosított helyiségek állománya az önkormányzat részére egyre magasabb közös-, illetve üzemeltetési költség-fizetési kötelezettséggel jár.

1.1.5. NAGYIPARI, SZOLGÁLTATÁSI KIBOCSÁTÓK

Az OKIR Levegőtisztaság-védelmi Információs Rendszermodulja (LAIR)⁷ a levegőtisztaság-védelmi adatszolgáltatási kötelezettségekből származó adatok nyilvántartására szolgál. A kerület széndioxid kibocsátásában jelentős szerepet töltenek be szolgáltató szektor kibocsátásai (részletesen 3. melléklet). A kibocsátási adatbázis alapján a legnagyobb szén-dioxid kibocsátó a kerületben: az országos egészségügyi intézmények (külső és belső klinikai tömb, Szent Rókus Kórház), számos irodaház és vállalati székházak (Corvin Irodák, NKM központi Irodaház, MÁV területi igazgatóság), szállodák (Novotel Budapest, Hotel Mercure) és bevásárló központok (Aréna Mall, Corvin bevásárlóközpont), oktatási intézmények, társasházak.

⁶ Forrás: Budapest Főváros VIII. kerület, Józsefváros településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat -2018

⁷ http://web.okir.hu/hu/tart/index/131/Adatok_lekerdezese

A levegőtisztaság-védelmi adatszolgáltatási kötelezettséggel rendelkező vállalatoknak összesen az elmúlt évek átlaga alapján évi 35 ezer tonna az éves szén-dioxid kibocsátása.

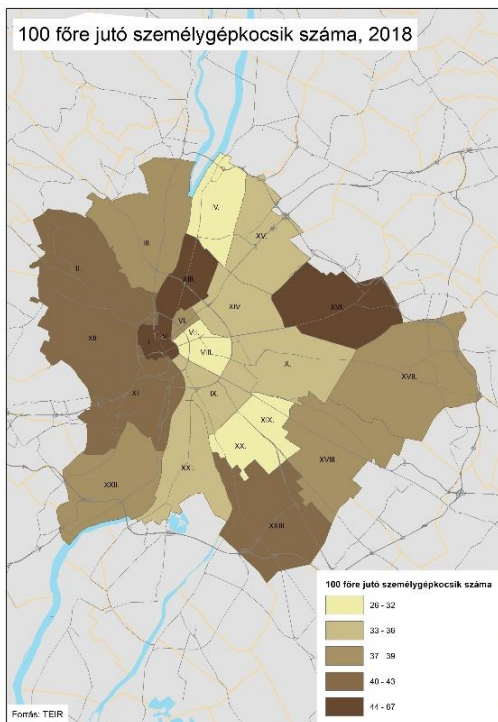
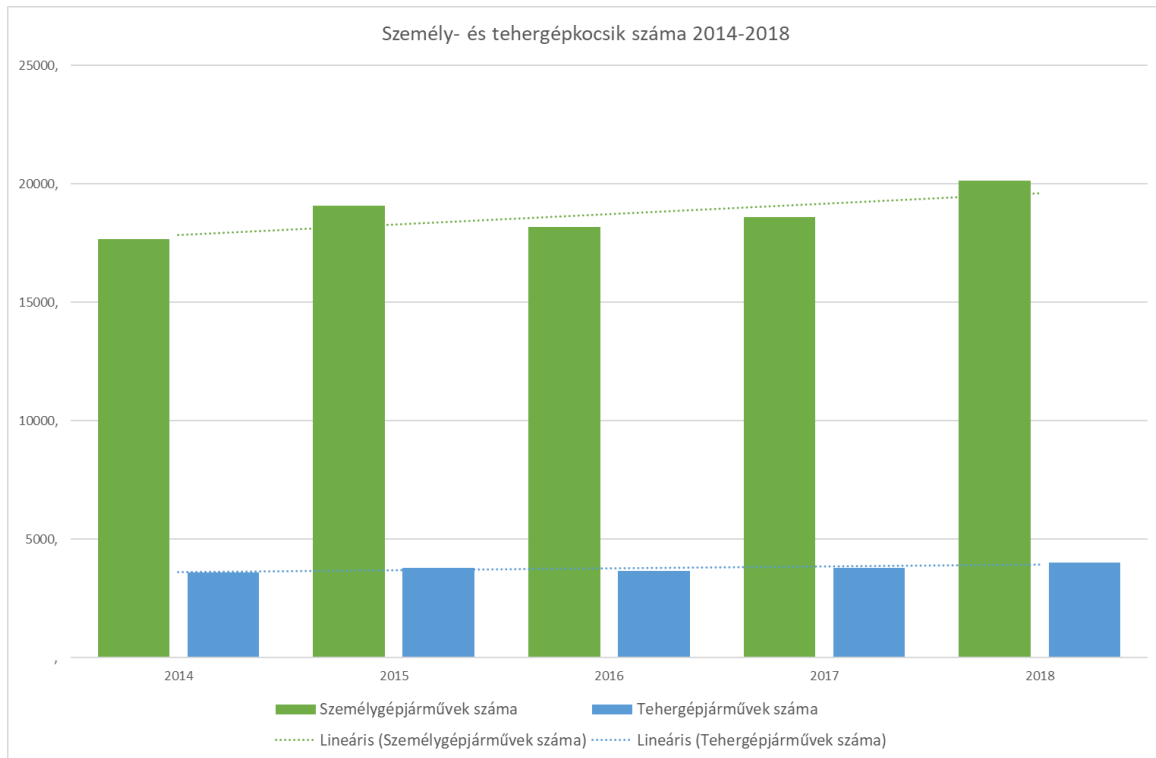

1.1.6. KÖZLEKEDÉS

Egyéni gépjárművek

Józsefváros több országos és fővárosi szintű kapcsolatot biztosító közúti elemmel érintett. Ezeken az átmenő forgalom igen jelentős, amely sokszor torlódást okoz, illetve komoly levegő és zajterhelést jelent a kerület számára. A lakott területek életminőségét jelentősen javította a Budapest egészét egységes elvrendszer szerint differenciáltan szabályozó 92/2011 (XII.30.) Főv. Kgy. rendelet megszületése, amelynek megfelelően a nagykerút vonalán belüli közutakon 3,5 t, azon kívül 7,5 t össztömeg korlátozás van érvényben.

Józsefvárosban, az utóbbi években több jelentős forgalomvonzást kifejtő kereskedelmi létesítmény is épült, amelyek közül a legjelentősebb az Aréna Pláza 122 000 m² kereskedelmi területtel.

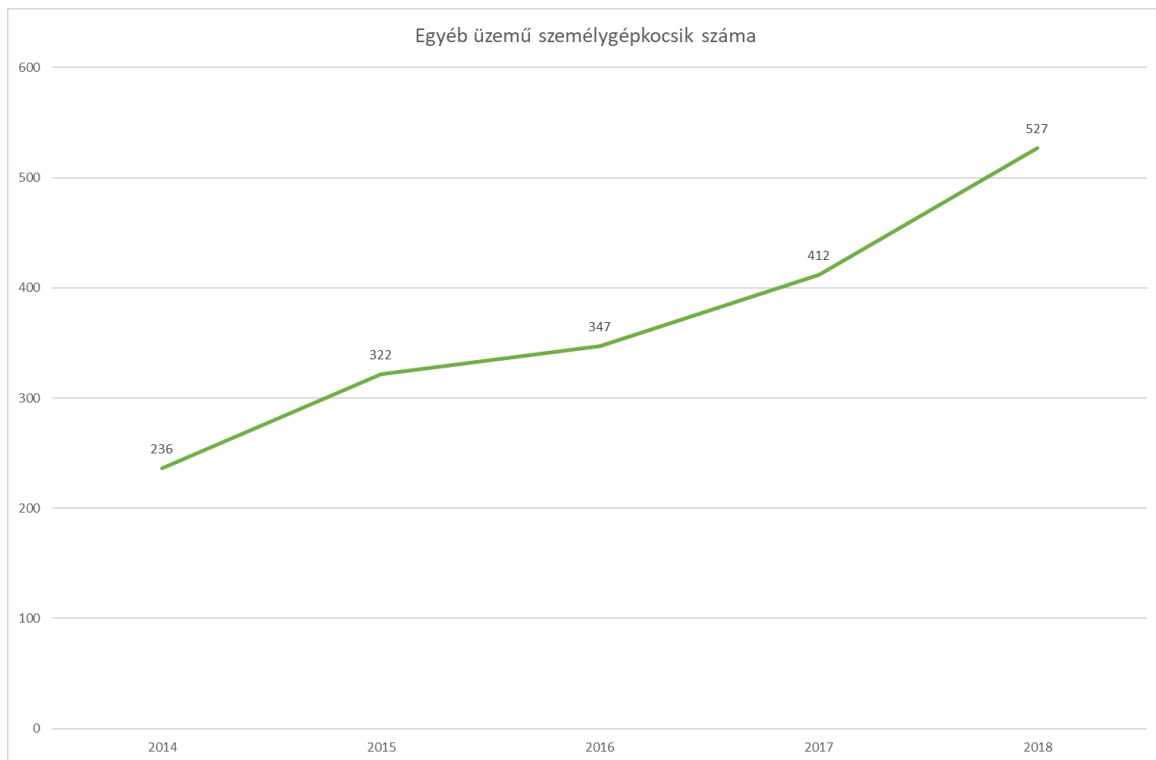

A kerületben a személygépkocsi száma az elmúlt években fokozatosan emelkedett. A belvárosi központi fekvésű területeknél ugyanakkor jelentős előnyt jelent a kerület számára, hogy a 100 főre jutó személygépkocsi száma a budapesti kerületek között itt a legalacsonyabb (26,2), jóval elmaradva a budapesti átlagtól (38,5).

Bár a kerületben lakosságarányosan kifejezetten kevés a személygépkocsi, a teherszállító gépjárművek száma viszont magasabb, mint a szomszédos belvárosi kerületekben, ami elsősorban a kiterjedt gazdasági területekkel magyarázható.

A személygépkocsi 67 %-a benzinüzemű, 30 %-a gázolajüzemű és 3 %-a egyéb meghajtású, a tehergépkocsi 95 %-a gázolajüzemű. A gázolajüzemű gépjárművek kibocsátása jelentősen rontja a levegő minőségét, hiszen növeli a levegő szálló por koncentrációját (PM10), amely komoly egészségügyi

problémák kialakulásához vezethet az emberi szervezetben (pl. asztma, tüdőrák).

Budapesten az egyéb üzemű személygépkocsik, köztük a hibrid és az elektromos autók, száma öt év alatt másfélszeresére emelkedett. A kerületben is dinamikus növekszik az alternatív hajtású személygépkocsik száma, bár kicsit elmarad a budapesti aránytól. A növekedés, ami környezetvédelmi szempontból mindenképp kedvező folyamat.

Közösségi közlekedés⁸

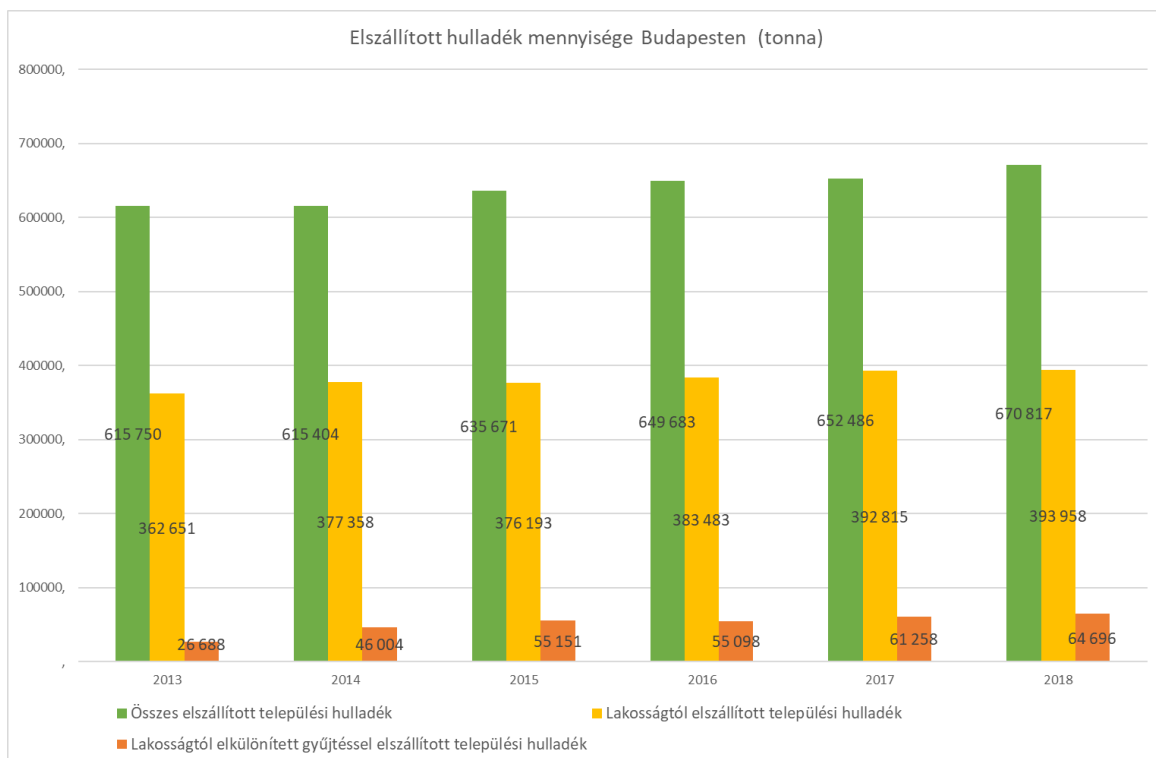
A kerület jelentős része a közösségi közlekedési hálózat állomásaitól és megállóitól mért gyaloglási távolságok alapján jól ellátott terület, ami klímavédelmi szempontból előnyös, a közösségi közlekedés versenyképességét jelenti. Kivétel az Illés utca környéke, illetve a kisebb utasforgalmi igényű Asztalos Sándor utca környéke. A fővárosi gyorsvasúti hálózat kerületet érintő 3 metróvonal közül 2 vonal a kerület északi és déli határán az utasforgalom jelentős részét bonyolítja le. A villamosvasúti hálózat legnagyobb forgalmú vonalai a kiskörúti és nagykörúti vonal, amelyek a pesti belső városrészen kívül Buda felé is jó kapcsolatot biztosítanak. A kerületen halad át, a főváros legnagyobb kapacitású autóbusz vonal iránya a Rákóczi út – Thököly úti irány, ahol 8 járat biztosít közvetlen kapcsolatot Buda és a XIV. – XV. kerület felé, illetve további buszjáratok biztosítják a kapcsolatot a város külső kerületeihez, illetve a Liszt Ferenc repülőtérhez. Ezen kívül a kerületet érinti 3 trolibusz vonal is.

⁸ Forrás: Budapest Főváros VIII. kerület, Józsefváros településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat -2018

1.1.7. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

Budapesten hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződés keretében a Fővárosi Közterület-felügyelet Zrt. (FKF) végzi a települési hulladék gyűjtését, elszállítását és kezelését.

2006 és 2013 között a közszolgáltatás keretében elszállított települési hulladék mennyisége folyamatosan csökkent. Ennek fő okai a fogyasztási szokások megváltozása, illetve a gazdasági világválság következtében bekövetkező fogyasztás-visszaesés voltak. 2014-re a gazdaság élénkülésével nőtt a fogyasztás, emiatt a települési hulladék mennyisége is növekedett, 2014-ben az előző évihez képest 4%-kal, az utóbbi években pedig az évi 1-2 %-os növekedés megmaradt. Ez a tendencia mind az összes, mind a lakossági hulladék mennyiségére érvényes.

Bár külön-külön a fővárosi kerületekre vetített adat nem érhető el, Budapest egészéről elmondható, hogy a szelektíven gyűjtött hulladékok aránya növekvő tendenciát mutat. Míg 2013-ban mindössze 7% volt a lakossági szilárd hulladék mennyiségéhez mérten, addig ez az arány 2018-ban már 16 %-ra emelkedett. Az szelektív hulladékgyűjtés nagyarányú növekedését segítette az FKF által 2015-ben elindított házhoz menő szelektív hulladékgyűjtő szolgáltatását, ekkor jelentős, 5 %-os arányszám növekedés volt tapasztalható. Azóta évről-évre nő a szelektíven gyűjtött lakossági hulladék mennyisége, de a 16 %-os arány klímavédelmi szempontból rendkívül alacsony.

1.1.8. SZENNYVÍZELVEZETÉS, KEZELÉS

A csatornahálózatra bekötött lakások aránya már 2013-ban elérte a 99%-ot, ami országos és budapesti viszonylatban is kimagaslónak tekinthető. A kerület szennyvize a Budapesti Központi Szennyvíztisztító Telepre kerül, aminek végső befogadója a Duna. A nagy átmérőjű egyesített csatornahálózat koros, beton és téglából készült, aminek a vízzárósága nem megfelelő, így a szennyvíz egy része beszivárog a talajba, annak elszennyeződését okozza.

Józsefvárosban egyesített rendszerű hálózat üzemel, azaz a csapadékvíz és szennyvíz közös csatornában van elvezetve. Az elmúlt évtizedekben egyre inkább főleg a nyári időszakban jelentkező, rövid idejű, nagy intenzitású, úgynevezett özvényszerű esőzések váltak jellemzővé, elsősorban a klímaváltozásnak köszönhetően. A csatornahálózatok méretezése, illetve az útburkolatokba beépített víznyelő aknák elhelyezése a tartósabb, hosszan elnyúló csapadékhullás figyelembevételével történt. A nagy intenzitású csapadéknak való megfelelés túlméretezett hálózatok kiépítését, azaz gazdaságtalan kiépítést jelentené. Az intenzív csapadékhullás következtében fellépő nagy terhelést jelentő vízvezetés kivédésére az időszakos tározás, illetve a késleltet módon történő vízbevezetés jelentheti a megoldást, amellyel elkerülhető a befogadó csatornák rövid idő alatt bekövetkező nagy hidraulikai leterhelése. A kerület a sűrű beépítése és a zöldfelületek alacsony aránya miatt fokozottan ki van téve az özvényszerű esőzések károkozásának. A csatornahálózat terhelésének csökkentésének egyre terjedő módja a zöld infrastruktúra hálózat fejlesztése. A speciálisan kiépített zöldfelületek a csapadékvíz biztonságos elvezetését segíthetik.

1.1.9. SZÉN-DIOXID ELYNELŐ KAPACITÁS

A kerületre a nagyvárosias sűrű beépítés jellemző, a kerület mintegy ötödét teszik ki a közösségi zöldterületek.

Zöldterületnek összefoglalóan a városi parkokat (25 ha-nál nagyobb), a közparkokat (1 ha-nál nagyobb) és a köztereket (1 ha-nál kisebb) nevezzük. József város ilyen jellegű zöldfelületei a budapesti átlagtól (6 m²/fő) is messze elmaradnak, együttes érték 2,4 m²/fő, és ebben 0 m²/fő a városi parkok aránya, 0,3 m²/fő közteret, 2,1 m²/fő közpark. Tervek között szerepelt az Orczy kert közparkká alakulása azonban az elmúlt években megvalósult Községi Egyetem koncepcióhoz köthető fejlesztések miatt ennek a lehetősége már elveszett.

A kerületben a legnagyobb arányban az intézményi területek zöldfelületei vannak (12,8 m²/fő), ezek azonban csak korlátozásokkal használható zöldfelületek. Jelentősen növelik még a zöldfelületi ellátottságot a magánkertek (5,5 m²/fő), jótékony klimatikus hatásuk a városi hőszigetelés mérséklése miatt rendkívül fontos, de mivel nem közhasználatúak, ezért rekreációs szerepük korlátozott. Viszonylag csekély a lakótelepi zöldfelületek részesedése (0,3 m²/fő), amely a Losonci negyedre korlátozódik. A fásított közterek 0,7 m²/fő értéket mutatnak, ez meglehetősen csekély hatással tud lenni a lakosok közérzetére. Probléma, hogy a Tisztviselőtelep és a Százados negyed kivételével nagyon csekély a fásított utcák száma. (a részletes zöldfelületi rendszert a 2. melléklet tartalmazza)

A széndioxid-elnyelő kapacitás, azonban nemcsak a zöldfelületek nagyságától, hanem azok zöldfelület-intenzitásától is jelentősen függ.

A legfrissebb, 2015-ben közölt kutatási eredmény alapján Budapest területének átlagos zöldfelület-intenzitása 52%. Ez az érték egyszerre fejezi ki a növényzettel fedett területek kiterjedésének arányát és a borítottság minőségét, továbbá a növényzet biológiai aktivitását. A műholdfelvételen alapuló vizsgálat minden növényzettel fedett területre kiterjed függetlenül attól, hogy mi a zöldfelület rendeltetése. Zöldfelület-intenzitás szempontjából Józsefváros nagy része az alacsony (25% alatti) intenzitású területek közé tartozik.⁹

Budapest Zöldfelület-intenzitása az elmúlt 23 évben közel változatlan maradt, de jelentős eltérések figyelhetők meg az egyes területeken. Józsefváros esetében zöldfelület-intenzitás növekedés volt a felhagyott ipari és közlekedési területeken és azok mentén, illetve a házgyári lakótelepek zöldfelülete is növekedett, elsősorban a fák lombkorona növekedésének köszönhetően. Szintén jelentős zöldfelület-intenzitás növekedés tapasztalható a Kerepesi temető területén. Az Üllői út mentén, elsősorban az elindult építkezések, fejlesztések hatására jelentős zöldfelület-intenzitás csökkenés volt jellemző, amely várhatóan az új városnegyedben kialakított zöldfelületek növényállományának fejlődésével a következő években növekedést mutat.

⁹ BFVT: Budapest Zöldfelületi rendszerének Fejlesztési Konceptiója

2 ALKALMAZKODÁSI HELYZETÉRTÉKELÉS

2.1. KIEMELT ÉGHAJLATI PROBLÉMAKÖRÖK – KITETTSÉG

A klímaváltozás globális szinten az éves átlaghőmérséklet emelkedését jelenti, amely regionális, helyi szinten eltérő éghajlati változásokat, időjárási anomáliát jelenthet. Jelen fejezet az éghajlatváltozás hatására a kerületben várhatóan kialakuló éghajlati állapotot mutatja be, az Eötvös Loránd Tudományegyetem és az Országos Meteorológiai Szolgálat 2011-ben¹⁰ megjelent közös kutatása alapján. A kutatás az 1961-1990-ig megjelölt referencia időszak alapján négy különböző klímamodell alkalmazásával határozta meg az ország várható éghajlati állapotát a közeljövőre (2021-2050), valamint a távoli jövőre (2071-2100).

A felhasznált tanulmány a Kárpát-medence térségére készült és bár a várható változások területi jellemzőit is igyekszik bemutatni jelenleg még nem léteznek olyan kifinomult módszerek, amelyek kellő biztonsággal képesek előrejelzéseket tenni kifejezetten Budapest területére. Ráadásul a főváros esetében jelentős torzító hatása van a hőszigetnek, a Dunának, továbbá a város geográfiai helyzetének, amelyek tovább bonyolítanak egy amúgy is kis léptékű modell megalkotását. Így nem meglepő, hogy a modellekből levont következtetések, amelyek legtöbbször eredetileg Magyarország esetére, vagy Közép-Kelet Európa léptékére készültek, nem képesek jelentős többletet adni Budapest esetében. Ennek egyik érdekes példája, hogy a modellek szerint Magyarország, és Budapest pont a határán helyezkedik el annak a kelet-nyugati irányú sávnak KözépEurópában, amelynek alsó részén kevesebb, a felső részén több csapadék található, így a csapadékeloszlás előrejelzése különösen nehéz a főváros esetében.¹¹ Részletes éghajlatváltozási adatok a 4. mellékletben találhatók.

2.1.1. HŐHULLÁMOK

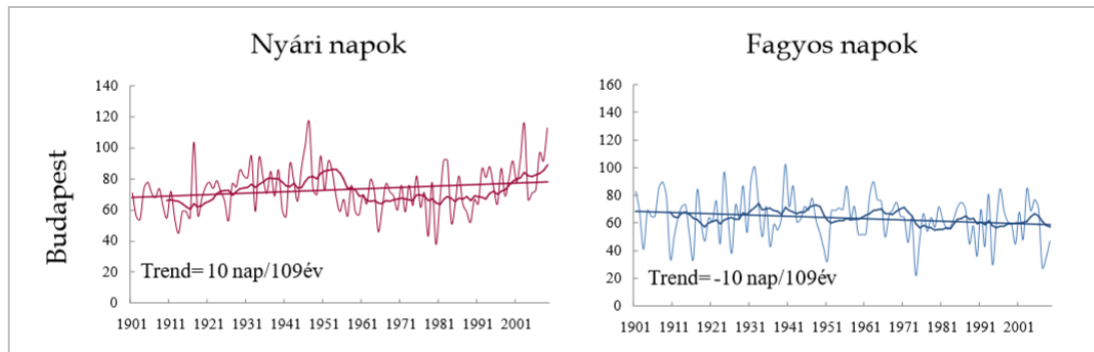
A klímaváltozás Budapest éghajlatára is jelentős hatással van. A főváros évi középhőmérsékletében szignifikáns változás mutatható ki, az átlaghőmérséklet több mint 1 °C-ot emelkedett 1901 és 2014 között.

A múltbeli mérések és a jövőre vonatkozó előrejelzések egyértelműen a hőmérséklet emelkedését mutatják. A közeljövőben az országos éves átlaghőmérséklet várhatóan 1-2 °C-kal emelkedik, míg a távoli jövőben 3-4 °C-kal. A globális vizsgálatok azt mutatták, hogy a minimumhőmérsékletek jobban növekszenek, mint a maximumhőmérsékletek. Magyarországi adatsorokon a 2009-ig történő számítások szerint a maximumok emelkednek kissé nagyobb mértékben (1,02 °C/108 év), mint a minimumok (0,97 °C/108 év).

A napi minimum és maximum hőmérsékletek nyáron fognak emelkedni a legjobban. Országos elemzések alapján a közép-magyarországi régióban a nyári napok, illetve a szélsőségesen meleg, hőhullámos napok növekedésével kell számolni.

¹⁰ Bartholy J., Bozó L., Haszpra L. (szerk.): Klímaváltozás – 2011, Klímaszcenáriók a Kárpát-medence térségére. Budapest, 2011.

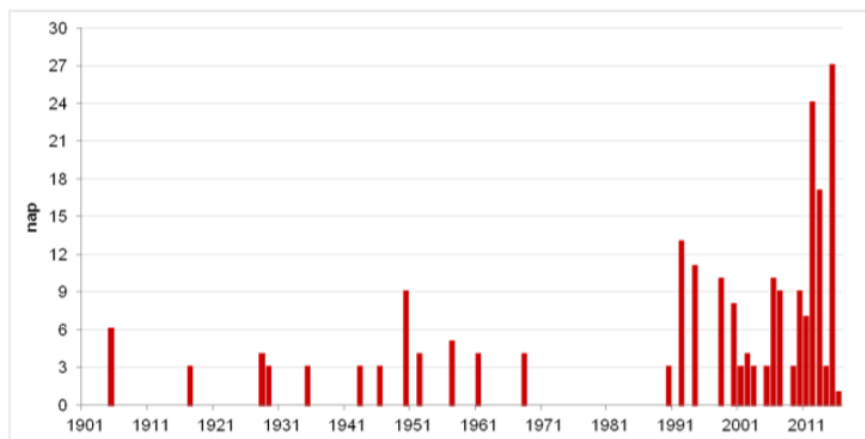
¹¹ Forrás: Fővárosi Közgyűlés 348/2018.(IV.25.) Főv. Kgy. határozatával jóváhagyott Budapest Klímastratégia. 2018.

A nyári napok és a fagyos napok számának budapesti idősorai a tízéves mozgó átlag görbéjével és a becslt lineáris trenddel 1901–2009¹²

A hőmérséklettel kapcsolatos szélsőségek egyértelműen és szignifikánsan a melegedés irányába mozdulnak el: a fagyos napok száma csökkenni, a nyári napok és a hóhullámos napok előfordulása növekedni fog. A hőségriadós, azaz a 25°C-ot meghaladó középhőmérsékletű napok számában is emelkedés várható, így a Kárpát-medence – kiemelten Magyarország – térsége Európában az erőteljesebben kitett területek közé tartozik a hőmérsékleti szélsőségek várható alakulása szempontjából. Egyre több hóhullámos időszakra számíthatunk a 21. század során, amelyeknek a hossza és intenzitása is növekedni fog. A legoptimistább szimuláció szerint a XXI. század közepére legalább a múltbeli (1971–2000) érték kétszeresére növekszik, a század végére pedig évi átlagos előfordulása megközelítheti az egy hónapot is, jelentősen megterhelve ezzel az emberi szervezetet.¹³

Az elmúlt több, mint száz év idősorai alapján a meleg és szélsőségesen meleg napok száma átlagosan 12 nappal (közeljövő), illetve 37 nappal (távoli jövő) fog emelkedni. Ugyanakkor a fagyos napok számában csökkenés várható, átlagosan 18 nappal (a közeljövőben), illetve 42 nappal (a távoli jövőben).

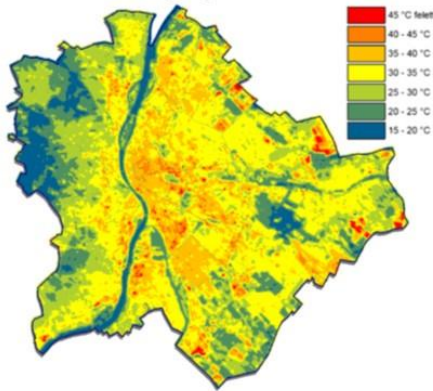

¹² Bartholy J., Bozó L., Haszpra L. (szerk.): Klímaváltozás – 2011, Klímaszcenáriók a Kárpát-medence térségére. Budapest, 2011.

¹³ ITM: Jelentés az éghajlatváltozás Kárpát-medencére gyakorolt esetleges hatásainak tudományos értékeléséről. 2020 január

A legalább 3 napig legalább 27 °C napi középhőmérsékletű hóhullámos napok évi száma Budapest belterületén 1901-2016 között, homogenizált adatok alapján¹⁴

Egyre gyakoribbak lesznek azok a meleg éjszakák, amikor a napi minimumhőmérséklet nem süllyed 20°C alá. Előfordulásuk a következő évtizedekben országosan akár évi 9-16 nappal is nőhet, ennél az értéknél azonban Budapesten magasabbra kell számítani.

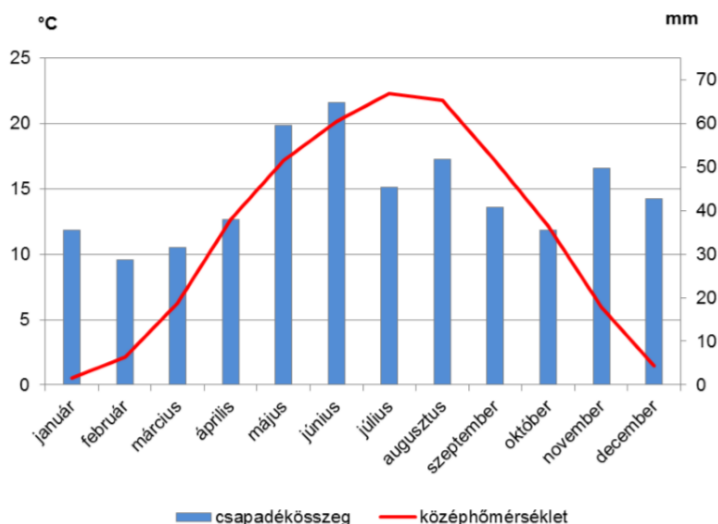
Budapest felszínhőmérséklete 2016. augusztus 31-én
forrás: Budapest Zöldinfrastruktúra Konceptiója (2017)

A városi mikroklimatikus jelenségek közül kiemelendő a jelentős mértékű hősziget-hatás, ami a kerület belvárosi elhelyezkedése folytán még hangsúlyosabb, mivel a sűrűn beépített területek hőmérséklete több fokkal melegebb a jelentősebb zöldfelületekkel rendelkező külső kerületeken mérhető értéknél. A sűrűn beépített területek hőmérséklete műholdas felvételek alapján, nyáron akár 7 °C-kal magasabb, mint a környező zöldövezeti területeké. A burkolatok nagy aránya és sötét színe miatt, e felületek kisugárzó hatása és a kisugárzás ideje nagyobb, valamint a lehulló csapadék gyorsan elfolyik, így annak hűtő hatása sem érvényesül. A városi hősziget magja a főváros pesti oldalán íves alakban helyezkedik el, lefedve a teljes VIII. kerületet.¹⁵

A hóhullámok hatására egészségügyi problémák jelentkeznek és nő a halálesetek száma. Budapesten 2005-2014 között a küszöbhőmérséklet feletti napok átlagos többlethalálózása 15-20% között volt.¹⁶

2.1.2. EXTRÉM IDŐJÁRÁSI ESEMÉNYEK

Budapest átlagos évi csapadékösszege 593 mm, amelyen belül két esős (május-június és november-december), és két szárazabb időszak (február-március és szeptember-október) váltja egymást. A két szélsőérték között a különbség nagyjából kétszeres.

pest Klímastratégiája. 2018.

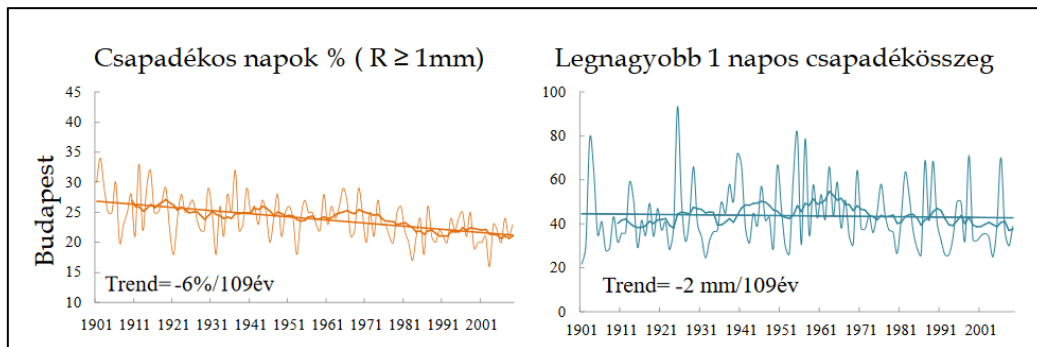
tt Budapest Klímastratégiája. 2018.

A havi csapadékösszeg Budapest belterületén szembesítve a havi középhőmérséklettel. 1981-2010 között, homogenizált adatok alapján (Forrás: OMSZ)

A csapadék változásának előrejelzését illetően, sokkal nagyobb bizonytalanságokkal számolhatunk, mint a hőmérsékleti változást illetően. Mindazonáltal a egyértelmű, hogy a Kárpát-medencétől északra több, míg délebbre kevesebb csapadék várható a jövőben, viszont a két terület közötti változásmentes terület lehatárolása nagyon bizonytalan. A század első felében hazánkban kismértékű csapadék csökkenés várható, de a század végére ez akár már 20%-os is lehet. Az évszakonkénti csapadékösszeg tekintetében is nagy a bizonytalanság. A modellek abban egyetértenek, hogy nyáron kevesebb lesz a csapadékösszeg mind a közeljövőben, mind a távoliban.

A 10 és 20 mm-t meghaladó (szélsőséges) napi csapadékmennyiségek tekintetében emelkedés várható, évi összesítésben a közeljövőben 2-17%-os, míg a távoli jövőben 3-25%-os. Ugyanakkor évszakok tekintetében a nyári hónapokat leszámítva az év minden időszakában emelkedés valószínűsíthető, különösen ősszel és télen.

A csapadékmentes, aszályos időszakok nyári maximális hosszában jelentős növekedés prognosztizálható.

A csapadékos napok %-os aránya és a legnagyobb 1 napos összeg állomási idősorai a tízéves mozgó átlag görbéjével és a becsült lineáris trenddel 1901–2009¹⁷

Az időjárási szélsőségeket két mutatóval jellemezhetjük: az egyik az éves átlagos napi csapadékintenzitás; a másik a 17 m/s-t (gyakorlatilag 61 km/h-t) meghaladó széllesekkel jellemezhető napok gyakorisága. Az éves átlagos napi csapadékintenzitás (egy év alatt lehullott csapadékösszeg és a csapadékos napok számának hányadosa) a hosszú idősoros elemzések szerint enyhén növekszik. A csapadék évi összegének csökkenő folyamatával összefüggésben megállapítható, hogy Budapesten egyre ritkábban, de egyre nagyobb intenzitással

¹⁷ Bartholy J., Bozó L., Haszpra L. (szerk.): Klímaváltozás – 2011, Klímaszcenáriók a Kárpát-medence térségére. Budapest, 2011.

csapadékesemények jellemzőek. A viharos szellőkések gyakorisága az 1970-es évekhez képest nagymértékben megnövekedett: évente 31 napon következik be ilyen esemény. Ez a szélsőség a leggyakoribb decembertől márciusig (együtt 13,2 nap, átlagosan 3,3 nap/hó, azaz kb. tíz naponként), s a legritkább augusztustól októberig (együtt 4,8 nap, 1,6 nap/hó, azaz kb. húsz naponként). Az évi menet két szélső pontja között itt is kb. kétszeres a gyakorisági hányadok eltérése. A szellőkés sebessége hozzávetőleg kétszerese az óránkénti átlagos szélesebességnek. A viharos napok számának hosszú idősoros változása egyértelműen növekszik az elmúlt 55 évben.¹⁸

A szélsőségesen nagy csapadékjelenségek elsősorban az közlekedési és közmű infrastruktúrát veszélyeztetik. Különösen a jelentős burkolattal rendelkező belvárosi kerületekben, ahol a víz talajba történő elszivárgása akadályozott okozhatnak nagy problémát a heves esőzések.

Az hosszú csapadékmentes időszakok a városi zöldfelületekben jelentős kárt okozhatnak, de különösen hóhullámokkal együtt az emberi szervezetet is rendkívül megterhelik.

2.1.3. ALLERGÉNEK, BETEGSÉGET TERJESZTŐ ROVAROK ELTERJEDÉSE

A klímaváltozás várhatóan befolyásolni fogja egyes, állati közvetítők (rovarok, rágcsálók) által terjesztett fertőző betegségek térbeli és időbeli megjelenését. Hazánkban elsősorban a kullancsok által terjesztett, baktérium okozta betegség, a Lyme-kór fog gyakoribbá válni. A másik fontos, szintén kullancsok által terjesztett betegség a védőoltással megelőzhető vírusos agyhártyagyulladás. Ezen betegség gyakorisága 1990–2000 között csökkent, de 2001-től ismét növekszik, a jövőbeli gyakoriságot az enyhe telek és az ország erdőborítottságának változása növelheti. Hasonlóan várható a hazánkban is honos csípőszúnyog fajok által terjesztett vírus okozta betegség, a nyugat-nílusi láz esetszámának növekedése. A betegség kisebb járványt okozott 2010-ben Görögországban, Bulgáriában, de Romániában és hazánkban is megjelent. További veszélyt jelenthet a Chikungunya-láz elterjedése. A vírus egyik vektora, az ázsiai tigrisszúnyog Európa tizenkét országában van jelen, hazánkban 2015-ben azonosították a Dunántúl délnyugati felében. A klímaváltozás jelenlegi trendjei szerint a század közepére, de legkésőbb végére jelzett felmelegedés hatására ez a szúnyogfaj is elterjedhet az egész országban. Hosszabb távon a szintén szúnyogok által terjesztett, a trópusokon és a mediterrán övezetben súlyos járványügyi problémát okozó malária hazánkba behurcolt eseteinek száma is növekedhet. Jelentős veszélyként kell megemlíteni a lepkeszúnyogok által terjesztett leishmaniázis megjelenését is. Ez a betegség már most is súlyos problémát okoz a trópusi és a mediterrán országokban, kutyákat is megbetegít. Jelenleg csak kutyák számára van védőoltás, emberek számára még nincs kifejlesztve. A rágcsálók által terjesztett hantavírus-fertőzések emelkedése az 1990-es évektől figyelhető meg. Feltételezhető, hogy ez a betegség is elterjed az egész országban, a jelenleg évente még kevesebb mint húsz esetszám növekedése várható.¹⁹

A klímaváltozás hatni fog az allergén növények térbeli és időbeli elterjedésére. Az enyhébb telek után akár egy hónappal is korábban kezdődhet a pollenszezon január közepén, és a parlagfű, a legtovább

¹⁸ BFVT Kft.: Budapest környezeti állapotértékelése 2017.

¹⁹ Páldy A – Bobvos J. – Málnási T.: A klímaváltozás hatása egészségünkre és az egészségügyre Magyarországon (2017). Magyar Tudomány [Digitális kiadás.] Budapest: Akadémiai Kiadó. Letöltve: https://mersz.hu/hivatkozas/matud_f10359_p65#matud_f10359_p65 (2020.01.27.)

virágzó gyom akár november közepéig is szórhatja virágporát. Új, invazív, allergén növényfajok jelennek meg, például a parlagi rézgyom és a falgyom, amelyek jelentősége ma még kevésbé ismert, bár pollenjüket már regisztrálják a hazai pollencsapdák. Az allergén gombaspórák szóródási ideje megnyúlik, szinte az év minden napján jelen vannak mind a kültéri, mind a beltéri levegőben. Mindez súlyos terhelést jelent a lakosság számára, hiszen már napjainkban is a lakosság egynegyede szenved allergiától.

A fontos invazív növénynek minősülő parlagfű pollenje különösen allergénnek számít, felmérések szerint a magyar lakosság egyötöde szenved parlagfű allergiában. Egyre több a tudományos bizonyíték, hogy a klímaváltozás hatására növekedni fog a parlagfű pollen mennyisége a levegőben – nemcsak hazánkban, hanem Európa eddig még parlagfűmentes területein is.²⁰

Jelenleg az allergének és a rovarok megfékezése Budapesten akadályozott a beavatkozási területek nagy kiterjedése, illetve ehhez kapcsolódóan az irtás nagy költsége miatt. Az allergén betegségek megfékezéséért elsősorban az ingatlantulajdonosoknak, valamint a helyi hatóságnak, jelen esetben a kerületi önkormányzatoknak közösen kell fellépnie a főváros irányításával. Azonban azt is meg kell említeni, hogy a főváros levegőjébe 80%-ban Budapest határán kívülről érkeznek az allergén pollenek. A jövőben az allergének és a betegségterjesztő rovarok miatt egészségügyi károk, a lakosság komfort csökkenése, és gazdasági hatások (gyógyszerköltségek növekedése) várhatóak.²¹

2.1.4. TELEPÜLÉSI LEVEGŐMINŐSÉG

A levegőminőség védelme szorosan kapcsolódik az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentéséhez olyan tekintetben, hogy a légszennyező anyagokat (pl. szálló port, SO₂, NO_x) és az üvegházhatású széndioxidot (CO₂) kibocsátó források a legtöbb esetben azonosak. Ugyanakkor a szén-dioxid nem tekinthető légszennyező anyagnak.

Néhány időjárási jelenség még inkább felerősítheti a szennyezőanyagok negatív hatását, a fentiekben bemutatott hőhullámok kedveznek az úgynevezett Los Angeles-típusú szmog kialakulásához.

Mivel az éghajlatváltozás hatására növekedni fog a hőhullámos napok száma a kerületnek számítani kell a nyáron kialakuló szmog gyakoriságának növekedésére is. Józsefváros különösen kitett a nyári szmog kialakulásának, mivel Budapesten a fő átszellőzési sávok, völgyek, fő közlekedési útvonalak is egyben, így a járművek hőkibocsátása csökkenti az átszellőzés hatásfokát. A belső városrészekben a burkolt felületek nagy mennyisége miatt hőszigetek képződnek.

Budapest levegőjét a 2018-as éves átlageredmények alapján az Országos Légszennyezettségi Mérőhálózat a nitrogén-dioxid, nitrogén-oxid és a szálló por (PM10) esetében szennyezettnek, az ózonra tekintettel kiválónak, míg a kisméretű szálló por (PM2,5) alapján jónak minősítette.

²⁰ Páldy A – Bobvos J. – Málnási T.: A klímaváltozás hatása egészségünkre és az egészségügyre Magyarországon (2017). *Magyar Tudomány* [Digitális kiadás.] Budapest: Akadémiai Kiadó. Letöltve: https://mersz.hu/hivatkozas/matud_f10359_p65#matud_f10359_p65 (2020.01.27.)

²¹ Forrás: Fővárosi Közgyűlés 348/2018.(IV.25.) Főv. Kgy. határozatával jóváhagyott Budapest Klímastratégia. 2018.

A VIII. kerületi Teleki téri mérőállomás adatokat elemezve, jelentős probléma a nitrogén-dioxid és a szálló por magas aránya és a gyakori határérték túllépése.

	Éves átlag	Maximum	Határérték túllépés (db)	Határérték túllépés (%)	Adat rendelkezésre állás (%)
1 óras átlag alapján					
Kén-dioxid (SO ₂)	6.2 (µg/m ³)	31.9 (µg/m ³)	0	0	89
Nitrogén-dioxid (NO ₂)	40.3 (µg/m ³)	169.9 (µg/m ³)	222	2.59	98
Nitrogén-oxidok	74.2 (µg/m ³)	841.5 (µg/m ³)	–	–	98
Szén-monoxid	792 (µg/m ³)	2942 (µg/m ³)	0	0	87.7
Ózon	40.7 (µg/m ³)	166.3 (µg/m ³)	–	–	98.9
Szálló por (PM ₁₀)	35 (µg/m ³)	152 (µg/m ³)	–	–	98.7
szálló por (PM _{2.5})	19.7 (µg/m ³)	106.9 (µg/m ³)	–	–	88.1
Benzol	1.3 (µg/m ³)	26 (µg/m ³)	–	–	66.1
24 órás átlag alapján					
Kén-dioxid (SO ₂)	6.2 (µg/m ³)	15.1 (µg/m ³)	0	0	89
Nitrogén-dioxid (NO ₂)	40.2 (µg/m ³)	106 (µg/m ³)	3	0.84	98.1
Nitrogén-oxidok	73.6 (µg/m ³)	523.4 (µg/m ³)	–	–	98.1
Szálló por (PM ₁₀)	35 (µg/m ³)	102 (µg/m ³)	63	17.4	99.2
szálló por (PM _{2.5})	19.6 (µg/m ³)	87.2 (µg/m ³)	–	–	90.7
Benzol	1.3 (µg/m ³)	8.1 (µg/m ³)	–	–	66

	Éves átlag	Maximum	Határérték túllépés (db)	Határérték túllépés (%)	Adat rendelkezésre állás (%)
8 órás futó átlagok alapján					
Szén-monoxid	944 (µg/m ³)	2484 (µg/m ³)	0	0	89.3
Ózon	66.2 (µg/m ³)	129.9 (µg/m ³)	9	2.47	100

Budapest, Teleki téri automata mérőállomás 2018. évi adatai (Forrás: OML)²²

Fővárosi szinten a nitrogén-dioxid (NO₂) szint a 2005-2008 közötti jelentős javulást követően gyakorlatilag változatlan. A szálló por (PM₁₀) szint a 2005-2006-os állapothoz képest összességében javuló tendenciát mutatott 2014-ig, amikor először fordult elő, hogy az egy évre vonatkozó követelmény az értékelhető fővárosi mérőpontokon maradéktalanul teljesült. A 2015-ös évtől jelentős állapotromlás tapasztalható. A szálló por egészségügyi határértékeinek nem teljesülése miatt Magyarországgal szemben 2009 novemberében kötelezettségzegési eljárás kezdődött Budapestet és az agglomeráció településeit is érintve. Meg kell említeni, hogy a PM₁₀ koncentráció nagy hányadát kitevő finom szálló por (PM_{2,5}) frakció különösen káros hatást gyakorol az emberi egészségre, jelenleg nem ismert olyan azonosítható küszöbérték, amely alatt az ne jelentene veszélyt. Számítások szerint a budapesti levegőminőség hosszú távú javítása során – ha a finom szálló por fővárosi éves átlagkoncentrációja 10 µg/m³ lenne (a jelenlegi határérték 40%-a) az elkerülhető többlet haláleset évente Budapesten 500-800 főt jelentene.

Budapesten az ózon szintje többnyire határérték alatti. Ugyanakkor 2007-ben és 2015-ben is egyszer előfordult a szmogriadó tájékoztatási fokozatát is meghaladó, ezért hatósági intézkedést is igénylő ózon szint. A budapesti levegőminőségi helyzet főbb tényezői: helyi forrás oldalon az energiaátalakítás módja (gépjárművek működtetésének kibocsátásai, az ipari és lakossági földgáz-, fa- és egyéb szilárd, folyékony tüzelés), a kertvárosias területeken ismét elterjedni látszik a fokozottabb szennyezőanyag-kibocsátást eredményező, vegyes tüzelőanyagot használó lakossági fűtés, az előregedő gépjárműpark hozzájárulása ismét növekvő mértékű, valamint légköri és további meteorológiai (szállítási) folyamatok.²³

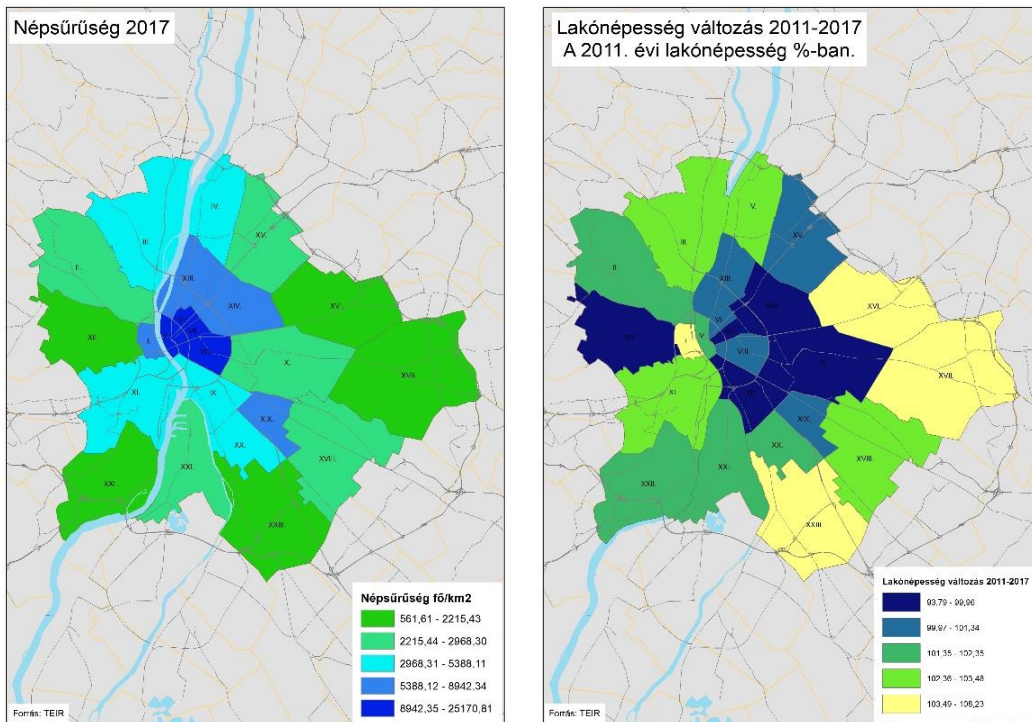
2.2. HATÁSVISELŐK MEGHATÁROZÁSA ÉRZÉKENYSÉG

2.2.1. TÁRSADALMI HELYZET

²² http://www.levegominoseg.hu/Media/Default/Ertekeles/docs/2018_automata_ertekeles.pdf

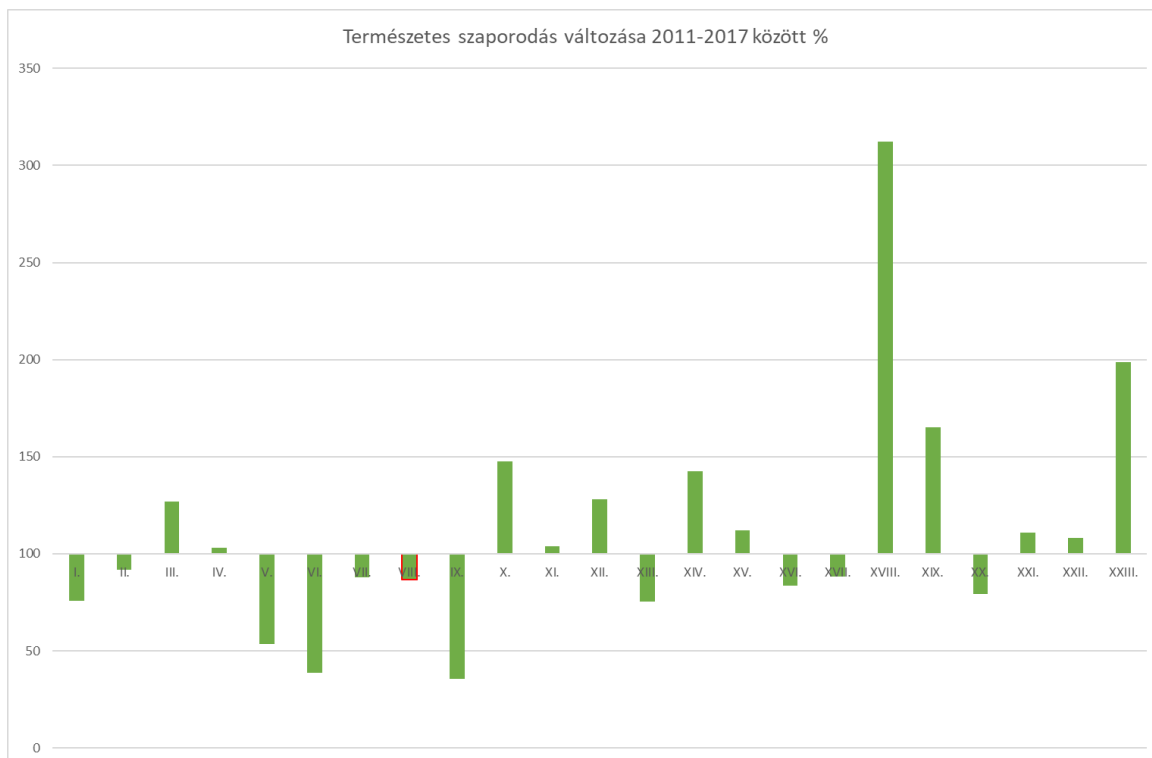
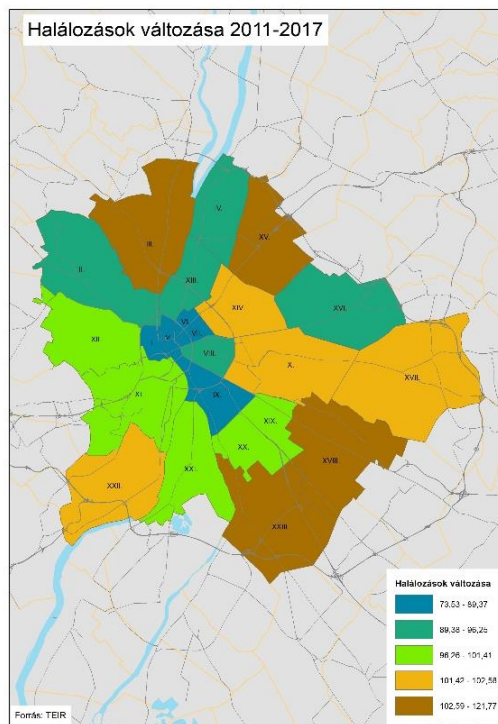
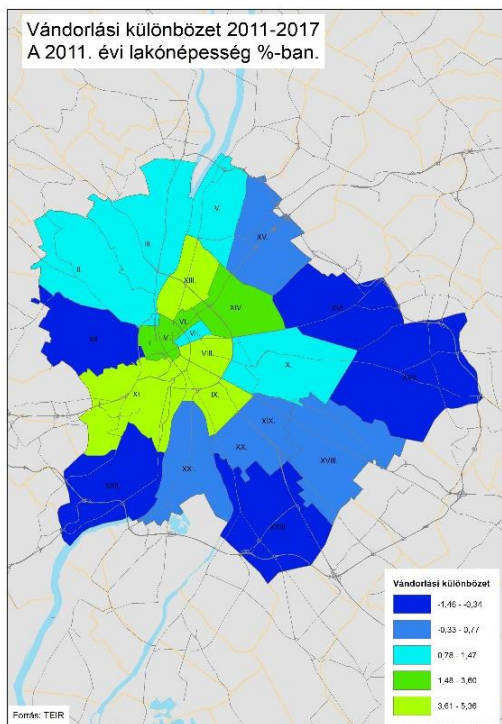
²³ BFVT Kft.: Budapest környezeti állapotértékelése 2017.

Budapest számos tekintetben, de elsősorban társadalmi-gazdasági teljesítményét és intézményi, infrastrukturális ellátottságát értelmezve nem csak Magyarország kiemelkedő státuszú települése, fejlettsége az uniós átlagot is meghaladja. Ehhez kerületei eltérő módon járulnak hozzá.

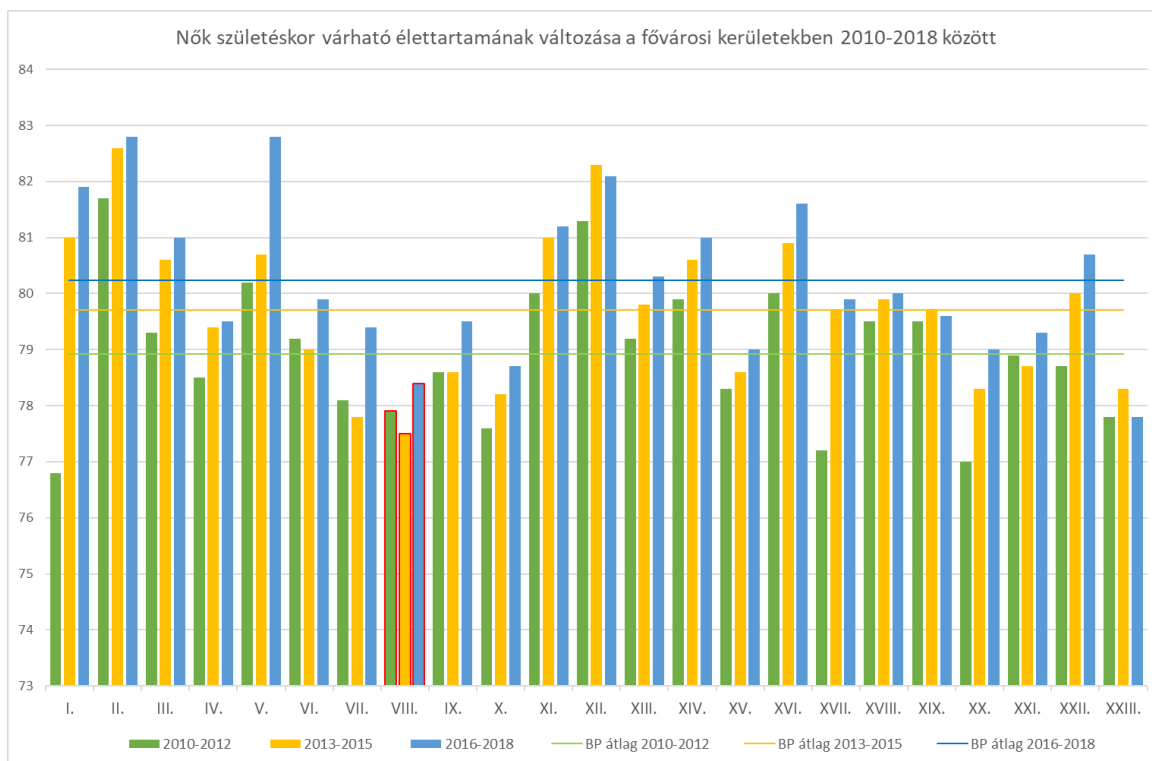
Józsefváros népsűrűsége a fővárosban a 6. és 7. kerületeket követően a harmadik legmagasabb értéket érte el (11160 fő/km²) 2017-ben. Területhasználatára döntően a magas intenzitású, nagyvárosias beépítés jellemző. 82% a beépítésre szánt terület, amelynek 33%-a lakó, 29%-a vegyes, 14%-a gazdasági és 24%-a különleges területfelhasználási kategóriába esik. A kerület, sűrű beépítettsége ellenére, a barnamezős területeknek köszönhetően tartalék fejlesztési lehetőségekkel rendelkezik, amelynek egyik hasznosítási módja a zöldterület-növelés lehet.

2017 évi adatok szerint, a főváros az ország lakosságának 18%-át tömöríti, míg Józsefváros a budapesti népesség 4,4%-át teszi ki. 76 ezer fős lakosságával a legnépesebb belvárosi kerület. 2011-2017 közötti időszakban lakosszáma – a budapesti 1%-os növekedéssel szemben – stagnált.

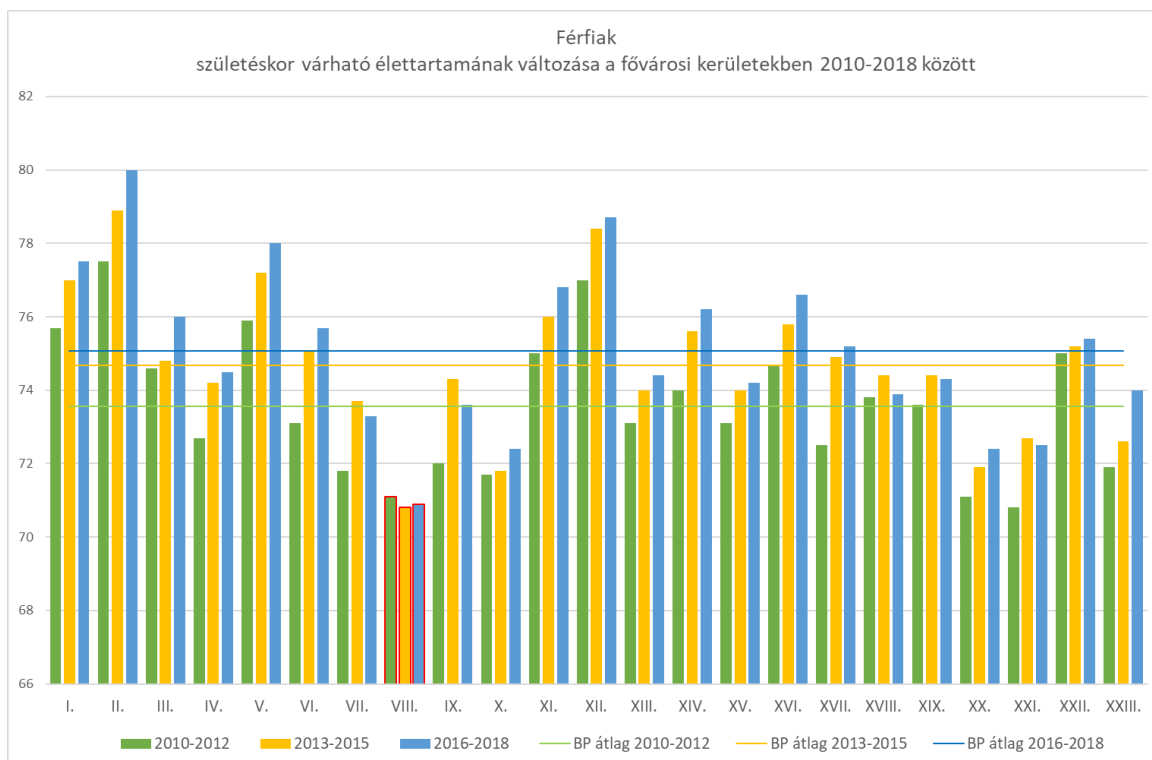
A népesség-változás alakulásában fontos szerepet játszik a természetes fogyás, ami Józsefváros esetében 7 év alatt 13% (-3,8%), a halálozások számának 4%-os esése mellett, ami egyébként a kerületek felére is jellemző (átlag: 1,6%). A lakónépesség alakulásának másik jelentős tényezője a vándorlási különbszet, ami a 8. kerületben a vizsgált időszakban a fővárosi átlag háromszorosa volt (5,3% az 1,6%-kal szemben). Józsefváros egyike azoknak a kerületeknek, amelyekben 7 év alatt nőtt az

élve születések száma, amely eredménnyel az 5. legeredményesebb. Így összességében a természetes fogyást a bevándorlás ellensúlyozni tudta.

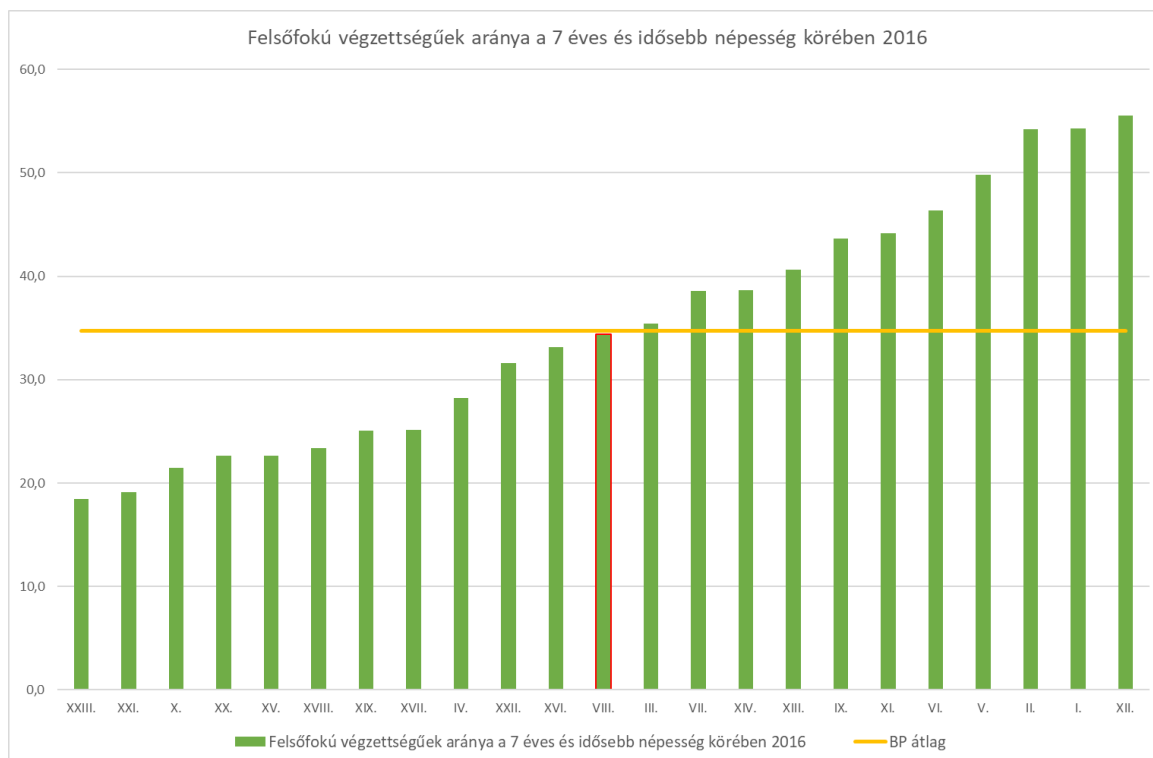

A főváros esetében a születéskor várható élettartam a nőknél 1, a férfiaknál 2 évvel hosszabb az országos átlagnál. A 8. kerületben 2010-2018 közötti időszakban a nők esetében 0,6%-al nőtt, míg a férfiakéban 0,3%-al csökkentek az életkilátások, és mindkét nemnél alatta maradtak a városi középérték változásának (101,7%, 102,1%). Józsefvárosban egyedüli kerületként mutatható ki romlás a férfiaknál. Így a jelenlegi állás szerint a nők születéskor várható élettartama 78,4, a férfiaké 70,9 év, szemben a budapesti 80,2 illetve 75,1 évvel.²⁴

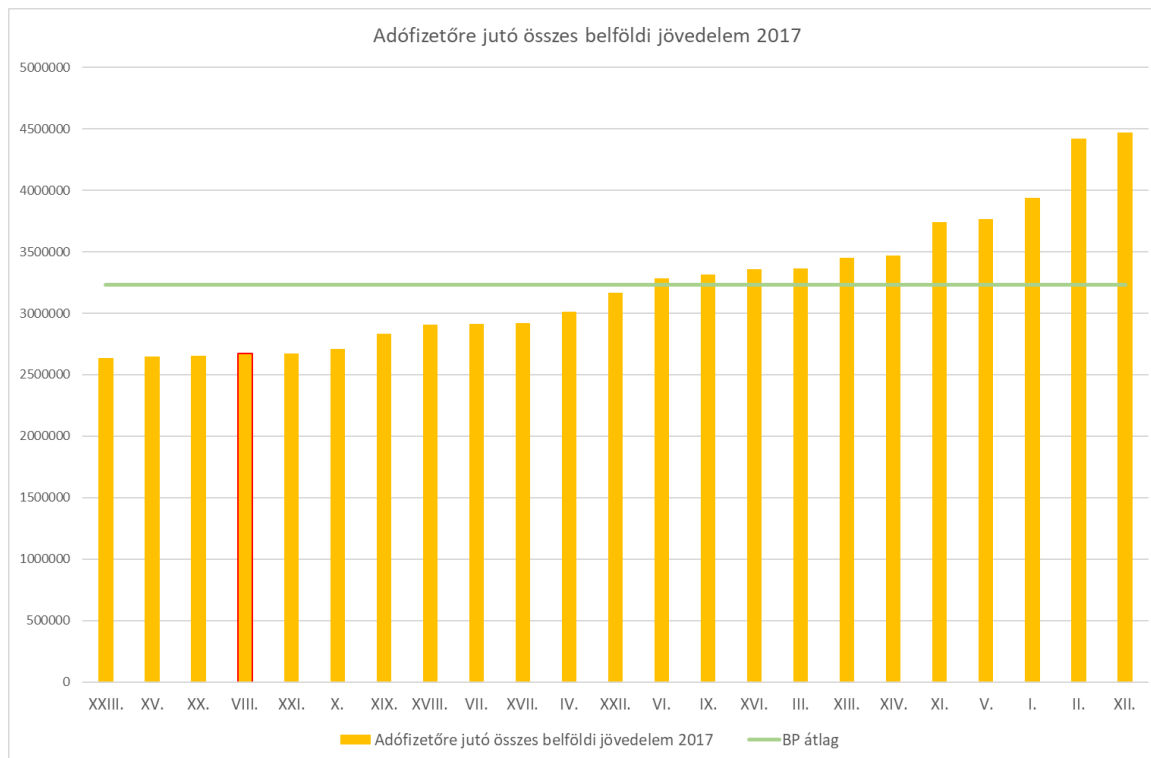
²⁴ <https://24.hu/belfold/2019/09/17/budapest-szuleteskor-varhato-elettartam-keruletek-kulonbseg/>

A fenti grafikonokból látható, hogy az életkilátások tekintetében élenjáró kerületek a fővárosi frekventált, belvárosi kerületei, vagyis a környezeti állapot szempontjából nem a legelőnyösebb fekvésűek. Az értékek alakulásában nagyobb szerepet játszanak az iskolázottság, illetve a jövedelmi színvonal.

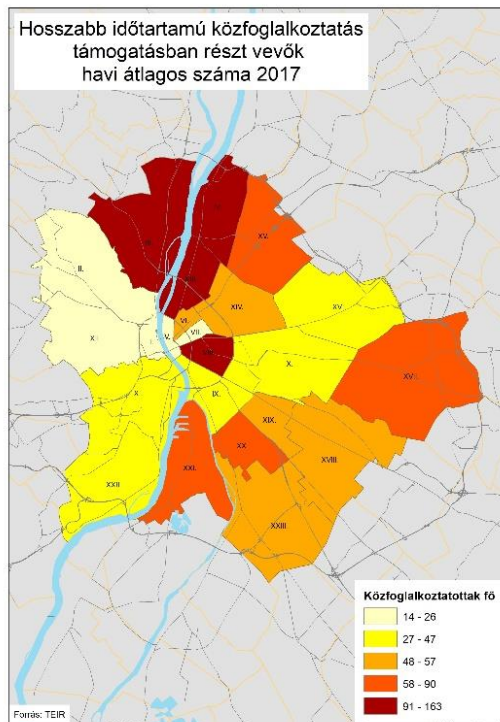

A felsőfokú végzettségűek (egyetemi, főiskolai oklevéllel rendelkezők) arányának vizsgálata során megállapítható, hogy az iskolázottsági mutató (34%) nem túl kedvező, a fővárosi átlag (35%) alatti, bár a kerületek sorában a 12. helyen van a 7 éves és idősebbek körében.

Jövedelmi színvonalban Józsefváros – a 23. és 15. kerületeket követően – a harmadik legalacsonyabb szintet mutató kerület, jelentős társadalmi problémákkal. A budapesti átlaghoz (2,8%) képest a kerületben magas a cigány népesség aránya (4%), ami egyben a kerületek között a legmagasabb érték. Ez elsősorban az Orczy és Magdolna negyedekre jellemző. Ezekből az adatokból következik, hogy alacsony a nyugdíjas kort megélő népesség, magas a megváltozott munkaképes korúak aránya, valamint kimagasló a halmozottan hátrányos és hátrányos helyzetű gyerekek és nagykorúvá vált gyermekek népességre vetített értéke a 2016 évi mikrocenzus adatai szerint. Józsefvárosban koncentrálódik Budapesten belül a hajléktalan ellátás férőhelyeinek 23,35%-a. Ez a szegregációs tendenciákkal együtt kedvezőtlen összhatast eredményez. Itt található a fővárosi éjszakai melegezők több mint egyharmada²⁵. Ez hozzájárul a sérülékeny csoportok extrém koncentrációjához. A fenti mutatók a kerület kedvezőtlen szocio-demográfiai viszonyait támasztják alá, tehát Józsefváros adaptációs képessége alacsony. A lakosság sérülékenysége fővárosi viszonylatban magas, saját erejéből kevésbé tud alkalmazkodni a klímaváltozás kedvezőtlen hatásaihoz.

²⁵ Józsefváros Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 2015, Pest-Budapest konzorcium

Sérülékeny csoport a munkanélküliek köre. Józsefvárosban a nyilvántartott álláskeresők aktív korúakhoz mért aránya (1,5%) enyhén magasabb a budapesti átlagnál (1,4%), és a kerületek között 3 hasonlóval együtt a 10. legmagasabb rátát hozza. Az állástalanok alacsony aránya, mindössze 26,4%-a, részesül ellátásban és 29,1%-uk egy éven túl nyilvántartott álláskereső.

2019 évi havi átlagos száma 73 fő volt, ami alapján a közfoglalkoztatási mutató 0,13 %, ami jelentősen magasabb, mint a fővárosi átlag 0,08%.

A 2011 évi népszámlálás adatai alapján a 8. kerületben 3 szegregátumában és a szegregációval veszélyeztetett területeken a lakosság 19%-a élt, és az összes lakásállomány 17%-a itt található. A szociálisan hátrányos helyzetű népesség a Csarnok és Magdolna negyedek határán, a Mátyás tér két oldalán, a Kőrös - Diószegi Sámuel -Dugonics –Kálvária utcák által

határolt tömb (Orczy negyed), valamint a Csarnok negyedben a Rákóczi téri csarnok közvetlen közelében koncentrálódik.

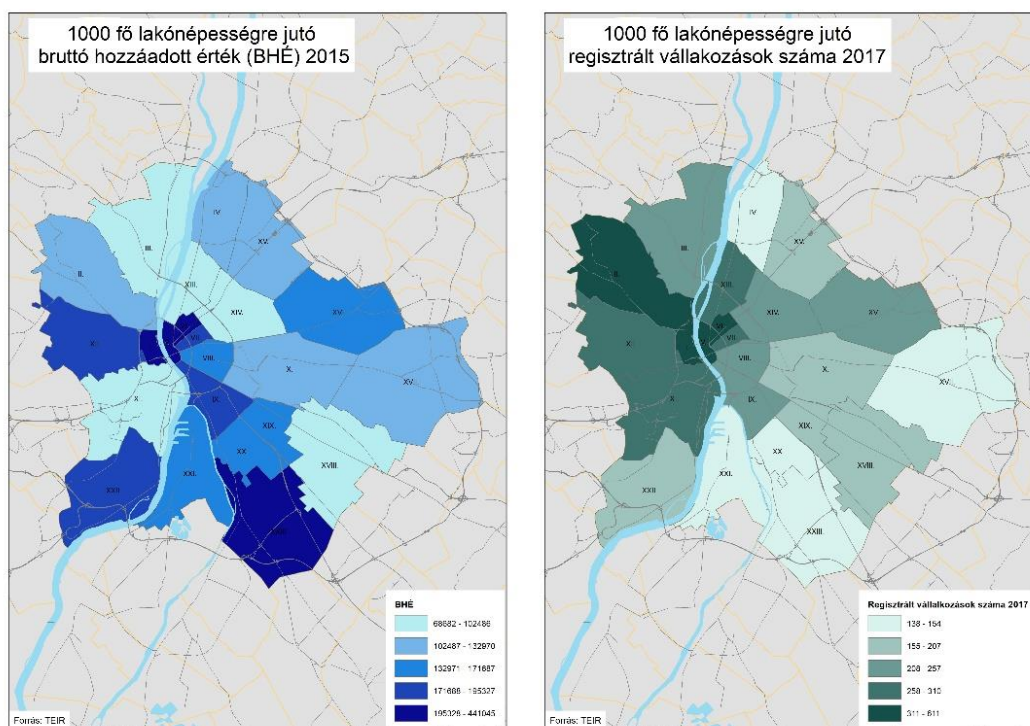
Az alacsonyabb jövedelmi helyzetű csoportok rezilienciája nem elegendő a klímaváltozás káros hatásaival szemben, nehezen mobilizálódnak, nincsenek tartalék forrásaik a kedvező adaptációs feltételek eléréséhez.

2.2.2. GAZDASÁG

2018 évi adatok szerint²⁶ Budapesten termelődik az ország bruttó hozzáadott-értékének 36%-a és összpontosul a külfölditőke-állomány 48%-a. A fővárosban koncentrálódik a beruházások teljes értékének 40,9%-a és az egy főre jutó GDP 7,3 mFt a megyék 2,8 mFt-jával szemben. A kerületek gazdasági teljesítménye a 2015-re rendelkezésre álló bruttó hozzáadott-értékkel fejezhető ki. Józsefváros e tekintetben Budapest alatti átlaggal, a középmezőnyben helyezkedik el.

Budapest nagy egységén belül a kerületek nem értelmezhetők egyértelműen önálló gazdasági egységként, hatáskörüket megosztják a Fővárosi Önkormányzattal. Munkavállalói szempontból kevésbé van jelentősége a vizsgált terület munkahely-kínálatának. Fontos azonban közvetlen vagy közvetett hatása a lokális társadalmi-gazdasági- és lakókörnyezetre (fiatalos foglalkoztatottak, helyi identitás erősítés, helyi adók, környezetbarát technológia, szállítási igényesség stb.).

²⁶ BUDAPEST gazdaság és társadalom, 2018, KSH

Józsefvárosban a 2017 évi adatok szerint, a budapestinél (233/1000fő) valamivel sűrűbb a vállalkozássűrűség (242/1000fő), amely értékkel 9 kerület előzi meg. Ez a Kft-k relatív magas számából adódik, mivel az ITS szerint minden más cégformában alatta marad a fővárosi szintnek, s főleg a belvárosi kerületeknek.

A vállalkozások alaposabb vizsgálata során feltűnik, hogy a vendéglátásban működő cégek aránya jelentős a kerületben, és ez nagyarányú fejlődésnek indult a különböző negyedekben (pl.: Corvin-Csarnok negyed – Rákóczi tér) bekövetkezett rehabilitációs fejlesztéseknek köszönhetően.

A legjelentősebb fővárosi ipari létesítményeket a környezetvédelmi hatóság az egységes környezethasználati engedélyezési IPCC eljárás alapján ellenőrzi.²⁷ Az adatbázis szerint Budapesten a legnagyobb szennyezőanyag- és hulladék-kibocsátók az erőművek, a gyógyszergyárak és a nagy vegyi üzemek. Józsefváros területén nem található ilyen kategóriájú ipari létesítmény.

A kerületben jelentős kiterjedésű barnamezős területek találhatóak, ahol egybefüggő gazdasági, jellemzően termelést, raktározást, kereskedelmet bonyolító cégek működnek. A Hungária gyűrűn belül a legnagyobb ilyen a Ganz negyedben van, a Salgótarjáni és a Kőbányai út közötti volt józsefvárosi piac, a Százados negyed, illetve a Ganz-MÁVAG folyamatosan átalakuló területei.²⁸ A rozsdaovezetek hasznosításában jelentős potenciál van, elsősorban annak zöldterületként való felhasználásában, ami a kerületi mikroklíma javulását eredményezheti.

²⁷ Budapest klímastratégiája, 2018, BFVT Kft, ECRS Kft

²⁸ Józsefváros Integrált Településfejlesztési Stratégia, Megalapozó vizsgálat, 2015, Hétfa, BFVT Kft.

Budapest területének 24%-a, közel 13000 ha termőterület. Ennek 60%-a művelés alatt áll, további 40% erdő vagy fásított terület. Józsefváros nem rendelkezik mezőgazdasági területtel, ezek döntően a peremkerületek határain találhatók.

2.2.3. INFRASTRUKTÚRA²⁹

Közúti infrastruktúra

Józsefváros közúthálózat mára szinte kialakultnak tekinthető, annak új elemmel történő bővítése, vagy meglévő elemei szélességének növelése nem reális. Kivételt a Ganz és a Kerepesi negyedek, valamint a Százados negyed barnamezős területei képeznek. Az elsőrendű utak fenntartása, üzemeltetése, valamint Budapest teljes területén a forgalomtechnikai kezelői és üzemeltetői feladatokat a Budapest Közút Zrt. látja el. A kerület a helyi tulajdonban lévő közutak kezelését végzi, amelyek 100 %-a burkolt, azonban jelentős része felújításra, átépítésre szorul. Egyes területeken (Palotanegyed, Corvin negyed, Magdolna negyed) folyamatban van a csillapított forgalmú, vegyes használatú utcák építése

A kerületet érintő főútvonalak közül a Rákóczi út – Kerepesi út útvonal a 3. számú, a Kőbányai út a 31. számú, és az Üllői út a 4. számú országos főutak fővárosi bevezető útvonalainak része, egyben a sugárirányú közúti forgalom fő irányai. A kerületen 4 fővárosi jelentőségű körirányú útvonal halad át, amelyek közül a legjelentősebb a Hungária körút – Könyves Kálmán körút a belső városrészeket elkerülő forgalom elsőrendű főútja. Budai kapcsolatokat is biztosít a Nagykörút, és a Kiskörút. A Fiumei út – Orczy út vonala, a Thököly út, és Dózsa György út a szomszédos kerületek (XIV., IX.) forgalmi kapcsolatai.

A főváros TSZT-je a kerületet kelet felől határoló Hungária körút – Könyves Kálmán körutat jelöli ki elsőrendű főútként, amely a főváros sugárirányú főútjai közötti átmenő forgalom kijelölt útvonala. Forgalma meghaladja a 75.000 Ej/nap, a csúcsidei terhelés a 3.500 Ej/óra/irány értéket.

A TSZT szerint a Hungária gyűrűtől a városközpont felé eső főútvonalak a másodrendű hálózat részei, a 432/2012. (XII. 29.) Kormányrendelet, amely a Fővárosi Önkormányzat kezelésében levő főútvonalak kijelölését tartalmazza, országos főhálózati elemként határozza meg a Rákóczi út – Kerepesi út útvonalat, átlagos napi forgalma 40.000 Ej/nap.

Másodrendű hálózati elemek:

- A Thököly út Baross tér – Verseny utcai szakasza (35.000 Ej/nap).
- A Dózsa György út Verseny utca és Kerepesi út közötti szakasza (16.000 Ej/nap)
- A Kőbányai út Orczy tér és Könyves Kálmán körút közötti szakasza (35.000 Ej/nap)
- A Baross utca Nagykörút és Orczy tér közötti szakasza (20.000 Ej/nap).
- Az Üllői út kerületi szakasza (60.000 Ej/nap)
- A Múzeum körút (36.000 Ej/nap)

²⁹ Forrás: Budapest Főváros VIII. kerület, Józsefváros településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat -2018

- A József körút (2.000 Ej/óra/irány)
- Az Orczy út – Fiumei út útvonal (20.000 Ej/nap)

A gyűjtőút hálózat fővárosi jelentőségű elemei:

- Az Asztalos Sándor utca – Salgótarjáni út a Százados negyed telephelyeinek megközelítésén kívül a Kerepesi út és Könyves Kálmán körút között átmenő forgalmat is lebonyolít.
- A Vajda Péter út a Ganz negyedet és a Tisztviselőtelepet választja el, a X. kerület felé irányuló forgalmat is lebonyolít.
- A Népszínház utca a Nagykörút és Fiumei út közötti sűrűn beépített terület közúti és közösségi közlekedési tengelye.
- Az Illés utca – Korányi Sándor utca útvonal
- A kerületi jelentőségű gyűjtő utak (közösségi közlekedés útvonalai, egyes városrészek közúti forgalmát vezetik rá a főúthálózatra):
- Baross utca Szabó Ervin tér és Nagykörút közötti szakasza
- Mária utca Baross utca – Üllői út szakasza
- Kiss József utca,
- Nagy Fuvaros utca – Mátyás tér – Karácsony Sándor utca, a Magdolna negyed gyűjtőútja
- Diószegi Sámuel utca, az Orczy negyed gyűjtőútja
- Elnök utca a Tisztviselőtelep főúthálózati kapcsolatait biztosítja
- Kőrös utca,
- Salgótarjáni út, a volt Józsefvárosi pályaudvar megközelítő útja,
- Verseny utca,

Vasúti infrastruktúra

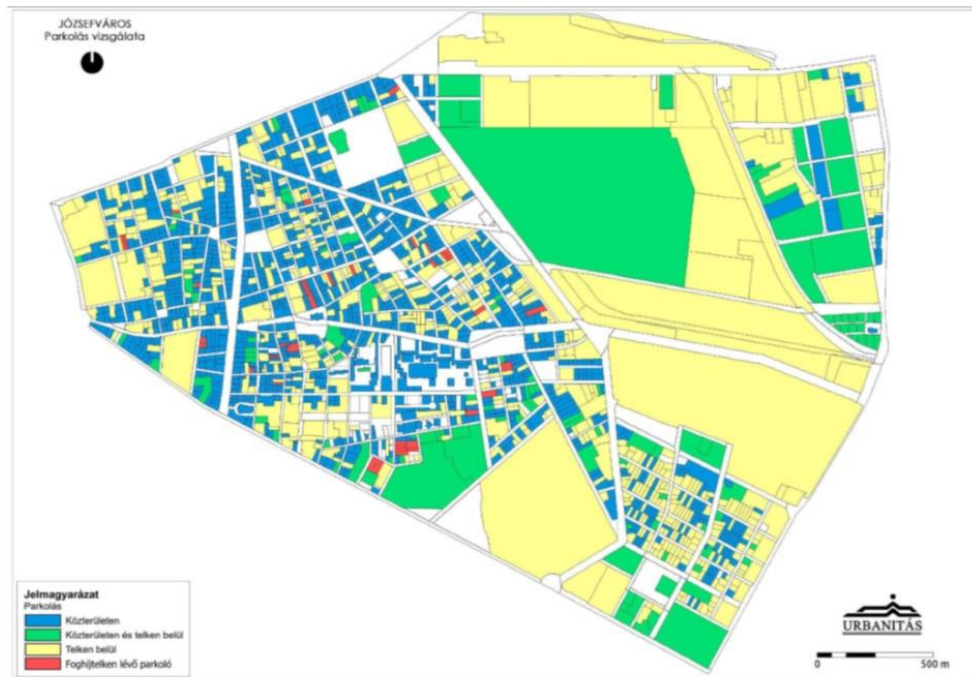
A VIII. kerületet a nemzetközi és országos vasúti hálózat Keleti pályaudvarra bevezető szakasza érinti, amely a Kelenföldi pályaudvaron át a nyugati országrész felé illetve a hatvani (80. sz. vonal), az újszászi (120. sz. vonal) és a 150. sz. vonalon kelet felé is közvetlen kapcsolatot biztosít. A fővárosi gyorsvasúti hálózat 3 vonala (M2, M3, M4 metróvonal) és a villamosvonalak (1-es, 4-6-os, 47-48-49-es, 24-es, 28-37-es) minden irányban nagy kapacitással bonyolítják le a terület utasforgalmát.

Parkolás³⁰

A kerület közterületeit jelentős mértékben a parkolók foglalják el, mivel a Lóvászár utca – Fiumei út – Orczy út vonalától a városközpont felé eső területen elhelyezkedő, jellemzően zárt sorúan beépített épületállományhoz csak minimális telken belüli parkolási lehetőség tartozik. A parkolási igények és a rendelkezésre álló várakozóhelyek közötti jelentős eltérés miatt a közigazgatási terület e része – az elmúlt évek többszöri módosítását követően – ún. várakozási övezetbe tartozik. A közterületi fizető parkolók száma 6.559, a nem fizetőké 3.667 férőhely. A fentiek következtében a helyi tulajdonban lévő (és a lakosság által kedvezményesen igénybe vehető) korlátozott várakozási övezetbe tartozó

³⁰ Forrás: Józsefváros Integrált Településfejlesztési Stratégia, Megalapozó vizsgálat, 2015, Hétfa, BFVT Kft.

közterületi parkolóhelyeknek igen fontos szerep jut. A városközpont felé eső várakozási övezetben a közterületek a nappali és az éjjeli időszakban is telítettek a parkolók.

Forrás: Budapest Főváros VIII. kerület, Józsefváros településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat

Józsefváros többi részén csak kismértékben kedvezőbb a parkolási helyzet. A várakozási övezetbe nem sorolt lakóterületeken, a Százados negyed és a Tisztviselőtelep városrészekben szintén jelentős a közterületi várakozás.

Józsefvárosban jelentős számú klinika található, melyek forgalmi hatása a közterületi parkolásban is jelentkezik.

A Corvin negyed új építésű lakó- és irodaházaihoz a jogszabályi előírásoknak megfelelő parkolóhelyeket, elsősorban teremgarázsokat alakítottak ki. Sok esetben mégis a közterületeket terheli a lakók parkolása, hiszen az ingyen parkolási lehetőséget igénybe véve a mélygarázsban lévő parkolóhelyüket bérbe adják.

Jelentős (100 férőhely körüli) koncentrált parkolási lehetőséget a Pollack Mihály téri 409 és a Rákóczi téri 98 férőhelyes mélygarázs, valamint az Szabó Ervin téri 322 és a Futó utcai 408 férőhelyes parkolóház biztosít. Ezek a férőhelyek azonban jellemzően vállalkozások számára kerültek tartósan bérbeadásra, nem a lakossági igényeket szolgálják.

A belvárosi területekre jellemző ún. foghíjtelkek Józsefvárosban is fizető parkoló területekként működnek, melyet ideiglenes hasznosításként a JÓKÉSZ (Józsefvárosi Kerületi Építési Szabályzatáról) lehetővé tesz, szabályoz. A számottevő ingatlanvagyon képviselő üres telkek azonban hosszú távon várhatóan beépülnek, ezáltal a közcélú parkolási funkciójukat elveszítik.

A három nagy forgalmat vonzó kereskedelmi létesítményben összesen 3820 parkolóhelyet alakítottak ki (Aréna Pláza-2800, Corvin Pláza- 800, Europeum-220 parkolóhely)

Az OTÉK értelmében minden 100 parkolóhelyből 2017. január 1-ig legalább egyet, (2019. január 1-ig legalább kettőt), elektromos gépjármű töltőállomással kell ellátni, amelynek teljesítése Józsefváros esetében – a rendelkezésre álló 12 000 db parkolóhelyet illetően – jelentős költséget jelent.

A parkolásból évente összesen kb. 1,2 milliárd Ft bevétele származik az önkormányzatnak. Jelenleg Józsefvárosban lakosonként 1 autó díjmentesen parkolhat, ami jelentős kedvezmény az autótulajdonosok számára. Bár Budapesten a kerületben a legalacsonyabb a 100 főre jutó autók száma az autóval nem rendelkező lakosok nem kapnak a díjmentes parkoláshoz mérhető, plusz támogatást a kerülettől, például kedvezményes Bubi használat, okos kerékpártárolók stb.

Kerékpáros infrastruktúra³¹

Józsefvárosban, továbbá a határoló közterületeken az önálló (vagy szervizúton vezetett) kerékpáros infrastruktúra teljes hossza 6,4 km, amely területarányosan meghaladja a fővárosi átlagot.

Önálló kerékpáros infrastruktúrával rendelkező útvonalak:

- Múzeum körút (irányhelyes, mindkét irányba)
- Kőbányai út (az útpálya és a villamospálya közötti sáv a kerékpárút)
- Kerepesi út Baross tér – Dózsa György út közötti szakasza (útpálya déli oldalán kerékpárút épült illetve szerviz úton)
- Hungária körút – Könyves Kálmán körút (részben X. kerületi oldalon van az útpályától független kerékpárút)
- Üllői út Nagyváradi tér – Hungária körút közötti szakasza (déli oldalon, járdán vezetett)

A kerületen belüli közlekedésben elsődleges a hivatásforgalom közösségi formája, de kerékpáros közlekedés is egyre jellemzőbb.

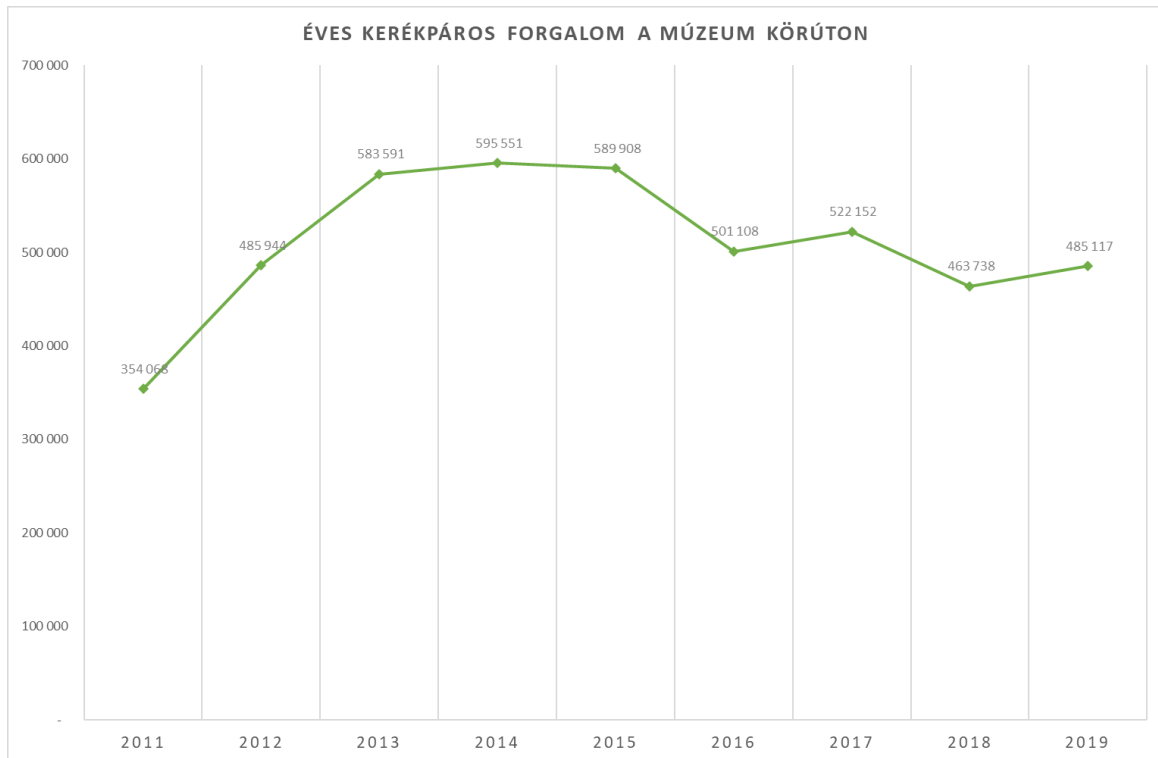
A Múzeum körúti kerékpáros forgalomszámlálót³² a Kerékpárosklub kérésére helyezték ki 2010-ben a Nemzeti Múzeum előtt. Ez az egyetlen helyszíni kijelzős számláló Budapesten. A számláló az Astoria felé haladó kerékpárosok számát méri. Éves szinten átlagosan közel 510 ezer kerékpáros áthaladás mérhető itt. Az idősoros adatokban két nagyobb visszaesés figyelhető meg, ezek azonban a műszer ismert adatvesztéséből adódnak.

Az elmúlt öt év havi adatsorainak vizsgálata alapján jól látható a kerékpáros forgalom éves ingadozása. A május, júniusi hónapok rendre kiugróan magas értéket mutatnak, 50-70 ezres forgalommal, a téli hónapokban ehhez képest a havi adatok 10-30 ezer körül alakulnak.

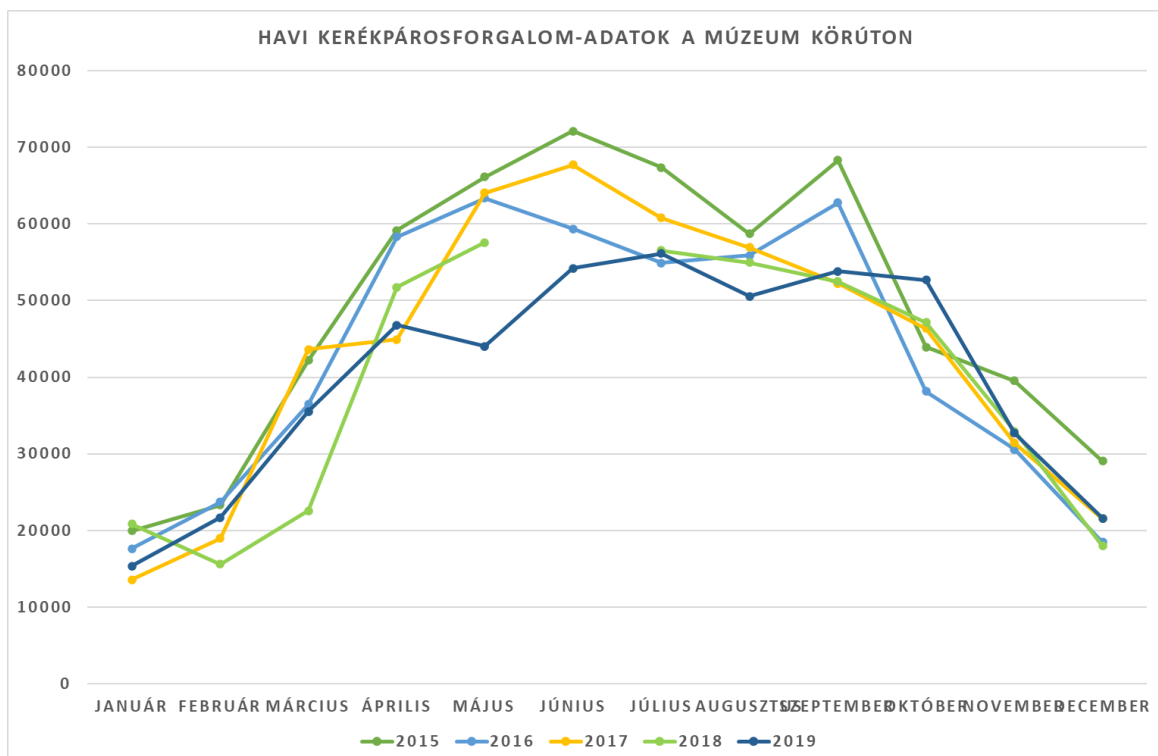
A napi átlagos forgalmi adatok szintén jelentős időszakos megoszlást mutatnak. A munkanapi forgalom a mérés kezdete óta 364-2969 fő között mozog. A téli hónapokban a napi átlagos áthaladás 1000 alatt marad, április és október közötti időszakban viszont 1500 feletti. A pihenőnapon a forgalom lényegesen alacsonyabb. A tavasztól ősziig tartó szezonális napi átlag forgalom 500-1500 között alakul, a téli időszakban viszont csak 100-500 fő közötti.

³¹ Forrás: Józsefváros Integrált Településfejlesztési Stratégia, Megalapozó vizsgálat, 2015, Hétfá, BFVT Kft.

³² Forrás: <https://kereparosklub.hu/szamlalo-eredmenyek#muzeumkrthavi>

Forrás: www. kerekparosklub.hu adatai alapján saját szerkesztés

Forrás: www. kerekparosklub.hu adatai alapján saját szerkesztés

A főváros belső területein üzemelő MOL Bubi közbringarendszer (98 dokkolóállomáson 1150 kerékpárból álló járműpark) Józsefváros Nagykörúton belüli területein 11 átadóponttal, azon kívül

további 4 dokkolóval rendelkezik (II. János Pál pápa tér, Horváth Mihály tér, Corvin sétány), melyek a teljes rendszer 14,33%-át teszik ki.

A kerékpáros hivatásforgalom növekedését támasztják alá a főváros belső területein üzemelő MOL Bubi közbringarendszer adatai is. Hétköznap reggelente 7 és 8 óra között megugrik a Bubit használók aránya, amikor a nap elején megnő a hivatásforgalom nagysága, a Bubi használati görbe csúcsát délután 17 és 18 óra között éri el, amikor mind a munkából hazaindulók, mind a kikapcsolódni vágyók is igénybe veszik a szolgáltatást. A Bubi állomások igénybevétele alapján a kihasználtságuk is mérhető, így jól megfigyelhető, hogy a hivatásforgalom szempontjából a legfontosabb kerületi állomások a Keleti pályaudvari, valamint a Kiskörút és a Nagykörút mentiek. Ugyanakkor a józsefvárosi pontok kihasználtsága éjszaka a legnagyobb (Kiskörút, Nagykörút mentén), ami igazolja, hogy az esti és az éjszakai lassú tömegközlekedés kiváltását az ennél előnyösebb és gyorsabb kerékpárok használatával oldják meg.³³

Gyalogos infrastruktúra³⁴

Józsefvárosban meghatározóak a gyalogos közlekedés útvonalai, amelyek nagy jelentőséggel bírnak a közlekedés más módjai szempontjából is. Különösen igaz ez az egyes útvonalak részét képező, jelentős átszálló forgalommal rendelkező multimodális csomópontokra.

A gyalogos közlekedés főbb útvonalai:

- Múzeum körút (mint a Kiskörút része)
- József körút (mint a Nagykörút része)
- Rákóczi út
- Üllői út (Kálvin tér – Nagyvárad tér közötti szakasza)
- Népszínház utca
- Baross utca

Több önálló gyalogos utca található a kerületben, amelyek azonban nem képeznek összefüggő hálózatot. Gyalogos utcák:

- Baross utca Kálvin tér – Szabó Ervin tér közötti szakasza
- Corvin köz – Kisfaludy köz
- Gyulai Pál utca
- Corvin sétány Futó utca – Szigony utca közötti szakasza

Az épített környezettel, illetve a megjelenő funkciókkal összhangban néhány közterület-szakasz gyalogos preferenciával rendelkezik az elmúlt évtizedek tervszerű átépítése következtében.

³³ Forrás: Bardóczi Alexandra: A városi közbringarendszer működésének elemzése Big Data módszertan alkalmazásával, Budapest 2015.

³⁴ Forrás: Józsefváros Integrált Településfejlesztési Stratégia, Megalapozó vizsgálat, 2015, Hétfa, BFVT Kft.

Gyalogos preferenciájú közterületek (forgalmi korlátozással érintett, például: korlátozott sebesség, feltételekhez kötött behajtás):

- Múzeum utca – Ötpacsirta utca – Pollack Mihály tér – Bródy Sándor utca
- Futó utca (Horváth Mihály tér és Práter utca közötti szakasza)
- Reviczky utca – Mikszáth tér – Krúdy Gyula utca
- Gyulai Pál utca – Kőfaragó utca – Gutenberg tér – Mária utca (Lőrinc pap térig)
- Mátyás tér egy része a Bauer Sándor utca csatlakozó szakaszával, majd a Horváth Mihály térhez kapcsolódó Tavaszmező utcával

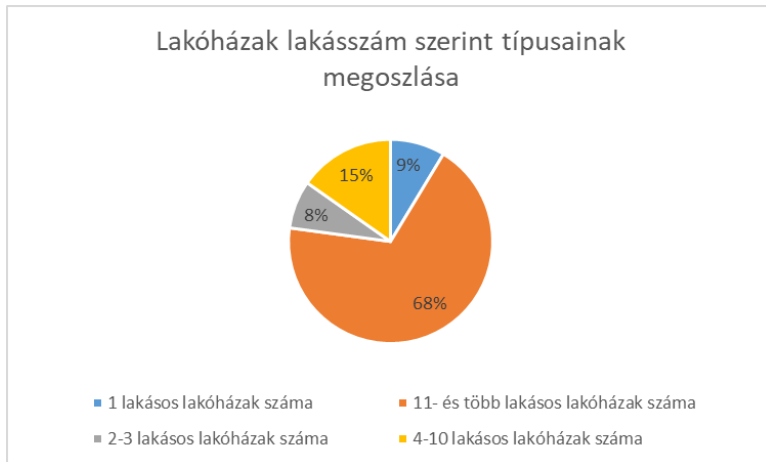
Csapadékvíz-elvezetés, felszíni vízrendezés ³⁵

A főváros régebben csatornázott kerületeiben és ezek közé tartozik a VIII. kerület is, egyesített rendszerű csatornahálózatot építettek, amellyel a szenny- és a csapadékvizek elszállítását biztosították. A közcsatornás vízvezetéssel kapcsolatos feladatokat a Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. látja el. A kerület utcáiban kiépített gyűjtőcsatornák részben a kerület, részben a szomszédos kerület területén összegyűjtött vizeket szállítják a főgyűjtőbe. Az egyesített rendszerű csatornahálózattal összegyűjtött vizeket a nagy körüti főgyűjtő szállítja tovább a Pesti Duna-parti főgyűjtőbe, amelynek befogadója a Ferencvárosi Szivattyútelep, ahonnan nyomócsatorna szállítja tovább a vizeket a csepeli Budapest Központi Szennyvíztisztító Telepre. Már a múlt század utolsó évtizedeiben döntés született arról, hogy az újonnan csatornázásra kerülő kerületekben, kerületi részekben már elválasztott rendszerű vízvezetést építenek. A kerület korábbi településrendezési tervében is javaslatként szerepelt, hogy az átépítésre kerülő városrészekben már elválasztott rendszerű vízvezetést építsenek ki, akkor is, ha az jelenleg még egyesített rendszerű hálózattal halad tovább. De a kerületben továbbra is jellemzőbb az egyesített rendszerű vízvezetés. A Fővárosi Csatornázási Művek Zrt. valamennyi kerületre vonatkozó településrendezési eszközök készítésénél jelezte, hogy a fejlesztéseknél figyelembe kell venni a vízvezető hálózati rendszer korlátozott befogadóképességét és a fejlesztés lehetőségét meghatározó alapként a főváros távlati csatornázási tervét. Ezt a távlati csatornázási tervet, mint kerettervet kell kezelni, amiben rögzítettet meghaladó többlet fogadását a szolgáltató nem tudja biztosítani és a csatornaépítési feladatokra anyagi fedezettel nem rendelkezik. Az egyesített rendszer a klímaváltozás hatására mind gyakoribbá váló villám-árvizek többlet csapadékmennyiségét nem tudja elvezetni, mint ahogy erre már volt példa az utóbbi években. Ezért a csapadékelvezetés, ideiglenes tárolás alternatív megoldásait kell keresni.

2.2.4. ÉPÍTETT KÖRNYEZET

A kerület lakóépületeinek döntő többsége (közel 71%) száz évesnél idősebb, elsősorban emeletes társasház, a lakóépületek csupán 17%-a földszintes. Az lakóépületek 68 %-a 11 vagy több lakásos társasház, a családi házak aránya mindössze 9 %³⁶

³⁵ Forrás: Józsefváros Integrált Településfejlesztési Stratégia, Megalapozó vizsgálat, 2015, Hétfa, BFVT Kft.

A meghatározó zártudvaros épületekre jellemző a lakások belső udvarról történő megközelítése, a gazdagabb paloták esetében széles loggiákról, a puritánabb épületeknél a keskenyebb gangokról. A kisebb telkeken az udvarok sötétek, a földszinti lakások benapozottsága esetleges. Az épületek energiahatékonyasága a falak építőanyagai, a régi nyílászárók, a

nyári túlmelegedés elleni védelem hiánya és a jellemző elavult gázkonvektoros fűtés miatt nem megfelelő. A régi épületekben lévő lakások energetikai adottságai is javíthatók, a leghatékonyabb a külső homlokzati hőszigetelés (ami a műemlék védettség alatt álló házaknál sok esetben nem kivitelezhető), esetleg a pince vagy a padlásfödém szigetelés, a nyílászárócsere, valamint a fűtéskorszerűsítés elvégzése. A korszerűsítését sok esetben akadályozza, hogy a soklakásos társasházak lakói nem tudnak egységesen dönteni a beruházásról.

Az épületek magassága meghatározó eleme a városi utcaképnek, illetve klímavédelmi szempontból a városi hőszigetjelenségnek is. A magas épületek tovább növelik a mesterséges, napfényelnyelő felületeket, és mechanikailag korlátozzák a szellőzés kiegyenlítő hatását, így növelik a hőszigetelést³⁷.

³⁶ KSH - Népszámlálási adatok 2011.

³⁷ „A hősziget kialakításában meghatározó szerepet játszó városi morfológiai tényezők (beépítettség, égboltiláthatóság, épületmagasság)” Forrás: MIKA JÁNOS: A globális klímaváltozás és a városi hősziget összefüggései. <http://www.termesztvilaga.hu/otka/ht/mika.html>

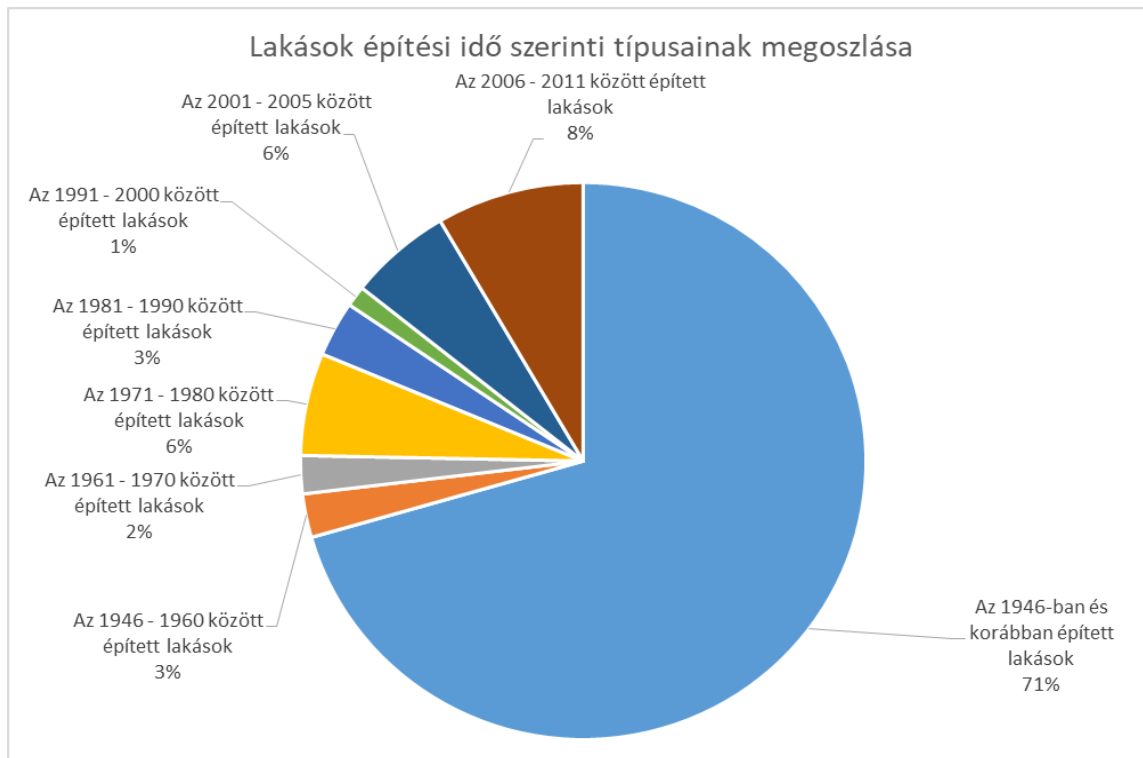
Forrás: Budapest Főváros VIII. kerület, Józsefváros településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat

„Józsefváros területén az 1-2 szintes épületek túlsúlya jellemző (44,7%), melyek a kiterjedt gazdasági területeken, illetve a kis- és kertvárosias karakterű területeken gyakoriak. A 6 szint fölötti épületek aránya a kerületben elenyésző (5,5%). Csoportosulásuk főként a panel lakótelepeken és a Corvin Szigony mentén jellemző, de elszórtan, főként a kerület belső részein ugyancsak előfordulnak. A kerület városképe szempontjából Belső – és Középső – Józsefváros területe meghatározó. A belső területeken jellemzően 4-5 szintes épületek állnak, de ennél alacsonyabb 2-3 szintes, és magasabb 6-8 szintes épületek is megtalálhatóak. Középső – Józsefváros déli és keleti városrészein a szintszámok, csakúgy, mint a beépítés jellege, igen változatosak, így vegyes, változó szintszámú területként jellemezhetőek. A keleti területeken a 3-5 szintes épületek mellett jelentős arányú 1-2 szintes épületek aránya, míg az 5 szintnél magasabb beépítések csupán elvétve lelhetők fel. A folyamatosan megújuló déli területeken az 1-3 szintes épületek mellett 6 szintnél is magasabb beépítések jelennek meg, illetve a 10 szintes, vagy magasabb paneles telepszerű épületek is itt találhatóak. Külső – Józsefváros területére az alacsonyabb szintszámú épületek jellemzőek, ahol néhány intézmény és irodaház, valamint a Ganz-MÁVAG munkáskolónia rendelkezik magasabb szintszámokkal. A Százados negyed területére változatosabb, a különböző korokat és funkciókat tükröző szintszámú beépítés jellemző. A Könyves Kálmán körút mentén a régi négyszintes épületek mellett az elmúlt időszakban épült 7-8 szintes irodaházak a körúthoz méltó, magasabb térfalat adnak, és bár még nem alakult ki (át) teljesen ez a terület, ezek határozzák meg a városképet. A Ganz-MÁVAG gyártelepre a vegyesség jellemző, ahol a földszintes csarnokokon kívül magasabb irodaépületek is találhatóak, azonban átlagosan a 2-3 szintes beépítés a meghatározó”³⁸

A legnagyobb mértékben ott probléma a magasabb épületállomány, ahol mindez sűrű beépítéssel és kevés zöldfelülettel párosul, Józsefvárosban jellemzően Palotanegyed, Népszínház negyed, Csarnok negyed és a Magdolna, valamint Corvin negyed belső részein.

³⁸ Forrás: Budapest Főváros VIII. kerület, Józsefváros településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat

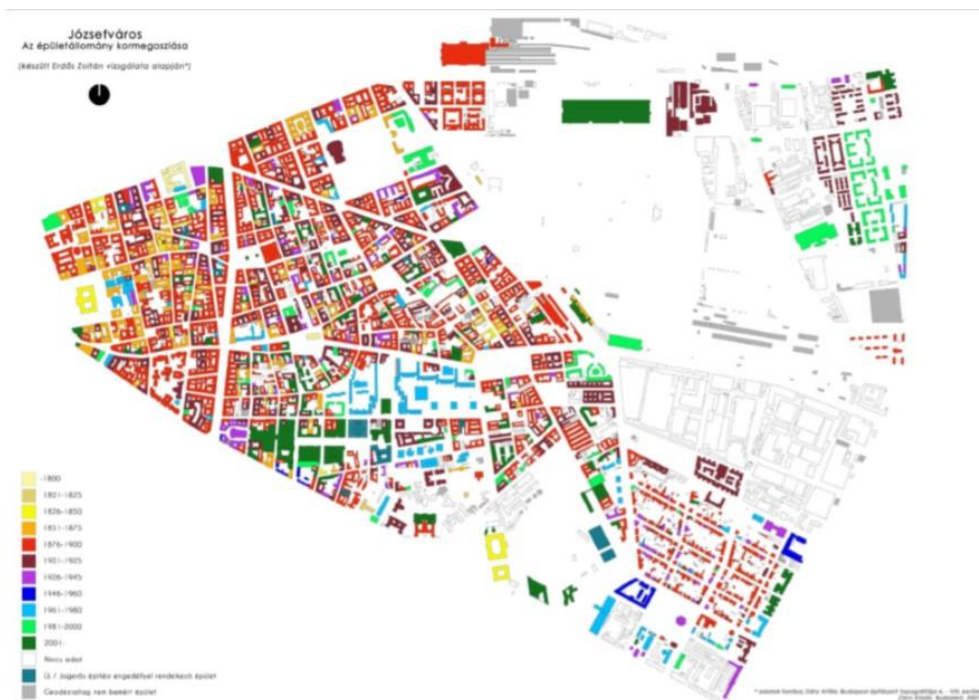
A lakások korának vizsgálatával általános képet kaphatunk az épületek műszaki, energetikai állapotáról.

A kerület Budapest történelmi városmagjának része, ezt mutatja, hogy a lakások döntő többsége 71%-a 1946 előtt, döntően a XIX. század végén, XX. század elején épült. Ekkor építették a Palotanegyedben található reprezentatív palotákat, a Körút menti negyedeket uraló zárt sorú beépítésű, belső udvaros 4-5 szintes bérházakat, a Magdolna és az Orczy negyed kis alapterületű, alacsony komfortfokozatú bérlakásait és a Tisztviselőtelep családi házas, kisvárosias lakóövezetét.

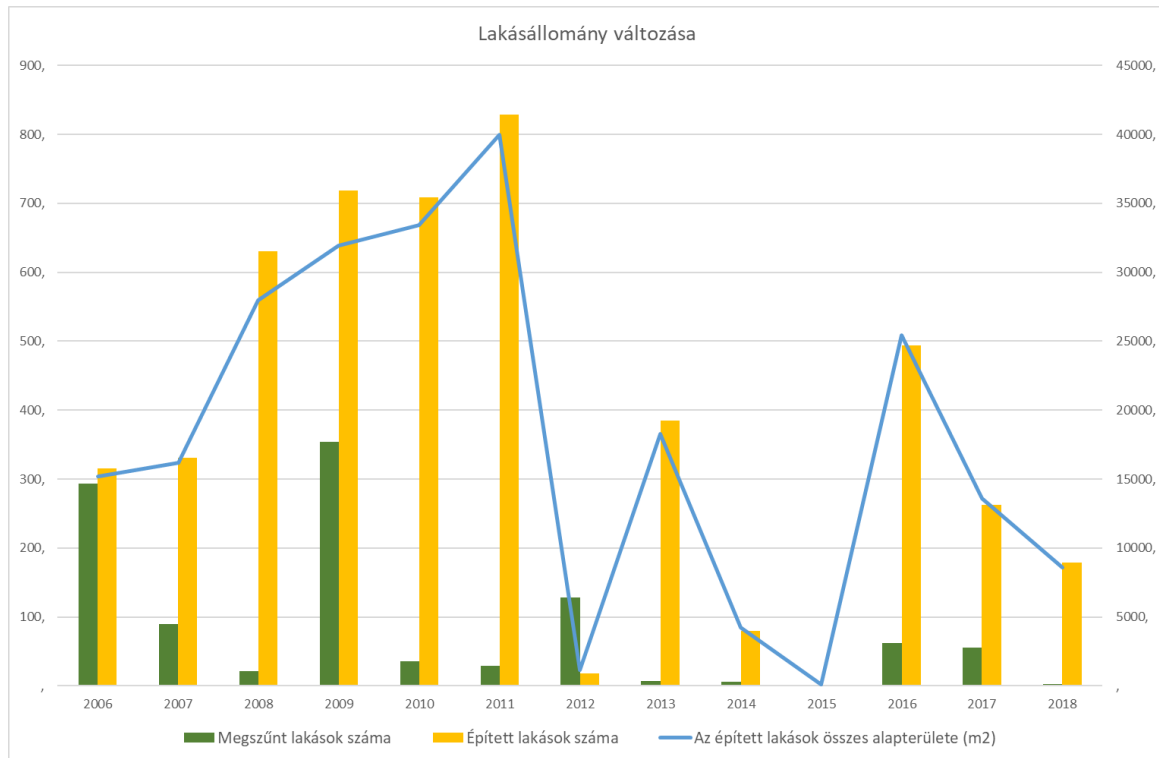
Nagyobb lakásállomány bővülés 1971-1980 között volt, amikor a mai lakások 6%-a épült, a Szigony – Tömő lakótelep kialakításával.

Az itt lévő lakások energetikai szempontból eltérnek a többi épülettől, bár a szigetelés és a nyílászárók sok esetben nem felelnek meg a mai elvárásoknak a távfűtés javítja az energiahatékonyágukat. Az elmúlt években néhány ház korszerűsítése a panelprogram keretében megtörtént.

Forrás: Budapest Főváros VIII. kerület, Józsefváros településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat

2000 után a kerület erőteljes fejlődésnek indult, amit a 2011-es népszámlálás adatai is mutatnak, hiszen 2000-2011 között épült a kerület lakásainak 14 %-a. Az ingatlanállomány átalakítása az elmúlt években a Corvin sétány mentén, egységes projekt keretében zajlott, illetve zajlik. Az Orczy, a Csarnok és a Százados negyedben is számos új lakás épült. Nagyrészt ezeken a helyeken végbement szanálásoknak, és azokat követő építkezéseknek köszönhető, hogy 2011-ben, 2013-ban és 2016-ban is Józsefvárosban épült a legtöbb lakás Budapest összes kerülete közül. Az utóbbi öt évben épített lakások alapján a harmadik a kerületek rangsorában. Az újonnan épített lakások átlagosan 50 m² körüliek. Ezek a lakások már modernebb, jobb energiahatékonysággal rendelkező épületek, sajnos hatékonyságukról pontos adat nem áll rendelkezésre.

Konfliktussal terhelt (szlömösödött, leszakadó, leromló, degradálódott) területek

A leromlott, rossz minőségű és állagú, alacsony komfortfokozatú, zsúfolt lakások aránya a kerületben városrészenként igen eltérő képet mutat. A lakások nagy hányada összkomfortos/komfortos, azonban 2011-ben a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya 8,77%-volt. Józsefváros a 2015-ben elkészített ITS megalapozó vizsgálatához több módon is elvégezte a kerület szegregációs szűrését. A 2011-es adatok alapján a József körüttől keletre az Orczy és Fiumei út vonaláig szinte a kerület teljes szélességben rehabilitációt igényel. Ezen felül a Százados negyed nagy részének általános jellemzői mutatják a konfliktussal terhelt területek ismérveit. Természetesen e területeken is megtalálhatóak a közepes, vagy jó állapotú épületek, azonban számuk jelentősen kevesebb.

Irodaépületek

Józsefvárosban 2000-óta több mint 200 000 m² összeterületű irodaház épült. Ezek többsége „A” kategóriás irodaház, kedvező energetikai besorolással. A Corvin sétány program keretében épült irodaépületek közül kettő megfelel a BREEAM³⁹ környezettudatos épületminősítési rendszer követelményeinek. A BREEAM támogatja a csökkentett energiafogyasztású épületeket, a különféle vízcsökkentési megoldásokat, emellett az olyan beruházásokat, amelyek nem igényelnek újabb zöldterületet, hanem barnamezős projektként valósulnak meg, és ezzel kisebb hatást gyakorolnak a környezetre. A Corvin 5 irodaház a legmagasabb nemzetközi sztenderdeknek is megfelel, már tervezési fázisában megszerezte a BREEAM Very Good fenntarthatósági tanúsítványt. Az irodaépület

³⁹ A BREEAM (BRE Environmental Assessment Method) a legelsőként kifejlesztett környezettudatos épületminősítési rendszer. 2010. január 1-jétől nemzetközi szinten a BREEAM Europe Commercial 2009 minősítési rendszerrel lehet a kereskedelmi, az iroda- és ipari épületeket minősíteni.

ugyancsak regisztrálva lett a Well Building Standard (WELL) minősítési folyamatban. Az irodakomplexum építésénél nagy hangsúlyt fektetnek a zöld környezet kialakítására, az épület földszintjén belső kert kap helyet, illetve az irodaház nagyméretű tetőterasszal is kiegészül, valamint automata árnyékoló, hővisszanyerő gépészeti rendszerrel, napkollektorokkal, biciklitárolókkal, zuhanyzókkal, víztakarékos szaniterekkel, valamint elektromosautó-töltőkkel is felszerelték

Irodaház, lokáció	Irodaterület (m ²)	Parkolóhely	Építés éve	Minősítés
Arena Tower Hungária krt.	29 274	370	2007	„A” kategória
B52 Baross utca	5 200	25		„A” kategória
BC22 Baross utca	3 654	51	2000	„A” kategória
Century office Práter utca	275	10	2017	„A” kategória
Corvin Corner Futó utca	6 122	64	2015	„A” kategória
Corvin One Futó utca	20 000	342	2008	BREEAM
Corvin Towers Corvin sétány	24 000	440	2010	„A” kategória
East-West Buisness Center Rákóczi út	23 000	222	1991 2017 (felújítás)	„A” kategória
Europeum bevásárlóközpont Blaha Lujza tér	6 000	220	2011	„A” kategória
Kálvin Square Kálvin tér	9 139	116	2003 2016 (felújítás)	„A” kategória
Parkway Irodaház Könyves Kálmán Krt.	27 632	520	2008	„A +” kategória
Ü48 Irodaház Corvin sétány	8 145		2008	„A” kategória
Nokia Skypark	25 000	460	2016	BREEAM

Irodaház, lokáció	Irodaterület (m2)	Parkolóhely	Építés éve	Minősítés
Corvin 5 Corvin sétány	27 000		2018	Well Building Standard (WELL)

Forrás: www.irodahaz.hu, saját gyűjtés

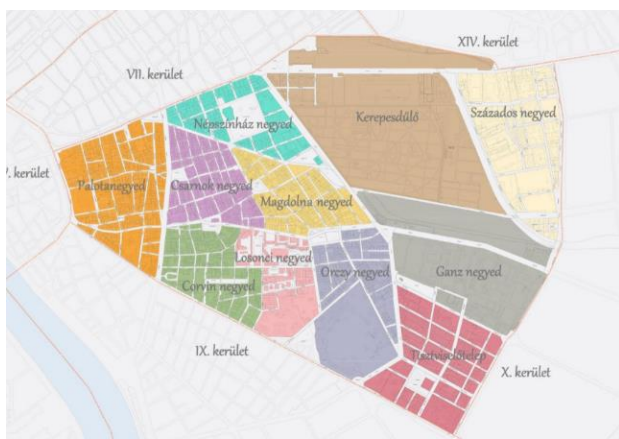
2.2.5. TERÜLETHASZNÁLAT, ZÖLDFELÜLETEK

Józsefváros területhasználatára döntően a magas intenzitású, nagyvárosias beépítés jellemző, amely növeli a kerület klímaérzékenységét. A kerület 662,5 ha, ebből 86%-a beépítésre szánt terület, amelynek 33%-a lakó, 28%-a vegyes, 13% gazdasági és 25% különleges területfelhasználási kategóriába esik.

Valós területfelhasználás Józsefvárosban

BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK	Övezet	TSZT 2017 Terület (ha)	Valós Terület (ha)
LAKÓTERÜLETEK			
Nagyvárosias, magas intenzitású, jellemzően zárt sorú, zártudvaros beépítésű lakóterület	Ln-1	107,66	107,66
Nagyvárosias, jellemzően zárt sorú, keretes beépítésű lakóterület	Ln-2	31,41	31,41
Nagyvárosias teleszerű lakóterület	Ln-T	13,10	13,10
Kisvárosias, jellemzően zárt sorú beépítésű lakóterület	Lk-1	22,86	22,86
Kisvárosias, jellemzően szabadonálló jellegű lakóterület	Lk-2	11,09	11,09
Kertvárosias, intenzív beépítésű lakóterület	Lke-1	2,27	2,27
VEGYES TERÜLETEK			
Városközpont területe	Vt-V	97,07	97,07
Intézményi, jellemzően zárt sorú beépítésű terület	Vi-1	53,78	53,78
Intézményi, jellemzően szabadonálló jellegű terület	Vi-2	29,84	29,84
Intézményi, helyi lakosság alapellátását biztosító terület	Vi-3	0,95	0,95
GAZDASÁGI TERÜLETEK			
Gazdasági, jellemzően raktározást, termelést szolgáló terület	Gksz-2	59,69	59,69
KÜLÖNLEGES BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK			
Bevásárlóközpont területe	K-Ker	12,29	12,29
Egészségügyi terület (kórház, szanatórium, gyógyszálló, gyógyüdülő)	K-EÜ	14,84	14,84
Nagykiterjedésű sportolási célú terület	K-Sp	12,75	12,75
Nagykiterjedésű rekreációs és szabadidős terület	K-Rek	10,61	10,61
Állat- és növénykert területe	K-ÁN	3,08	3,08
Honvédelmi, katonai és nemzetbiztonsági célra szolgáló terület	K-Hon	2,62	2,62
Közlekedéshez kapcsolódó épületek elhelyezésére szolgáló terület	K-Közl	36,51	36,51
Temető területe	K-T	67,27	67,27
BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TERÜLETEK ÖSSZESEN:		589,69	589,69
BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK			
KÖZLEKEDÉSI TERÜLETEK			
Közúti közlekedési terület	KÓu	64,33	64,33
Kötőpályás közlekedési terület	KÖk	7,96	7,96
ZÖLDFELÜLETEK			
Közkert, közpark	Zkp	23,35	23,35
BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK ÖSSZESEN:		95,64	95,64

Forrás: Budapest Főváros VIII. kerület, Józsefváros településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat

Józsefváros 11 negyedre tagolódik, amelyek klímaérzékenysége az eltérő területhasználat miatt más.

A kerület lakókörnyezetét több városrészben (Palotanegyed, Népszínház negyed, Csarnok

negyed, Magdolna negyed) a nagyvárosias, igen sűrű, zárt sorú, elsősorban lakóházakkal való beépítettség jellemzi. A közterületeket az alacsony zöldfelületi intenzitás jellemzi, ahol a közlekedési és parkolási célú használat az elsődleges. A zárt sorú, belsőudvaros beépítést több helyen megtörik az oktatási, kulturális, egészségügyi és közigazgatási intézmények sok esetben kiterjedt zöldfelületben ágyazott tömbszerű beépítései. Ezek a területek klímaérzékenysége igen nagy.

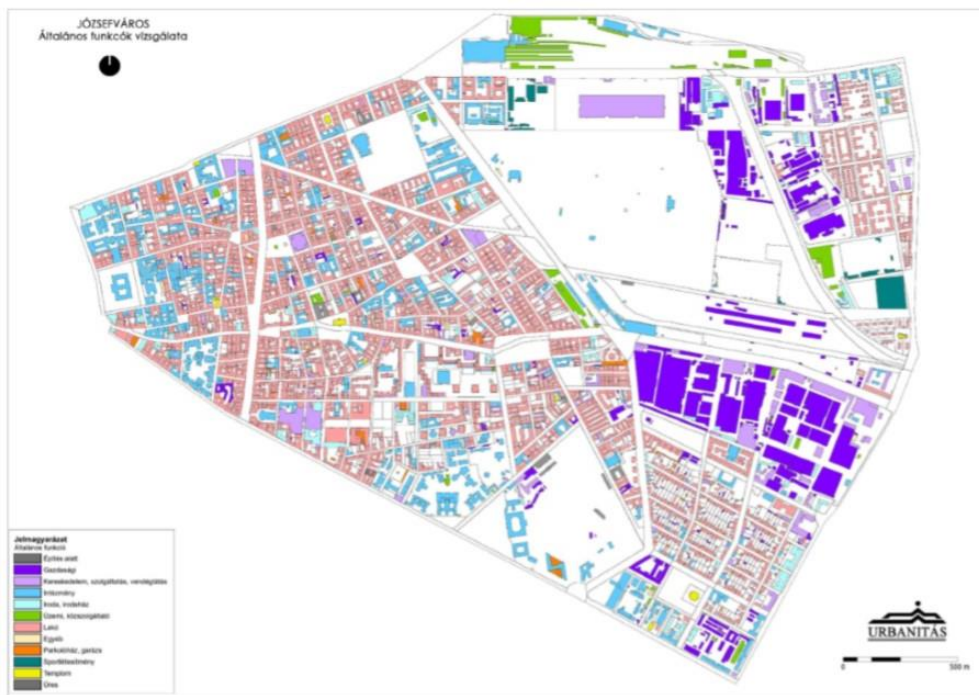
A Corvin negyed a kerület tradicionális központja, azonban a fejlesztések elmaradása miatt a lakókörnyezet és az épületállomány nagyon leromlott. Ennek orvoslására indult el 2000-ben a Corvin Sétány Program piaci alapú tömbrehabilitációja. A nagyléptékű fejlesztések hatására az eredeti zártudvaros beépítés a városrehabilitáció miatt egyre inkább szakad fel, helyét a korszerűbb, nagyobb tömbbelsőket adó nagyvárosias, jellemzően zárt sorú, keretes beépítésű lakóterület váltja fel. Bár a beépítés itt is rendkívül sűrű, a nagyvárosias területekre jellemző klímaérzékenységet némileg enyhíti az új épületeken kialakított zöldtetők és a belső parkosított udvarok. Az újonnan kialakított zöldfelületek zöldfelületi intenzitása az elkövetkező években jelentősen növekedni fog.

A Losonci negyedben meghatározó területet foglal el a nagyvárosias, telepszerű lakóterület. A környező területektől erősen elüt az 1970-es, '80-as évek során kialakított Szigony – Tömő lakótelep, amelyek tervszerű telepítésük folytán felbomlasztották a hagyományosan kialakult nagyvárosias beépítést. Itt a zöldfelületek kiterjedése is magasabb a kerületi átlagnál.

Az Orczy negyed a kerület társadalmi problémákkal leginkább veszélyeztetett városrésze. A terület épületállománya korszerűtlen összetételű és meglehetősen rossz állapotú. Az épületek közel 90%-a 1945 előtt épült és több mint a fele 1900 előtt, leromlott állapotú. Ugyanakkor a városrész értékét növeli Józsefváros legnagyobb zöldfelülete az Orczy park.

A Százados negyed és a Tisztviselőtelep a kerület kisvárosias, kertvárosias lakóterületei műemléki épületállománnyal és jelentős zöldfelülettel.

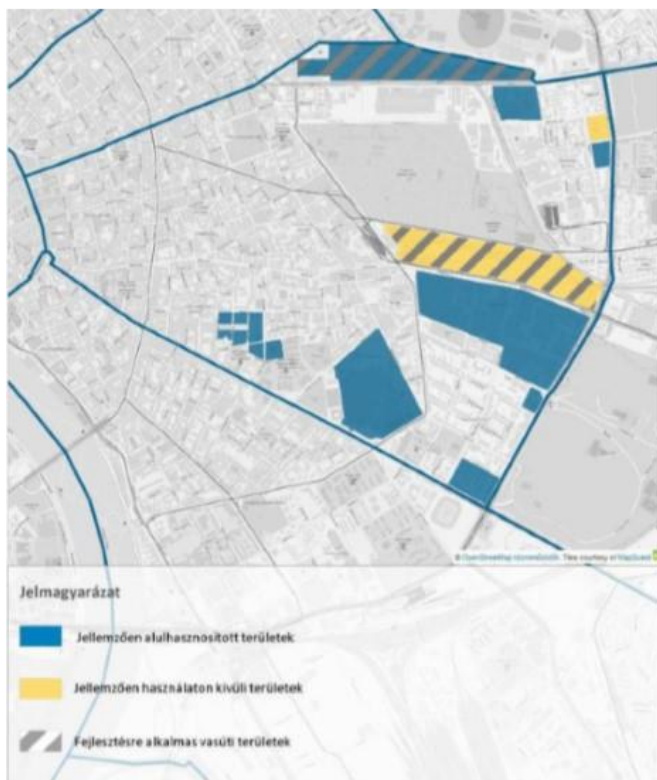
A Könyves Kálmán körúti tömbszámban, a Kerepesdűlőn és a Ganz negyedben a lakófunkció kevésbé jellemző, elsősorban gazdasági, jellemzően raktározást, termelést szolgáló területek és irodaépületek találhatók. A Könyves Kálmán körút mentén a régi négyszintes épületek mellett az elmúlt időszakban épült 7-8 szintes irodaházak a körúthoz méltó, magasabb térfalat adnak, és bár még nem alakult ki (át) teljesen ez a terület, ezek határozzák meg a városképet. A Kerepesdűlő és a Ganz negyedben is elindult az átalakulás.

Forrás: Budapest Főváros VIII. kerület, Józsefváros településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat

Barnamezős területek

Alulhasznosított és barnamezős területek

Forrás: ITS 2015

A kerület sűrű beépítettsége ellenére a barnamezős területeknek köszönhetően rendelkezik tartalék fejlesztési területekkel, amelyek jövőbeni hasznosítása jelentősen befolyásolhatja a kerület élhetőségét. Ezeknek egy része várhatóan továbbra is gazdasági, kereskedelmi funkciót tölt majd be, de kulturális és sport célú fejlesztések is elindultak már rajtuk.

A kerület 2015-ben elfogadott ITS-e készítésekor az alábbi kategóriákat különböztette meg, felmérve a tényleges területhasználatokat és fejlesztési potenciálokat:

Jellemzően alulhasznosított területek

Az alulhasznosítottság a belső területi tartalék nem megfelelő kihasználását, vagy városszerkezeti nem megfelelő funkciót jelenti. Ezeken a területeken sok esetben nem értékes az épületállomány, illetve azok

városszerkezetben betöltött potenciáljukat nem használják ki megfelelően. Előfordul, hogy az elmúlt években a területen jelentős bontások történtek, de a terület (minőségi) átalakulása – jellemzően a gazdasági válság következtében – nem történt meg, és a visszamaradt, néha értékes épületek sem hasznosítottak megfelelően.

A főként Külső – Józsefvárosban több nagyobb tömb is az alulhasznosított terület kategóriába sorolható. Ilyen a Ganz-MÁVAG hatalmas területe (41 ha), ami ma Budapesten a Hungária körgyűrűn belül a legnagyobb egybefüggő gazdasági, jellemzően termelést, raktározást, kereskedelmet szolgáló zóna, ahol a földszintes csarnokoktól a hétszintes irodaépületig sok minden található, azonban a beépítés meghatározó része jellemzően 2-3 szintes. Az ipari termelés volumene folyamatosan csökken, kedvező városszerkezeti pozíciója miatt a már megjelent kereskedelmi szektor várhatóan erősödni fog, további erős közúti forgalmat generálva.

A Corvin negyedben található alulhasznosított tömbök (6,2 ha) és környezete a Corvin Szigony Projekt további fejlesztései által felértékelődhetnek, elősegítve a beruházások növekedését és így a terület jobb kihasználtságát.

Az Orczy park, a Ludovika területén (15 ha) az elmúlt években számos építkezés és rehabilitáció megindult, így ma már nem tekinthető alulhasznosított terület, de tartalékterületekkel még rendelkezik.

A Kerepesi út menti FCSM és raktárak (5,7 ha), az Asztalos Sándor út két oldalán lévő gazdasági terület a településrendezési tervben intézményi, jellemzően zárt sorú beépítésűként szerepel, azonban átmeneti területfelhasználásként megtarthatja gazdasági, jellemzően raktározást, termelést szolgáló szerepét.

További kisebb alulhasznosított tömbök: a volt kenyérgyár Üres területe (1,9 ha), a Könyves Kálmán körút - Üllői út - Pénzverde tömbje (5,1 ha), Könyves Kálmán körút - Vajda Péter sarok (1,3 ha).

Jellemzően használaton kívüli területek

A használaton kívüli területeken a korábbi használat megszűnt, az értéktelen épületek vagy elbontásra kerültek, vagy üresen állnak, de számos értékes épület pusztul megfelelő használat hiányában. A használaton kívüli területeken a város számára jelentős fejlesztési lehetőség kínálkozik beépítésre és szabadterületek fejlesztésére egyaránt.

Fejlesztésre alkalmas vasúti területek

A Józsefvárosi pályaudvar (27,3 ha) megszűnésével egy nagyobb használaton kívüli terület vált elérhetővé, melynek hasznosítására még többféle elképzelés van. A Keleti pályaudvar vasúti területei (21 ha) szintén fejlesztésre várnak, ahol akár a többszintes területfelhasználás biztosítása is felmerülhet. A területükön jelentős talajszennyeződés van, így területhasználati átalakításuk sok kármentesítési költséggel jár.

A jelentős részben hosszabb ideje használaton kívüli Józsefvárosi pályaudvar területen különböző intézményi és rekreációs fejlesztések várhatók, köztük az MTK Sportparknak. A pályaudvar főépületében létrehozott Sorsok Háza számára az épület rekonstrukciója befejeződött, de a múzeum még nem nyílt meg.

A Keleti pályaudvar területén jelentős változtatási szándékként értékelhető a településrendezési dokumentumokban többszintű területfelhasználással megtámogatott együttesen intézményi, jellemzően zárt sorú beépítésű és a közlekedéshez kapcsolódó épületek elhelyezésére szolgáló terület kijelölése, amely így mindkét funkció számára lehetőséget biztosít. A jelölés a pályaudvar jelenleg túlnyomóan vasúti területeinek a városszövetbe való integrálását segíti elő.

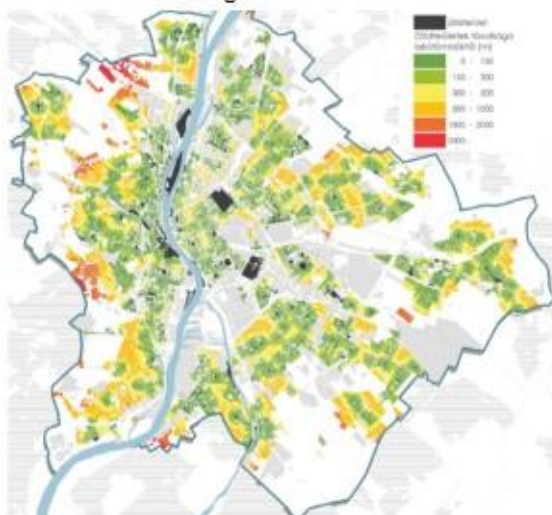
Zöldterületek

A kerületben a 14% beépítésre nem szánt terület (95,51 ha), döntő többségét (72,16 ha) közlekedési területek foglalják el – ebből a közel 12 000 parkolóhely nagyjából 13,8 ha-t – és csupán alig ötödén (23,35 ha) található fásított köztér, közkert, közpark. További zöldfelületet jelentenek az utcai fásítások, zöldsávok, lakótelepi, illetve a telkeken belüli települési zöldek (belsőudvarok zöldfelületei, kertkapcsolatos telkek növényzete, közösségi kertek, zöldtetők) is.⁴⁰ Szintén jelentős zöldfelületekkel rendelkeznek az úgynevezett beépítésre szánt különleges területek, ezek lehetnek sport, rekreáció – szabadidő, állatkert – növénykert, temető célú területek, amelyek összterülete 86,5 ha.

A zöldfelületeken belül kiemelt szerepet töltenek be a közcélú zöldfelületek: az erdők, a közparkok, közkertek. Budapesten átlagosan 34 m² erdőterület (amelyből 25 m² rekreációs célú parkerdő), továbbá 6 m² közpark, közkert jut egy lakosra⁴¹. Józsefvárosban, ezzel szemben csupán 2,6 m² közcélú zöldfelület jut egy lakosra, ami jóval elmarad a WHO (Egészségügyi Világszervezet) 9m²/fő ajánlásától. Javítja a helyzetet, hogy a kerületben számos kiterjedt zöldfelülettel rendelkező közintézmény (egyetemek, kórházak) van, amelyekkel már 15,2 m² zöldfelület jut egy lakosra.⁴²

„Sok esetben az urbanizáció a mesterségesen létrehozott kerteket, parkokat, zöldfelületeket, vízfelületeket is megszüntette. A zöldfelületi arány a kerület más részein történő kompenzációja pedig nem minden esetben került sor, ezért ma a kerület jelentős hiányokkal küzd mind a zöldfelületek mennyisége, mind pedig a szabadtéri rekreációs szolgáltatások területén. Egy évszázaddal ezelőtt a Fűvészkert területének drasztikus lecsökkenése, a Papnevelde kert teljes elvesztése, valamint az Orczy kert Ludovika akadémia általi igénybevétele, a park szegélyeinek csaknem 80 éve tartó fokozatos leszeletelése sem kedvezett a jobb arányoknak.”⁴³

Zöldterületek távolsága a lakótömböktől

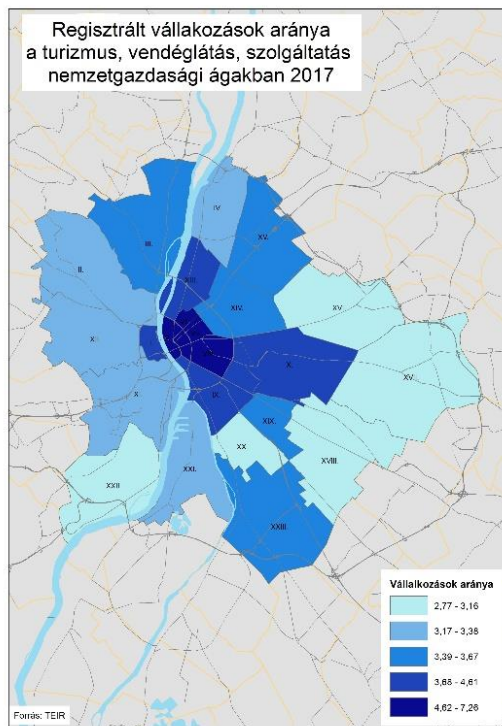

A kerületben található lakóövezetek és a zöldterületek ritmusa klímaérzékenység

ülésfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat

szempontjából kedvezőnek mondható. A közkertek, parkok megközelítési távolsága átlagosan 0-100 méter, de rosszabb esetekben is – elsősorban a Nagykörút menti területeken – 500 méternél kevesebb. Egyedül a Százados úti lakótelep és környezete esetében több a zöldterületek és a lakótelkek távolsága, mint 500 méter, azonban ezt kompenzálja, hogy a lakótelep jelentős saját belső közös zöldfelülettel rendelkezik.⁴⁴

2.2.6. TELEPÜLÉS TURISZTIKAI VONZEREJE

Magyarország kiemelkedő jelentőségű turisztikai desztinációi a Balaton és a főváros. Budapesten koncentrálódik a vendégéjszakák 39,5%-a. Józsefváros, belvárosi fekvésének köszönhetően egyre inkább alternatív útvonalakat kínál városnéző túráknak.

Józsefvárosban, fővárosi mezőnyben is kiemelkedően magas, és a népességarányhoz viszonyítva is figyelemre méltó a szálláshely-, szolgáltatási és vendéglátóipari vállalkozások aránya (az összes regisztrált vállalkozáshoz mérten, 2017-ben), ami a budapesti 3,9%-os átlaghoz képest a 4. legmagasabb érték (5,0), és csupán a belvárosi kerületek előzik meg. 1000 fő népességre vetítve e vállalkozások a 8. kerületben 30%-kal magasabbak a budapesti középértéknél (12/9), és ezzel a kerületek között a 6. helyet foglalja el.

Turisztikai szempontból számos látnivaló lelhető fel a kerületben⁴⁵, amelyek jelenleg is, de kiegészítő fejlesztésekkel távlatosan növelheti idegenforgalmi potenciáját.

- Magyar Nemzeti Múzeum
- Uránia Nemzeti Filmszínház
- Szent Rókus-kápolna
- Keleti pályaudvar
- Kerepesi temető (Fiumei úti sírkert)
- Fűvészkerti Festetics-villa és pálmaház

⁴⁴ Forrás: Józsefváros Integrált Településfejlesztési Stratégia

⁴⁵ Józsefváros Integrált Településfejlesztési Stratégia, Megalapozó vizsgálat, 2015 augusztus, Pest-Budapest konzorcium

- Magyar Természettudományi Múzeum
- Szabó Ervin könyvtár épülete (Wenckheim-palota)
- Corvin mozi
- Festetics-palota és Károlyi-palota
- Grund
- Podmaniczky-Degenfeld Könyvtár
- József utcai Műteremház (József utca 37.)
- Párbeszéd Háza (Horánszky u. 20.)
- Festetics-palota (Pollack Mihály tér 3.)
- Szabad az Á... étterem és kávézó (Mikszáth tér 2.)
- Justitia-kút (Szabó Ervin tér)
- Almásy-palota és udvara – Magyar Építőművészek Székháza (Ötpacsirta u. 5.)
- Kossuth Klub épülete – Hadik-palota (Múzeum u. 7.)
- Trefort-kert és Gólyavár (Múzeum krt. 4-8.)

A legfőbb látogatóforgalom a Palotanegyedben van, amely elsősorban belföldi összetételű. Említésre méltó még a Százados negyed bizonyos speciális keresletet kielégítő adottsága, mindkét negyedben a kreatív ipar fejlesztése kínál lehetőségeket, nyitott műtermek, galériák, műhelyek és az ezekre épülő rendezvények számának, látogatottságának növelésével.

A kerület nem rendelkezik azonban önálló, önmagában jelentős turizmust vonzó potenciállal, ezért nagymértékben kitett a főváros klímabarát vonzerejének, az alakító tényezők aktuális állapotának.

2.3. HATÁSVISELŐK MEGHATÁROZÁSA ALKALMAZKODÓ KÉPESSÉG

2.3.1. TÁRSADALMI INFRASTRUKTÚRA

A kerületi szintű társadalmi infrastruktúra értékelése több szempontból sem egyértelműen körülhatárolható, egyrészt a vonatkozó intézményhálózat központosítottsága, másrészt az igénybevétel kerülethatárokat, sőt, sok esetben a főváros határait átlépő vonzaskörzeti jellegzetessége miatt. Ezért az elején rögzíteni kell, hogy a vizsgálat a kerületi adatbázisok segítségével készül.

A klímaváltozás problémakörei közül a társadalmi infrastruktúra elemeit érintő területek, valamint csoportok az alábbiak:

A **hőhullámokra** leginkább érzékenyek a krónikus betegségben szenvedők és az egyedül élő nyugdíjasok, valamint a szabadban dolgozók, így ezek alkalmazkodóképességének javítása kiemelt figyelmet tesz szükségessé. Egészségügyi hatásai: többlethalálozás és a kórházi ápolás, illetve a közlekedési és munkahelyi balesetek számának emelkedése. Ezért e területen az *egészségügyi intézmények, a háziorvosi ellátás, valamint a preventív intézkedések* megfelelő színvonalú biztosítása szükséges. Mérsékli a kedvezőtlen hatásokat a zöldfelületek növelése/burkolt felületek csökkentése.

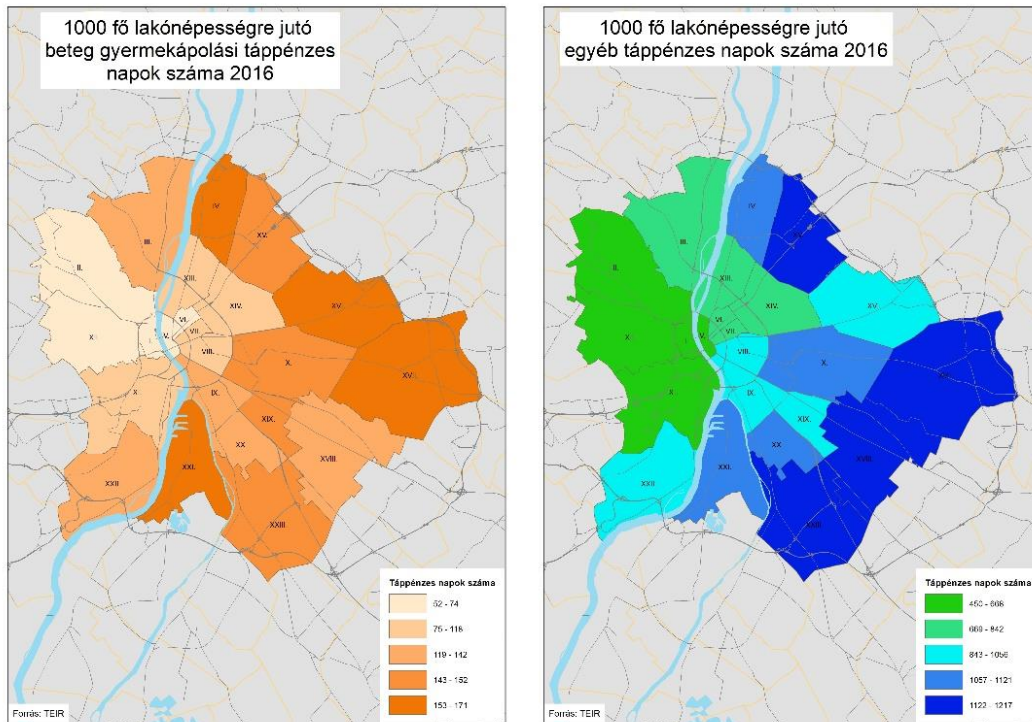
A lakossági védekezés eszközei: ventilátorok, klímaberendezések, fokozott ivóvízfogyasztás, továbbá a vízpartok, közparkok és a klimatizált épületek igénybevétele.

Az **allergének, betegségterjesztő rovarok** elterjedése és ezzel együtt a járványveszély várhatóan növekedni fog és a teljes lakosságot érinti, leginkább az allergiásokat, szív- és érrendszeri betegségekben szenvedőket, bizonyos korcsoportokat és a legyengült immunrendszerű embereket, valamint a gyógyszerköltségek növekedése miatt a deprimált csoportokat. Egészségügyi hatásai: allergiás, illetve egzotikus, diagnosztizálhatatlan betegségek további elterjedése és végül a táppénzes napok növekedése. Megfékezése az allergén növények irtásával, növekedési területek karbantartásával lehetséges és fokozottan veszi igénybe a *házi orvosi és szakorvosi ellátást, valamint a fertőző betegségekre szakosodott kórházakat, továbbá a gyógyszertárakat és -forgalmazást, járványügyi hivatalokat, oltóközpontokat*. E problémakör jellemzője, hogy a főváros levegőjébe 80%-ban Budapest határán kívülről érkeznek az allergén pollenek⁴⁶, illetve más kórokozók.

A **légszennyezettség** a városok egyik tipikus problémája, amelynek forrásai a helyi emissziók (közlekedés, ipari és lakossági kibocsátók), az időjárási és a határon átnyúló környezeti tényezők. A teljes lakosságot érinti, de fokozottan hat az allergiás és légúti betegségekben szenvedőkre a tünetek erősödésével, illetve új légzőszervi betegségek elterjedésével, az érintettek körének szélesedésével. A helyzet javulása a kibocsátás-csökkenésével, megújuló energiaforrások és a zöldfelületek arányának növelésével, energiaigények csökkentésével és a közlekedési rendszer korszerűsítésével érhető el. A problémakör következményei a közlekedési korlátozásokon és gazdasági-jellegű negatív externáliákon túl igénybeveszi az *egészségügyi intézményeket, házi orvosi ellátást, speciális orvosi szolgáltatásokat, gyógyszertárakat és -forgalmazást*. A lakosság a légszennyezettséggel szemben maszkokkal, háztartási légtisztító berendezésekkel és közlekedési szokásainak megváltoztatásával tud védekezni, és e problémakör esetében van talán a legnagyobb jelentősége a szemléletformálásnak.

A lakosság egészségi állapotáról a táppénzes napok 1000 főre vetített értéke nyújt megközelítő információt. A fővárosban 2016-ban 123 volt a gyermek-, 887 az egyéb ápolás céljára igénybevett napok számát jelző mutató.

⁴⁶ Budapest klímastratégia, BFTV Kft., 2018

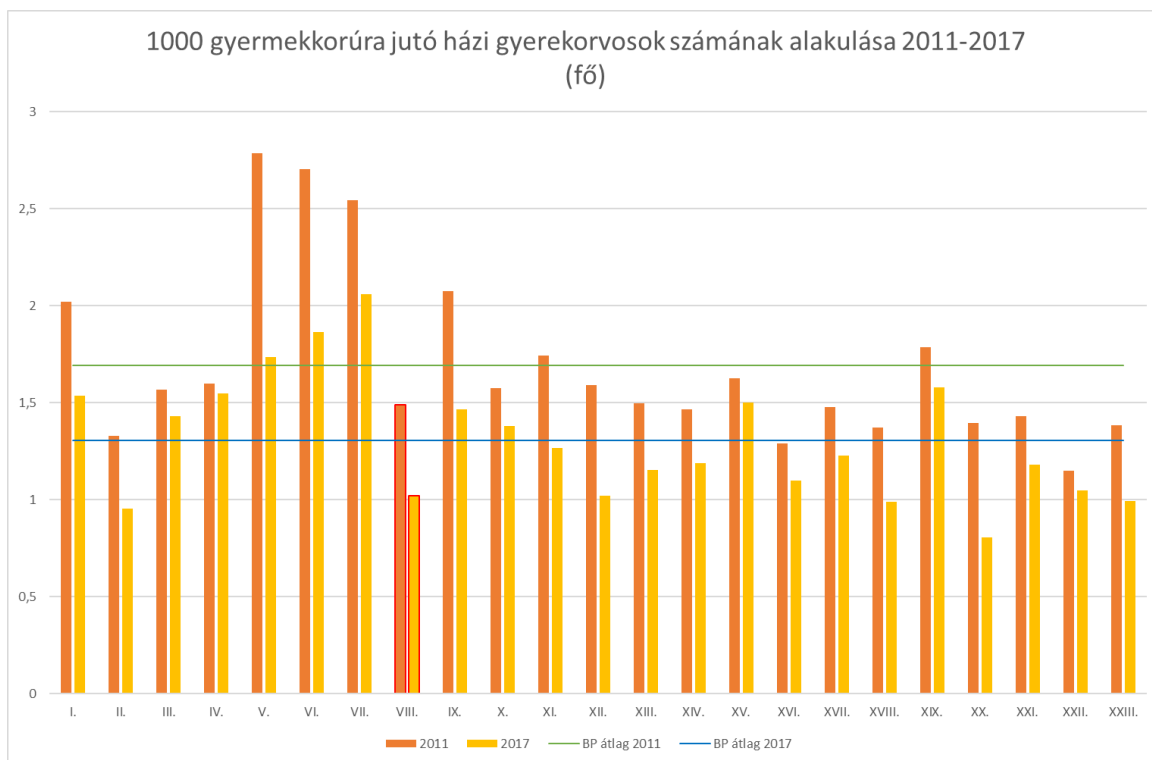

A vizsgált értékek szerint a táppénzes napok alacsony értékei erősen korrelálnak a kerületek jövedelmi viszonyaival (vagyis ott alacsonyak, ahol magasabbak a keresetek). A 8. kerületre ez a megállapítás nem igaz (véltetően a női foglalkoztatottság alacsonyabb szintje miatt), főként a gyermekek után járó táppénz vonatkozásában, ugyanis Józsefváros lakosságának 1000 főre jutó gyermekápolásra fordított betegnapjainak száma 64%-kal alacsonyabb a fővárosi átlagnál, és a kerületek között a 6. legalacsonyabb.

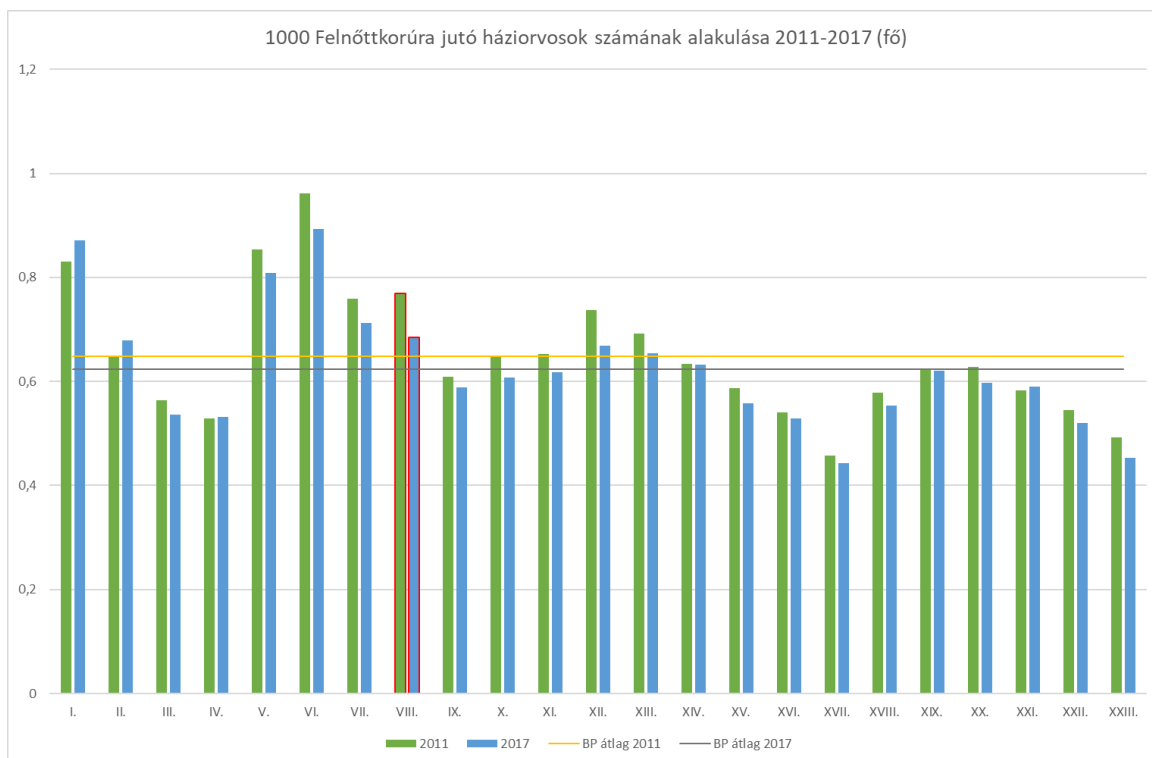
Az 1000 fő lakónépességre jutó egyéb táppénzes napok száma vonatkozásában a kerület a fővároson belül a középmezőnyben helyezkedik el, a budapesti átlagnál 15%-kal magasabb értékkel.

Az alábbiakban az egészségügyi intézményrendszer felkészültségének alakulását vizsgáljuk a 2011-2017 közötti időintervallumban.

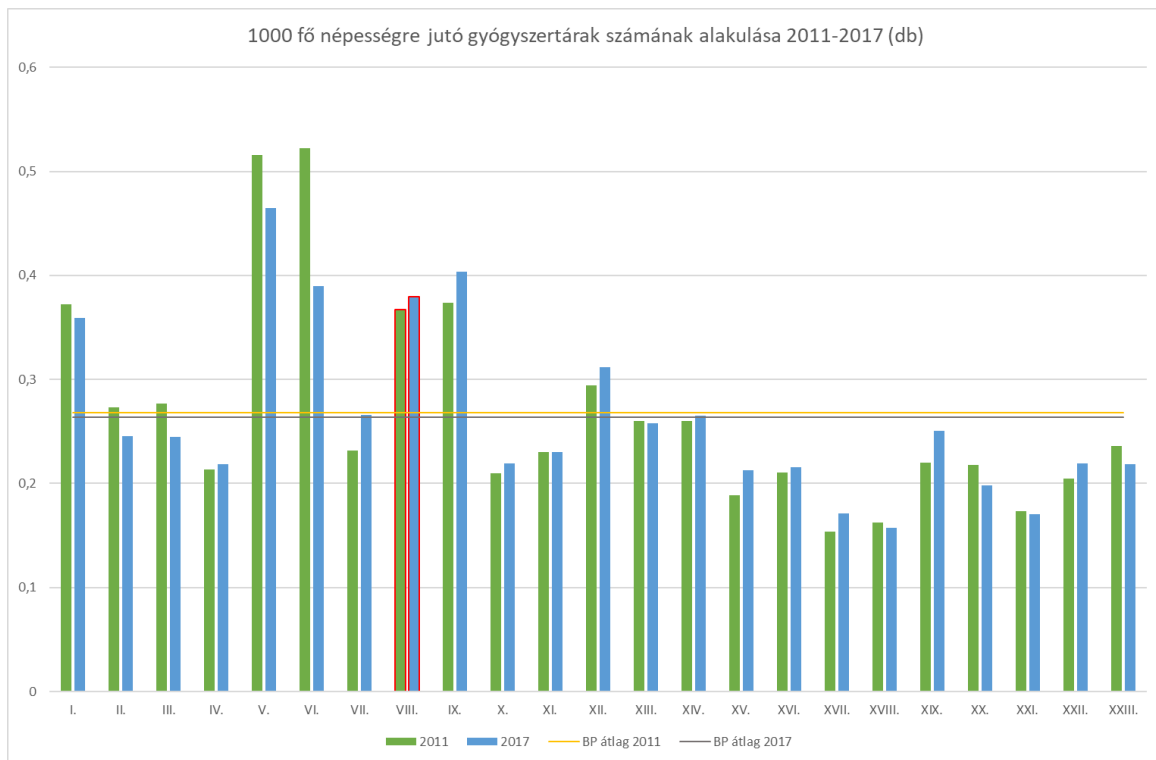
A klímaváltozás káros hatásainak érintettjeinek egyik legjobban körül határolható csoportja a gyermekkorúaké. A magas színvonalú gyermekorvosi ellátás képes megfelelő védekezési háttérként szolgálni, amelyhez Budapesten az országoshoz viszonyítva kedvezőbbek a feltételek. Ennek ellenére sajnálatos módon 2011-2017 között úgy fővárosi viszonylatban, mint az egyes kerületekben összességében 20%-os csökkenés következett be az ellátás személyi feltételeiben. Az 1000 fő gyermekkorúra jutó gyermekorvosok száma Józsefvárosban ennél is magasabb, 31% esést mutat, amely értékkel a kerületek között a negyedik legrosszabb helyet foglalja el.

A felnőtt házi orvosok esetében nem tapasztalható ilyen mértékű szolgáltatás-csökkenés. A főváros átlagában is mindössze 4%-os romlás történt a vizsgált időszakban. A kerületek között Józsefváros esetében nagyobb mértékben romlott az ellátás (11%-kal), amely eredménnyel a legrosszabb helyzetben van.

A gyógyszerárakkal való ellátottság a 2011-2017 közötti időintervallumban Budapesten nem romlott. El lehet mondani, hogy drasztikusabb csökkenés csak a belvárosi kerületekben (5., 6.) ment végbe, és a kerületek felében javult a mutató. A 8. kerület csekély, 3%-os növekedést mondhat magáénak.

Józsefváros társadalmi helyzetét befolyásoló tényezők kedvezőtlenebbek a fővárosi átlagnál. Így a társadalmi infrastruktúrának nagyobb szerepet kell vállalnia a hátrányok enyhítésében. A jelentős társadalmi problémák között szerepet játszik a Budapesten legmagasabb cigány népesség arány (a lakosság 4%), ami maga után vonja az alacsony várható élettartam- és nyugdíjas kort elérők arányát, a megváltozott munkaképességűek magas részarányát, továbbá a kimagasló hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek mutatóit, mint következményeket. A hajléktalanok jelenléte tovább terheli a helyi intézményeket. Ez – többek között a klíma-sérülékenység szempontjából is – nagyobb terheket ró a közigazgatásra.

A kerületben található jelentős egészségügyi intézmények: a Semmelweis egyetem több klinikája, Péterfy S. u. kórház, Baleseti központ, Szent Rókus és Heim Pál gyermekkórház. Ezek nem értelmezhetők józsefvárosi szinten, mivel fővárosi alapon szerveződik, de fontos helyszíne a budapesti és agglomerációs ellátásnak. Budapest kórházi ágyainak 14,85%-a, a betegek 23,67%-a itt található.

2.3.2. AZ ÉRINTETTEK KLÍMAÉRZÉKENYSÉGE (TELEPÜLÉSI ALKALMAZKODÁSI BAROMÉTER)

A fejezet a Zöld8 program honlapján elérhető lakossági kérdőívek eredményeinek feldolgozását fogja tartalmazni

2.3.3. ÉPÍTETT KÖRNYEZET, MŰEMLÉKEK

Józsefvárosban 88 épület áll országos műemléki védelem alatt, egy épületegyüttes a Külső Klinikák tömbjének védelem alá helyezése folyamatban van. Országos védettséget élvez a Fűvészkert, mint történelmi kert, a Salgótarjáni úti izraelita temető és a Fiumei úti Sírkert. Műemléki védelem alatt álló épületek legnagyobb számban a Palotanegyedben helyezkednek el. Funkciójukat tekintve 34 lakóház, 14 városi palota, 8 egyházi épület, 12 intézmény, 2 szálloda, 18 egyéb rendeltetésű.

A műemlékek közül 2 épület származik a 18 századból (Rókus Kórház és kápolna, valamint a Szent József plébániatemplom). A 19. század első feléből megmaradt több klasszicista lakóépület és jelentősebb közintézmény, mint például a Magyar Nemzeti Múzeum vagy a Ludovika Akadémia főépülete. A 19. század közepéről származó jelentős épületek a II. János Pál pápa téri Gázgyár, a Fűvészkert pálmaháza és a Józsefvárosi pályaudvar indóháza. 1860-tól a Palotanegyed intenzív fejlesztése kezdődött, ma számos ekkor épület eklektikus vagy neobarokk stílusú városi palota és lakóépület élvez műemléki védelmet. A lakóépületek mellett számos eklektikus stílusú védett középület található a kerületben, mint a Rákóczi téri Vásárcsarnok vagy a Keleti pályaudvar csarnoképülete. Az 1886-tól kezdődően tervszerűen épület kertes házas Tisztviselőtelep, egyedi karaktere és építészeti emlékei miatt, Műemléki Jelentőségű Terület. 1909-ben épület Külső klinikák tömbjében neoreneszánsz, de már szecessziós formavilágot mutató épületek állnak. Bár nem nagy számban, de a kerületben is található szecessziós stílusban épült védett lakóházak és közintézmények. Az első világháború után épült a Blaha Lujza téri Corvin áruház klasszicizáló stílusú palotaszerű épülete. Későbbi időszakból származó védett épület nincs a kerületben.

A kerületben összesen 126 épület élvez fővárosi védettséget. Ebből 48 önálló épület és két épületegyüttes; a Belső klinikai tömb, és a József körút két oldalán álló összesen 72 épület, amelyek többségében 1890-es évektől kezdve épült eklektikus bérházak. A fővárosi védettségű épületek többsége a Palotanegyedben, a II. János Pál pápa tér, valamint a Horváth Mihály tér környékén helyezkednek el. Egy kisebb épületegyüttes található a Százados úti Művésznegyedben. A fővárosi védettség alatt álló épületek 60 %-a 1900-1914 között épült, elsősorban szecessziós lakóépület.

Helyi védettség alatt ma 25 épület áll. Védett településkép kategóriába négy tér – Gutenberg tér, Lőrinc pap tér, Mikszáth tér, Szabó Ervin tér –, valamint a Krúdy Gyula utca, Reviczky utca és a Rákóczi út tartozik. A védett településképi területeken álló házak száma 39. Védett épületrésze – homlokzata – összesen 5 épületnek van.⁴⁷

A védett műemlékek többsége 120-150 éves nagyobb lakóház, városi palota vagy közintézmény. Energetikai hatékonyságuk javítása, az épületek jellegének megőrzése érdekében elsősorban a gépészeti felújításokra kell koncentrálni. A várható szélsőséges időjárási események (erős viharok, hirtelen csapadékesemények) elleni védelmük érdekében fokozott állagmegóvás és karbantartás szükséges.

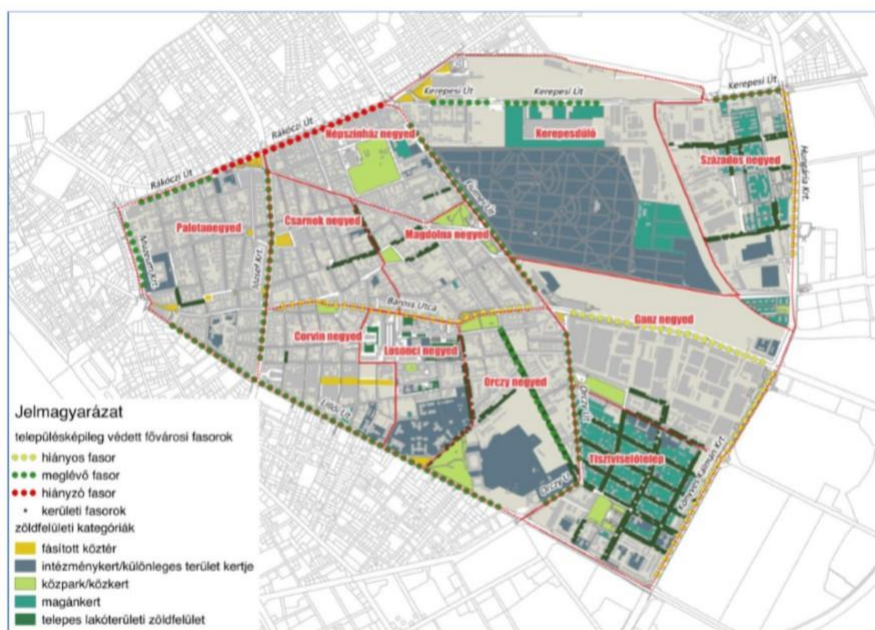
⁴⁷ Forrás: Józsefváros Településképi Arculati Kézikönyv 2017

2.3.4. ZÖLDFELÜLETEK, TÁJI ÉRTÉKEK

A kerület belvárosi fekvéséből adódóan települési (urbánus) táj, ezért a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás szempontjából kiemelten fontos a zöldfelületi rendszere és védett természeti területe.

A zöldfelületi rendszer részei a kisebb parkok, közterek, közösségi és intézménykertek (pl. Múzeumkert, Semmelweis Egyetem klinikai tömbjei, Rókus kórház kertje), valamint a jelentősebb utcai fasorok. A lakosság rekreációs, így klímaalkalmazkodási szempontból legjelentősebb zöldfelületi elemek a korlátlan közhasználatú közparkok és közkertek, valamint a magas zöldfelületi arányú lakóterületek (Tisztviselőtelep, Százados úti Művésztelep). A kerület zöldfelületi rendszerének fontosabb elemeinek adatait a 5. melléklet tartalmazza. Az elhelyezkedésüket az alábbi térkép mutatja.

Józsefváros jelenlegi zöldfelületi rendszere

Forrás: Budapest Főváros VIII. kerület, Józsefváros településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat

Ökológiai szempontból a legértékesebb területek a Fiumei úti Sírkert, az Orczy-park, a II. János Pál pápa tér és a Tisztviselőtelep egyes részei. Kiterjedése miatt említést érdemlő zöldfelület található a Teleki László, a Szenes Iván tér és a Ludovika téren.

„A sűrű városrészek utcahálózatában a közmű védőtávolságok és a beépítések miatt nem alakultak ki fásított utcák, a Tisztviselőtelep területét kivéve, amely a korszak kertvárosi elveit követve került kialakításra. Bár a főútvonalak és gyűjtőutak mentén ma is találkozunk a kerületben fasorokkal és zöldsávokkal, azok döntő többsége rossz állapotban van, rekonstrukcióra szorul, nem optimálisak a fa egyedek fejlődésére a ma kialakított körülmények.

A közösség szempontjából jelentős értékkel bíró városi teresedések átalakulóban vannak, megfigyelhetők a rekonstrukciójuk során a kerületben pozitív rehabilitációs tendenciák, amelyek a rekreációs funkciójukat, zöldfelületeiket bővítik és újra rendezik. Különösen a belsőbb

városrészekben és a Magdolna negyed szociális városrehabilitáció során komoly eredményeket ért el a kerület e tereken a forgalomcsillapítás és a rehumanizálás terén.”⁴⁸

Az elmúlt évek közterületek fejlesztései számos zöldfelületet érintettek.

„Az Európa Belvárosa Program 1.-2. üteme keretében a kerület területén a Gutenberg tér és a Gyulai Pál utca lett felújítva fővárosi támogatással.” Szintén az elmúlt években megújult a Szabó Ervin tér, Lőrinc pap tér és a Mikszáth Kálmán tér valamint új fasorokat alakítottak ki a Mára, Horánszky és Kőfaragó utcában.

„Míg a Magdolna Negyed Program III. ütemében a Teleki László tér, a FiDo tér, a Kálvária tér, és a Mátyás tér újult meg. Továbbá saját forrásból felújította az Önkormányzat a Golgota a teret, a Horváth Mihály teret, valamint a Muzsikus Cigányok parkját. Fővárosi támogatással megújult a II. János Pál pápa tér, a Rákóczi tér és a „Kiscsibész” tér a József körút mentén. 2013-ban a Magyar Állam elkezdte a Ludovika Campus projektet fejlesztése keretében az Orczy-park rekonstrukcióját is. A Corvin Sétány Program keretében a Corvin sétány fejlesztése valósul meg napjainkban is.”⁴⁹ A TÉR_KÖZ 2016 pályázat keretében, ugyancsak fővárosi támogatással került kialakításra a Bláthy Ottó utcában, egy eddig zsákutcaként funkcionáló utcaszakaszon a Bláthy Park.

A z Új Irány csoport vezetésével a Teleki téren minta értékű részvételi tervezési módszertannal valósult meg a közösségi park kialakítása.

Józsefváros 2014-ben elnyerte a legvirágosabb budapesti kerület címet, ehhez méltóan a köztereken évente több mint 20 ezer virágot ültettek el. A kerület civil szervezeteivel összefogva rendszeresek a virágosítások és faültetések Józsefvárosban.

„Több teresedés esetében a gépjármű átközlekedés és a parkolás helyigénye a rekreációs, szabadtéri közösségi igényeket még nem hagyja oly mértékben érvényesülni, ami már komoly közösségi térré alakítaná vissza a közlekedési területeket. Nem segíti a folyamatot a közterek esetleges területfelhasználási kategorizálása sem, amely a különféle közúti, zöldterületi, városközponti, és lakó területfelhasználások között válogatva jelöli ki a rendeltetésüket.”

A kerületben országos jelentőségű védett természeti terület a Fűvészkert, amely jelentős botanikai, dendrológia tudománytörténeti és oktatási értéket képvisel, emellett műemléki-kerttörténeti szempontból is indokolt a védelme. Az ELTE jogelődje már 1777-ben alapított Botanikus Kertet a gyógynövénytermesztés céljából (a gyűjtemény egy része még ebből az időből származik), a Fűvészkert 1847-ben foglalja el jelenlegi helyét a Festeticsektől megvásárolt 10,1 hektáros angolkertben. Területe később az Orvosi Kar egyre növekvő területigénye nyomán 19. század végétől fokozatosan klinikaépületekkel beépült és csökkent a jelenlegi 3, 1 hektárra, , ma mintegy 8000 növényfaj otthona. A Fűvészkert 1960 óta országos jelentőségű védett természeti terület, majd 2006-ban kulturális örökségvédelem alá került, valamint elnyerte a Magyar Örökség díjat is. 2008 és 2011 között három uniós pályázat segítségével a teljes kert megújult.⁵⁰

⁴⁸ Forrás: Budapest Főváros VIII. kerület, Józsefváros településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat

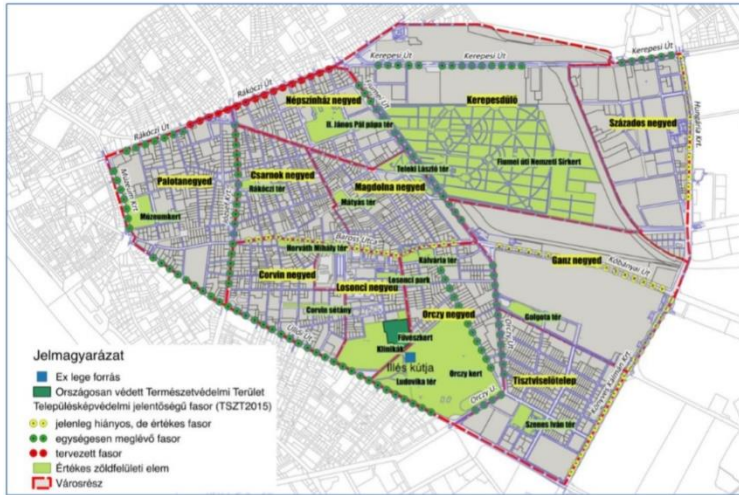
⁴⁹ Forrás: Településképi Arculati Kézikönyv Józsefváros 2017

⁵⁰ Forrás: <https://www.dunaipoly.hu/hu/helyek/vedett-terulet/vedett-terulet/adonyi-termeszetvedelmi-terulet/elte-fuveszkert>

Ex lege védett területként nyilvántartott a kerületben az Illés kút, amely Pest-Buda legjobb vízű forrásaként volt számon tartva a XVII. században. A kút fölé 1991-ben emeltek forránházat korabeli rajzok alapján. Ma a Természettudományi Múzeum belépőjével látogatható.

„A 2015-ben jóváhagyott településszerkezeti tervben több településképvédelmi jelentőségű fasor került ábrázolásra: Múzeum körút, József körút, Rákóczi út, Kerepesi út, Baross utca, Kőbányai út, Üllői út, Fiumei út, Orczy út, Diószegi Sámuel utca, Könyves Kálmán körút. Több elem azonban csak papíron van jelen: a Rákóczi út a Rókus kórháztól a Baross térig fapótlásra szorul, a Baross utca, a Kőbányai út, a Könyves Kálmán Krt. és a Hungária Krt. fasorai pótlásra szorulnak. Utóbbi kettő esetében 2017-ben megindult a pótlási munka a 10.000 fát Budapestre program keretében. A TSZT a kerületi jelentőségű

Védett és védendő táji, természeti értékek

Forrás: Budapest Főváros VIII. kerület, Józsefváros településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat

településképi értékekre nem tér ki ugyan, de az ezredfordulón megvalósított Ötpacsirta és Reviczky Gyula utcai fásítások mára olyan magas minőségű települési értéket képviselnek, hogy ezeknek a fásításoknak a településképi védelme kerületi szinten indokolt lehet. A szórványos utcafásítások közül elsősorban a sérülékenysége, kora, egységessége és a taxonértéke miatt kiemelendő még a Tisztviselőtelepen a Villám utca vadgesztenye fasora, amely a városi körülményekhez képest jó állapotban van, egy közel 100 éves sikeres fásítás eredménye.”⁵¹

Ezek a fasorok, magas beépítettségű, közúti forgalommal erősen terhelt utak mentén helyezkednek el, így jelentős pozitív hatással vannak a mikroklimatikus környezetükre, ezért klímavédelmi szempontból is kiemelt jelentőségűek.”⁵²

„A városi tereknek, a közkerteknek és a nagy zöldfelületű intézménykertek némelyikének nincs semmilyen helyi védettsége, a területükön található értékesebb fák, maga a térstruktúra, a

térszerkezet védelme nagyon alárendelt szempontként jelent meg a kerület eddigi gyakorlatában.”⁵³

A közterületek zöldfelületein kívül klíma alkalmazkodás szempontjából fontosak a magán, társasházi és intézményi zöldfelületek. Jelentős

településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat

településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat

magánhasználatú zöldfelület a Százados negyed és a Tisztviselőtelep kisvárosias, kertvárosias lakóterületein található. A belső városrészek nagyvárosias, zárt soros beépítésének köszönhetően a belsőudvarok, körfolyosók és a homlokzati erkélyek adnak lehetőséget zöldfelület fejlesztésre. Erre számos jó példa található a kerületben.

Belső udvar a Palotanegyedben.

Forrás: <https://kerteszblog.hu>

Szintén fontos zöldfelületeket jelentenek és a lakosság klíma és környezettudatosságát is erősítik a közösségi kertek, amelyek az utóbbi években, Józsefvárosban is egyre közkedveltebbek. Többségük civil kezdeményezésként jött létre, foghíjtelkeken, sokszor a fejlesztési területeken ideiglenes hasznosítással (pl.: Grundkert 2.0, Leonardo kert). Az ideiglenes hasznosítás miatt ezek a kertek a fejlesztések miatt fokozatosan megszűntek, de működésük alatt nagy népszerűségnek örvendtek.

Kert neve	Helyszín	Teljes terület/ megművelt terület
Grundk3rt (2020 tavaszig)	1083 Budapest, Apáthy István utca 16	640 m ² / 400 m ²
Grundkert 2.0. (megszűnt)	1083, Budapest, Bókay János utca 42.	1500 m ² / 1000m ²
Leonardo kert (megszűnt)	1083 Budapest, Tömő u. 14.	1400 m ² / 960 m ²
Élet-Kert Közösségi udvar (megszűnt)	1086 Budapest, Magdolna utca 35.	n.a.
Tolnai Közösségi kert	1084 Budapest, Tolnai Lajos utca 23.	

Forrás: kozossegikertek.hu

A kevés zöldfelület, az alacsony zöldfelületi-intenzitás és az elmúlt évek újabb beépítés-növekedésnek köszönhetően a kerület klímaérzékenysége rendkívül magas. Mind a hőhullámok, mind az intenzív csapadék-események szempontjából elengedhetetlen a burkolt felületek arányának csökkentése, a zöldfelületek növelése. Erre jó lehetőségeket kínálnak a kiterjedt barnamezős területek (azonban itt komoly kármentesítési feladatok vannak), illetve a vertikális zöldfelületi megoldások. Ugyanakkor a jövőbeli köztérfelújításoknál előtérbe kell helyezni a zöldfelületek növelését. A meglévő utcai zöldsávokban a fásítások mellett, több szintű növényzet kialakítására kell törekedni. Fontos a magán, társasházi és intézményi zöldfelületek fejlesztésének ösztönzése is.

2.3.5. TURISZTIKAI DESZTINÁCIÓK

Sérülékenységi szempontból Józsefvárosban a gazdasági ágak között leginkább a turizmus mondható érzékenynek, városlátogató desztinációként. A kerületben a természeti környezetre gyakorolt hatása alacsony, bár a zöldterületek növelésének kiemelkedő a szerepe. A problémakörök közül a szélsőséges időjárás, (hőhullámok, viharok), az ezekből fakadó infrastrukturális károk, valamint az új kórokozók, betegségek megjelenése befolyásolhatja⁵⁴. A klímaváltozás negatív hatásaira válaszul, a nyári utazások egyre inkább a szezonon kívülre tolódhatnak. Józsefvárosban akkor lesz értelme turizmusról beszélni, ha a főváros klímabarát hely lesz. Így mindenképpen rendszerként kell kezelni a budapesti, és azon belül a kerületi idegenforgalmat. A turizmus ugyanazokat az élhetőségi feltételeket igényli, mint a helyi lakosság, így a lakókörnyezet javításával (hőszigetek csökkentése, ésszerű és okszerű vízgazdálkodás, mikroklíma javítása, jó levegőminőség) egybehangzóan teremthetők meg annak kedvező adottságai.

2.4. ALKALMAZKODÁS SZOLGÁLÓ PROJEKTEK BEMUTATÁSA

A vizsgálat alapjául a 2014-2020 uniós pénzügyi időszakra eső, annak forrásfelhasználására építő, releváns kerületi fejlesztési dokumentumokban szereplő projektjavaslatok, illetve jelen helyzetelemzés elkészítéséig elnyert projektek kerülnek értékelésre. Fejlesztési koncepciók nem tartalmaznak projektjavaslatokat, így azokról nem esik szó. A vizsgált fejlesztési stratégiák az alábbiak:

- Józsefváros Integrált Településfejlesztési Stratégia (2015)
- Okos Józsefváros Stratégia (2018)

2.4.1. KERÜLETI ÉPÍTETT KÖRNYEZETHEZ ÉS INFRASTRUKTÚRÁHOZ KAPCSOLÓDÓ PROJEKTEK

JÓZSEFVÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA			
Akcióterületek, fejlesztések	Tematikus	Klíma releváns projektjavaslatok	Megvalósulás
Európa Belvárosa alprogram		Európa Belvárosa Program III.	folyamatban
		Blaža Lujza tér revitalizációja	Folyamatban
Orczy negyed alprogram		Orczy negyed Program	Magdolna-Orczy Negyed Szociális Városrehabilitációs Program folyamatban

⁵⁴ Budapest klímastratégiája, 2018 április, Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft.

JÓZSEFVÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA			
Akcióterületek, fejlesztések	Tematikus	Klíma releváns projektjavaslatok	Megvalósulás
		Ludovika Campus, Orczy park fejlesztése	Folyamatban
	Corvin sétány alprogram	A programhoz kapcsolódó ingatlan- és zöldterület-fejlesztések	
	Asztalos Sándor út – Kőbányai úti menti barnamezős alprogram	Józsefvárosi pályaudvar területének rehabilitációja	
		Michelin gumigyár területének hasznosítása	
		Ganz-MÁVAG területének szabályozása	
	Ingatlan gazdálkodási program	Társasház-felújítások támogatása	
	Alulhasznosított területek fejlesztésének programja	Corvin áruház rehabilitációjának ösztönzése	folyamatban

OKOS JÓZSEFVÁROS STRATÉGIA		
Prioritások	Klíma releváns quick win és prior projektjavaslatok	Megvalósulás
Okos mobilitás	Intelligens parkolás	
	Okos zebra létesítése	
Okos környezet	Városi naperőmű kialakítása	
	Fenntartható középületek	Józsefváros óvodai intézmények energetikai korszerűsítése (KEOP-5.7.0/15-2015-0237); Bp. Főv. VIII. ker. Józsefvárosi Önkormányzat középületeinek

OKOS JÓZSEFVÁROS STRATÉGIA		
Prioritások	Klíma releváns quick win és prior projektjavaslatok	Megvalósulás
		energetikai korszerűsítése (KEOP-5-7-0/15-2015-0241)
	Barnamezős területek újragondolása	

2.4.2. KERÜLETI ZÖLDFELÜLET-GAZDÁLKODÁSI PROJEKTEK

JÓZSEFVÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA		
Akcióterületek, Tematikus fejlesztések	Klíma releváns projektjavaslatok	Megvalósulás
Orczy negyed alprogram	Ludovika Campus, Orczy park fejlesztése	
Corvin sétány alprogram	A programhoz kapcsolódó ingatlan- és zöldterület-fejlesztések	
Közterület-fejlesztési program	Sport- és rendezvényközpont létesítése	
	Zöldfelületek minőségi felújítása	

OKOS JÓZSEFVÁROS STRATÉGIA		
Prioritások	Klíma releváns quick win és prior projektjavaslatok	Megvalósulás
Okos környezet	Kerületi zöldfelület-kataszter kialakítása	
Okos gazdaság	Józsefvárosi Sportpálya Udvar	

2.4.3. EGÉSZSÉGÜGYI, KATASZTRÓFAVÉDELMI ÉS SZOCIÁLIS INTÉZMÉNYHÁLÓZAT FEJLESZTÉSE

JÓZSEFVÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA		
Akcióterületek, Tematikus	Klíma releváns projektjavaslatok	Megvalósulás

fejlesztések			
Magdolna negyed alprogram	MNP III. szociális program folytatása, kiterjesztése a kerület minden rászorulójára		
	LÉLEK program folytatása, bővítése		
Ellátórendszeri kapacitások programja	Auróra utcai rendelőintézet megújítása	Megvalósult!	
	Szünidei gyermekétkeztetés biztosítása rászorulóknak		
Biztonság- és komfortérzet javításának programja	Társasházak biztonsági rendszereinek fejlesztése		
	Lakosság és rendőrség kommunikációjának fejlesztése		

2.4.4. SZEMLÉLETFORMÁLÁSI PROJEKTEK

JÓZSEFVÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA		
Akcióterületek, Tematikus fejlesztések	Klíma releváns projektjavaslatok	Megvalósulás
Civil program	Civil tudásbázis építése, hálózatosodás	
	Lakossági, civil kapcsolattartás fejlesztési az önkormányzat részéről	
	Civil önszerveződések elősegítése	

OKOS JÓZSEFVÁROS STRATÉGIA		
Prioritások	Klíma releváns quick win és prior projektjavaslatok	Megvalósulás
Okos környezet	Klímastratégia elkészítése	folyamatban
Okos kormányzás	Részvételi költségvetés kísérleti bevezetése a helyi közösségek támogatására (living lab)	
	Józsefváros mobilalkalmazás fejlesztése	
	Józsefváros adatpolitikai stratégiájának kidolgozása	
	Józsefváros területi információs	

OKOS JÓZSEFVÁROS STRATÉGIA		
Prioritások	Klíma releváns quick win és prior projektjavaslatok	Megvalósulás
	rendszerének létrehozása	
Okos lakosság	Digitális írástudás fejlesztése az idősek körében	

3. STRATÉGIAI KAPCSOLÓDÁSI PONTOK AZONOSÍTÁSA

3.1. NEMZETI SZINTŰ KAPCSOLÓDÁSI PONTOK

A nemzeti szintű stratégiai kapcsolódási pontok a kerületi vizsgálat esetében a részletes elemzés nem indokolt, két szempontból sem. Egyrészt az országos stratégiák Budapest egészét kezelik, kerületi szinten nem jelölnek ki célokat. Másrészt a főváros által 2018-ban készített és elfogadott klímastratégia figyelembe vette és beépítette a vonatkozó országos stratégiák iránymutatásait.

Klímastratégia stratégiai kapcsolódási pontjai

4. ábra: Stratégiai kapcsolódási pontok vizsgálata

Forrás: Budapest Klímastratégiája 2018.

A fentiek miatt a kerületi stratégiájának kialakítása szempontjából a következő fejezetben részletesen ismertetett fővárosi dokumentumokat kell figyelembe venni.

3.2. KAPCSOLÓDÁS A FŐVÁROSI KLÍMASTRATÉGIÁHOZ

A Fővárosi Közgyűlés 348/2018.(IV.25.) Főv. Kgy. határozatával jóváhagyva a fővárosi klímastratégiát, amelyben jövőkép, a célrendszer és az intézkedések kidolgozása történt meg.

„A megfogalmazott jövőkép: Budapest 2030-ban a klímaváltozás kedvezőtlen hatásaival szemben felkészült; természeti és épített értékeinek védelmét biztosítva, energiahatékonyságot növelő fejlesztéseivel az itt élőknek, dolgozóknak, az ide látogatóknak egészséges, klímabarát és vonzó környezetet biztosít, fenntartható energiafelhasználása, valamint innovatív és klímatudatos hozzáállása példaértékű az egész ország számára.”

Budapest Klímastratégia célrendszere

Dekarbonizáció és mitigáció	Adaptáció és felkészülés	Szemléletformálás, klímatudatosság	
2030-ig 15%-os CO ₂ kibocsátás-csökkenés 2015-höz képest Má-1 Az épületek, az ipari termelő és szolgáltató létesítmények energiahatékonyságának javítása, valamint a megújuló energiaforrások részarányának növelése Má-2 Közlekedési infrastruktúrák energiahatékonyságának javítása és a környezetbarát közlekedési módok támogatása és fejlesztése Má-3 A zöldfelületek növelése és minőségének javítása a szénmegkötő képesség javítása érdekében	Aá-1 A zöldfelületi rendszer fejlesztése Aá-2 Hősziget-hatás mérséklése az épített környezetben Aá-3 Árvízvédelmi rendszer fejlesztése, víztakarékosság, villámárvizek elleni védekezés Aá-4 A szélsőséges időjárási eseményekre, az éghajlatváltozás egészségügyi hatásaira való felkészülés As-1 Természeti és táji értékek sérülékenységének csökkentése As-2 Az épített értékek, turisztikai desztinációk sérülékenységének csökkentése	SZh-1 KLÍMATUDATOS VÁROSVEZETÉS: együttműködő, éghajlatvédelemben vezető szerepet vállaló városvezetés SZá-1 Klímatudatos szemlélet megvalósítása az önkormányzat és cégeinek működésében SZá-2 Jogszabályi, tervezési eszközök a klímavédelmi célok biztosítása érdekében SZá-3 Fővárosi közszolgáltatásokhoz kapcsolódó szemléletformálás SZá-4 Partnerség és tudásmegosztás támogatása	SZh-2 KLÍMATUDATOS VÁROSLAKÓK: a környezeti kultúra és a felelősségvállalás erősítése a lakosságban, gazdasági szereplőkben SZá-5 A lakosság klíma- és környezettudatos életvitelének erősítése SZá-6 A lakosság éghajlatváltozással összefüggő egészség- és vagyonkár-kockázatának csökkentése SZá-7 A gazdasági szektor szerepvállalásának erősítése a klímavédelemben

„Az üvegházhatású gázok kibocsátáscsökkentéséhez célérték is meghatározásra került a stratégiában. A főváros dekarbonizációs célkitűzése 2020-ra 6%-os, 2030-ra 15%-os kibocsátás csökkentés a 2015-ös bázisévhez képest. A célértékek meghatározásához a fővárosi Fenntartható Energia Akció Program (SEAP) és a tervezett Fenntartható Energia és Klíma Akció Program (SECAP) célértékei is figyelembe lettek véve.”

„A kitűzött cél teljesítésénél kihívást jelent, hogy a gazdasági növekedés növekvő fogyasztási, energiafelhasználási igényeit, hogyan lehet ellensúlyozni energiahatékonysági beruházásokkal, illetve a megújuló energiaforrások részarányának növelésével. Ugyanakkor a technológiai fejlődés bővíti azon eszközök számát, amelyek elősegítik a hatékonyabb energiafelhasználást és a megújuló energiaforrások térnyerését. Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentéséhez kapcsolódó célkitűzéseknél kihívást jelent az is, hogy a klímavédelmet jelentősen befolyásolja az állami energiapolitika, adópolitika és támogatáspolitiká. A legnagyobb mitigációs potenciállal rendelkező épületállomány energetikai korszerűsítése is jelentősen függ az állami támogatások mértékétől. Ennélfogva a dekarbonizációs célérték teljesítése a különböző szereplők (az állam, a fővárosi és kerületi önkormányzatok, a gazdasági szereplők és a lakosság) közös cselekvéséből valósulhat csak meg. Ugyanakkor az önkormányzat szerepe meghatározó a közösségi közlekedés terén, valamint a közszolgáltatásokat végző gazdasági társaságok épületeinek és működésének energetikai korszerűsítésén keresztül is jelentős ÜHG kibocsátás csökkentést tud elérni.”

„Az adaptációs és felkészülési célkitűzések a fővárosi klímavédelmi jövőképpel összhangban meghatározzák a klímaváltozásra (különösen az extrém időjárási viszonyokra) való felkészüléshez szükséges, a lakosság jóllétét és egészségét elősegítő, valamint a helyi értékeket védő célokat. Az alkalmazkodás terén elsősorban az árvízvédelem tekinthető kizárólagosan a Fővárosi Önkormányzathoz kapcsolható beavatkozási területnek. Ugyanakkor a településrendezési és fejlesztési eszközein keresztül a város zöldfelületi rendszerének minőségét érintően is meghatározó a Fővárosi Önkormányzat szerepe. Budapestnek fel kell készülnie az éghajlatváltozás és a hőszigetelés kedvezőtlen hatásaira. A klímaadaptációban a zöldfelületek értéke jelentősen megnő, mivel kedvezően befolyásolják a városi klímát, bizonyítottan csökkentik a felszínhőmérsékletet, segítik a levegő megtisztulását és közérzetjavító hatásúak. Kiemelt feladata tehát a városnak, hogy ne élje fel saját jövőjét és a város fejlődését úgy irányítsa, hogy abban a zöldinfrastruktúra fejlesztése egyszerre cél és eszköz legyen a fenntarthatóság és az élhetőség érdekében. A klímastratégia harmadik pillére a szemléletformálás, amely mind a mitigációs, mind az adaptációs célkitűzéseket egyaránt szolgálja. Különösen fontos a klímatudatosságot megalapozó tájékoztatás, az ezzel kapcsolatos (köz)ismeretek erősítését célzó tevékenységek erősítése. A lakosság életmódjának, cselekvésének, gondolkodásának befolyásolása, a lakossági felelősségvállalás és a klímatudatosság erősítése mellett a fővárosban működő vállalkozások hozzáállása, döntései fogják alapvetően meghatározni a klímastratégiában kitűzött ÜHG-kibocsátás csökkentési (mitigációs) és alkalmazkodási célkitűzések teljesülését.

A megfogalmazott célok elérését a részletesen tervezett intézkedések biztosítják. A fővárosi klímastratégia céljainak és jövőképeinek megvalósítása érdekében 49 specifikus intézkedést tartalmaz a dokumentum. Az intézkedések megnevezése mellett az adott beavatkozás jellege, időtávja, finanszírozási igénye és forrása, valamint az érintett szereplők köre is meghatározásra került.

Dekarbonizációs és mitigációs intézkedések

Cél	Intézkedés
Az épületek, az ipari termelő és szolgáltató létesítmények energiahatékonyságának javítása, valamint a megújuló energiaforrások részarányának növelése	A Fővárosi Önkormányzat, valamint a közszolgáltatásokat végző gazdasági társaságok épületeinek és működésének energetikai korszerűsítése
	Lakóépületek energetikai korszerűsítése
	Távhőellátó rendszer fejlesztése
	Ipari termelő és szolgáltató létesítmények mitigációs és dekarbonizációs tevékenységének elősegítése
	SEAP felülvizsgálata, Fenntartható Energia- és Klímaakciótervre történő kiterjesztése
	Intelligens energiaellátó, -elosztó, -mérési rendszerek ösztönzése
	Felmérés az épületállomány energia-megtakarítási potenciáljáról és a megújuló energiaforrások alkalmazásának lehetőségeiről
Épületekben alkalmazható megújuló energiaforrások használatának elősegítése (napelem, napkollektor, hőszivattyú)	

Cél	Intézkedés
Közlekedési infrastruktúrák energiahatékonyságának javítása és a környezetbarát közlekedési módok támogatása és fejlesztése	Vonzó járművekkel és jobb szolgáltatásokkal a közösségi közlekedés fejlesztése
	A kerékpáros és gyalogos infrastruktúra fejlesztése
	Elektromos meghajtású vagy alacsony kibocsátású gépjárművek, illetve a közautó és telekocsi rendszerek használatának elősegítése
	Kibocsátás-csökkentő forgalomszabályozás, klímavédelmi övezetek kijelölése és az ehhez szükséges infrastruktúra (P+R parkolók) kiépítése

Adaptáció és felkészülés intézkedések

Cél	Intézkedés
A zöldfelületi rendszer fejlesztése	Zöldfelületek, vízfelületek arányának növelése
	Zöldterületi ellátottság javítása
	Kisvízfolyások revitalizációja
	A fák, fasorok, illetve fahelyek védelme, újak létesítése
	A zöldvagyon folyamatos monitoringja, nyilvántartása
	Barnamezős területek zöldfelületi hasznosítása
Hősziget-hatás mérséklése az épített környezetben	Átszellőzési sávok védelme, megfelelő légtérarány biztosítása az utcákban
	A városrehabilitáció és barnamezős beruházások előnyben részesítése
	Klímabarát építési anyagok, technológiák alkalmazása (alacsony albedójú, vízáteresztő burkolatok)
Árvízvédelmi rendszer fejlesztése, víztakarékosság, villámárvizek elleni védekezés	Árvízvédelmi védművek létesítése és fejlesztése
	A csapadékvíz és a szürkevíz hasznosításának támogatása
Szélsőséges időjárási eseményekre, az éghajlatváltozás egészségügyi hatásaira való felkészülés	Hőhullámokra való felkészülés
	Műszaki infrastruktúra hálózatok tervezésében és működtetésben a szélsőséges időjárási események figyelembevétele
	A vízbázisok és az ivóvízellátás klíma-sérülékenységének vizsgálata
	Lakótelepek komplex klíma-sérülékenységének vizsgálata

Cél	Intézkedés
Természeti és táji értékek sérülékenységeinek csökkentése	A természeti értékek részletes klímaváltozási kockázat- és veszélyeztetettség értékelésének elkészítése
	Helyi védett természeti területek kiterjesztésének, bővítésének folytatása
	Természetvédelmi kezelés, invazív növény- és állatfajok visszaszorítása
Az épített értékek, turisztikai desztinációk sérülékenységeinek csökkentése	Az épített természeti értékek, turisztikai desztinációk részletes klímaváltozási kockázat- és veszélyeztetettség-értékelésének elkészítése
	A szélsőséges időjárási eseményekre való felkészülés az épületek állagmegóvásánál, felújításánál

Szemléletformálási, klímatudatossági intézkedések

Cél	Intézkedés
SZá-1 Klímatudatos szemlélet megvalósítása az önkormányzat és cégeinek működésében	Klímatudatos munkahelyek, klímatudatos munkatársak
	Intézményi fejlesztések– hatékonyságnövelés, együttműködés, finanszírozás
	Klímavédelmi szempontok erősítése a közszolgáltatások megrendelése és a közbeszerzések során
SZá-2 Jogszabályi, tervezési eszközök a klímavédelmi célok biztosítása érdekében	Klímavédelmi horizontális elvek érvényesítése a városfejlesztési, ágazati és településrendezési tervezésben és kapcsolódó jogszabályok megalkotásában, fővárosi pályázatok kiírásánál
SZá-3 Fővárosi közszolgáltatásokhoz kapcsolódó szemléletformálás	Tematikus szemléletformáló tevékenységek a főváros gazdasági szervezetein keresztül
SZá-4 Partnerség és tudásmegosztás támogatása	Budapest Éghajlatváltozási Platform és dedikált on-line felület működtetése a jó gyakorlatok megosztása és a partnerségi kapcsolatok fejlesztése érdekében
	Budapest Főváros Klímapartnerre elismerés megalkotása, működtetése
SZá-5 A lakosság klíma- és környezettudatos életvitelének erősítése	Háztartási, lakossági energiafelhasználás csökkentésére irányuló kommunikációs és támogató eszközrendszer kialakítása
	Közlekedési szokásokat, személygépkocsi használatot befolyásoló

Cél	Intézkedés
	kampánysorozat kialakítása
	Hulladékkezelés visszafogása, tudatos vásárlás
	Zöldfelületek fenntartására, bővítésére irányuló fővárosi szintű közösségi platform kialakítása és zöld kampány
SZá-6 A lakosság éghajlatváltozással összefüggő egészség- és vagyonkár-kockázatának csökkentése	Lakosság adaptációs ismereteinek, képességének fejlesztése, különösen a hőhullámok és a vagyonvédelem terén
SZá-7 A gazdasági szektor szerepvállalásának erősítése a klímavédelemben	Együttműködés a gazdasági szektor szervezeteivel (kamarák, szakmai szövetségek) Környezetbarát munkába járás érdekében végzett felmérés, és vállalati mobilitási terv ösztönzése

3.3. KAPCSOLÓDÁS A FŐVÁROSI TERVDOKUMENTUMOKHOZ

3.3.1. BUDAPESTI FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Budapest 2030 Hosszú távú Városfejlesztési Konceptiót (Konceptió) 2013. április 24.-én a 767/2013. (IV.24.) közgyűlési határozattal fogatta el a főváros vezetése. A Konceptió célja, hogy a város valamennyi csoportjának igényeire választ adjon és kijelölje a város fejlődésének irányát, rögzítse a főváros hosszú távú céljait.

Budapest 2030 Konceptió és a klímastratégia kapcsolata

Budapest 2030 Konceptió	Klímastratégiai kapcsolat		
	Mitigáció	Adaptáció	Szemléletformálás
Átfogó cél			
Budapest az európai városhálózat erős tagja	nincs	nincs	nincs
Érték- és tudásalapú, fenntartható gazdaság	erős	gyenge	gyenge
Harmonikus, sokszínű városi környezet	erős	erős	gyenge
Javuló életminőség, harmonikus együttélés	gyenge	erős	erős
Cél			
1. Kezdeményező városfejlesztés	nincs	nincs	nincs
2. Partnerség – a jövő tervezése a térségben és az országban	erős	nincs	nincs
3. Egységes Budapest	nincs	nincs	nincs
4. Budapest nemzetközi és európai szerepkörének erősítése	nincs	nincs	nincs
5. Egészséges környezeti feltételek	erős	erős	gyenge

megteremtése			
6. Klímavédelem és hatékony energiafelhasználás	erős	erős	erős
7. Egyedi városkarakter értékalapú megőrzése és fejlesztése	nincs	erős	nincs
8. A Dunával együtt élő város	gyenge	erős	nincs
9. Hatékony és kiegyensúlyozott városszerkezet – kompakt város	gyenge	erős	nincs
10. A barnamezős területek a városfejlesztés célterületei	nincs	erős	nincs
11. Intelligens mobilitás	erős	gyenge	gyenge
12. Tudás-, készség- és zöldalapú gazdaságfejlesztés	gyenge	gyenge	gyenge
13. Önfenntartó városgazdálkodási rendszer	gyenge	gyenge	gyenge
14. A kulturális sokszínűség megőrzése és fejlesztése	nincs	nincs	nincs
15. Humán szolgáltatások optimalizálása	nincs	erős	gyenge
16. Az igényekhez igazodó, rugalmas lakásstruktúra megteremtése	erős	erős	nincs
17. Befogadó, támogató és aktív társadalom	nincs	nincs	erős

Forrás: BUDAPEST 2030 Hosszú távú városfejlesztési koncepció alapján saját szerkesztés

A Koncepció által meghatározott 17 cél közül az alábbiakban részletesen a Józsefvárosi klímastratégia szempontjából fontos elemeket ismertetjük. Józsefváros a Budapest 2030 dokumentum alapján úgynevezett belső zónában helyezkedik el, ezért az erre a területre megfogalmazott tervezett fejlesztéseket a kerületi klímastratégia szempontjából figyelembe kell venni.⁵⁵

„2. cél: Partnerség – a jövő tervezése a térségben és az országban

Belső zóna

Térségi közlekedési kapcsolatok: A belső zóna nagy fejpályaudvarai az elővárosi vasúti közlekedés természetes végpontjainak, néhány metró- és villamos megálló pedig egyben a HÉV-vonalak átszállópontjának számít.

- A nagy vasúti fejpályaudvarok kiemelt fejlesztése, távlatban Duna alatti alagút létesítése.
- A városi, elővárosi vasúti közlekedés megszervezése (15-20 perces követésütemes menetrend szerint).
- HÉV-hálózat továbbfejlesztése interoperábilis regionális gyorsvasúttá (É–D-i regionális gyorsvasút).”

„5. cél: Egészséges környezeti feltételek megteremtése

Belső Zóna

⁵⁵ Forrás: BUDAPEST 2030 Hosszú távú városfejlesztési koncepció 767/2013 (IV.24.) Főv. Kgy. határozatával jóváhagyott dokumentáció 2013. április

Zöldfelületek, természeti értékek: A belvárosban a területhasználat folytán jelentős méretű, új zöldfelületek létesítése általában nem lehetséges, ezért alternatív megoldások szükségesek a biológiailag aktív felületek növeléséhez.

- Tetőkertek, zöldsztetők létesítése a lapos tetőkön
- Foghíjtelkek, hasznosítatlan területek ideiglenes hasznosítása zöldfelületként, közösségi kertek, zsebparkok létesítése
- Gyalogos elsőbbségű köztér és sétálóutca hálózatának további fejlesztése
- A fasorok védelme és rekonstrukciója, új fasorok létesítése a felszabaduló közlekedési területeken (parkolósávokban)
- A meglévő zöldterületek megtartása, esetleges megszüntetés esetén annak visszapótlása máshol (kompenzáció)

Zaj- és légszennyezés: A belső zónában adódik a legnagyobb zaj- és levegőszennyezettségi konfliktus. A terhelés az alábbi eszközökkel csökkenthető:

- Forgalomkorlátozás
- Pályakorszerűsítés, pályaátépítés (közúti és vasúti)
- Az épületek passzív akusztikai védelme.

„Cél 6: Klímavédelem és hatékony energiafelhasználás”

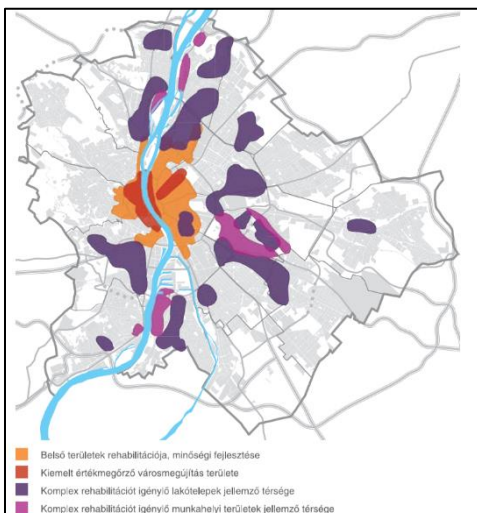
A célon belül nincsenek kijelölve speciális területi feladatok, így az belső zónában elhelyezkedő Józsefvárosra vonatkozóan sem.

Fővárosi szinten a célhoz megfogalmazott tematizált feladatok:

- 6.1. A városi hőszigetelés enyhítése a városrendezés eszközeivel
- 6.2. Energiahatékony és alacsony károsanyag-kibocsátású épített környezet kialakítása
- 6.3. Városi megújuló energiaforrások alkalmazásának elősegítése helyben (on-site) vagy közeli (nearby) rendszerekben
- 6.4. Beépített energia megőrzése a városrehabilitáció és barnamezős beruházások révén
- 6.5. Intelligens energiaellátó és -elosztó hálózat létrehozása (smart grid/smart metering)
- 6.6. Megújuló energiaforrások, szennyvíz és hulladék hasznosítása az energiatermelésben
- 6.7. A meglévő távhőhálózat felújítása és a kiépítettség növelése
- 6.8. Távhűtőrendszer integrálása
- 6.9 Integrált várostervezés – gyalogos- és kerékpárosbarát város kialakítása
- 6.10. A közösségi közlekedési hálózat fejlesztése, az elérhetőség javítása és a környezetbarát üzemű járművek arányának növelése
- 6.11. Szemléletformálás

„Cél 7: Az egyedi városkarakter értékalapú megőrzése és fejlesztése”

A célon belül nincsenek kijelölve speciális területi feladatok, így az belső zónában elhelyezkedő Józsefvárosra vonatkozóan sem.

Józsefvárosra vonatkozóan sem.

Fővárosi szinten a célhoz megfogalmazott klímaváltozás kezeléséhez kötődő tematizált feladatok:

„7.4. A komplex városrehabilitáció

A megvalósítás lehetséges általános eszközei:

- A szociális városrehabilitációs program folytatása

- A magánszereplőkkel együttműködését megalapozó új fejlesztési politika.”

A VIII. kerületben legalább két krízisterület van. A főváros által az elmúlt években folytatott – a legszegényebb területek kezelési módjainak kikísérletezésére szolgáló – minta- projektek tapasztalatainak felhasználásával kell a szociális városrehabilitáció aktuális irányait felvázolni. A barnamezős területek részben értékes épületállománnyal rendelkeznek, ezeknek a megtartása identitást kölcsönöz az új funkcióknak, és vonzóvá teszi a területeket (lásd volt Gázgyár). Más esetekben az egykori funkció felszámolásakor a leromlott, illetve nem értékes épületállomány bontásra került, új funkciókkal és épületállománnyal a városrész felértékeléséhez vezetett (millenniumi városrész). A barnamezős területek komplex rehabilitációja egyrészt feladatot, másrészt lehetőséget is jelent a város megújulásában.

„7.6. A természeti értékek megőrzése

A megvalósítás lehetséges általános eszközei:

- A természetvédelmi területek tehermentesítését közvetve szolgáló új zöldterületek létesítése.
- Kiegyensúlyozott finanszírozási háttér biztosítása a természetvédelmi területek kezelésére.
- Természet- és értékvédelmi szempontból jelentős, de még nem védett területek, természeti értékek jogszabályi védelme.
- Környezeti nevelés a köztulajdonosi szemlélet és felelősség érdekében.”

„7.7. Az ökológiai kapcsolatok biztosítása, javítása

A megvalósítás lehetséges általános eszközei:

- Ökológikus gazdálkodás támogatása.
- Kisvízfolyások revitalizációja (Rákos-patak, Szilas-patak, Hosszúrégi-patak).
- Az erdőtelepítések ösztönzése.”

Utóbbi feladatok elsősorban az átmeneti és külső zónában elhelyezkedő kerületeket érinti

„Cél 8: A Dunával együtt élő város”

A fővárosi cél szorosan kapcsolódik a klímaváltozás kezeléséhez, de a kerület területileg nem érintett a megvalósításában.

„Cél 9: Hatékony és kiegyensúlyozott városszerkezet – kompakt város

Belső zóna

Városszerkezet területhasználat: A történeti városszerkezet megőrzése alapvető a zónában, a forgalomcsillapítással a környezeti terhelés csökkentésével élhetőbb terület kialakítása a cél.

- A települési értékeken alapuló fejlesztési irányok.
- A terhelés csökkentése, a használati intenzitás megfelelő keretek között tartása.
- A települési környezet és a funkciók minőségi fejlesztése.
- Rehabilitációs megújulás a szerkezet megőrzése keretében.
- A sűrűség lazítása.

- Zöldfelületi bővítéssel járó fejlesztés támogatása.
- A belső zóna területén kis léptékű zöldterületi és zöldfelületi fejlesztések alternatív megoldásokkal (pl. zöldtetők).

Központrendszer: A belső zónában nem a mai kor igényeihez létesített irodai és hivatali építmények állnak rendelkezésre, ami előrevetíti, hogy előbb-utóbb szükségessé válik az intézményi infrastruktúra és az irodai épületek korszerűsítése, rosszabb esetben kitelepülése, amire a városnak idejében fel kell készülnie a főközpont vonzó szerepének arányos megőrzésével. A kereskedelem színvonala is esett a kivonzott vásárlóerő miatt.

- Az elavult épületállományú intézményrendszer korszerűsítésének ösztönzése támogatással.
- Intézménykorszerűsítés és lakáskorszerűsítés kapcsolása a komplex rehabilitációs programokkal;

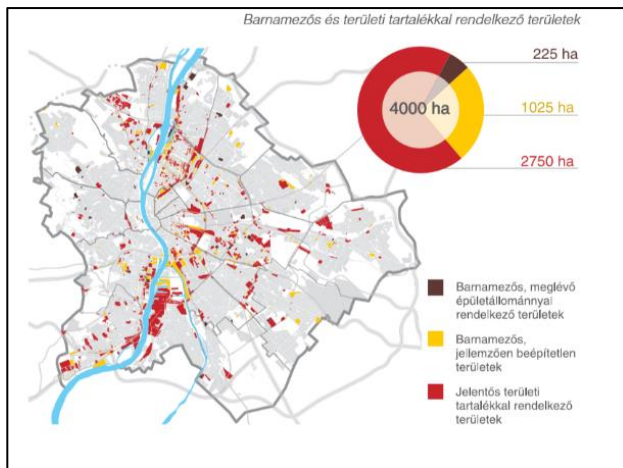
Lakóterületek:

- Lakásépítési és felújítási támogatási rendszer kialakítása.
- Minőségi fejlesztés, rehabilitáció keretein belül forgalomcsillapítási eszközök alkalmazása, a zöldfelületi arány növelése.

„Cél 10: A barnamezős területek a városfejlesztés célterületei

A célon belül nincsenek kijelölve speciális területi feladatok, így az belső zónában elhelyezkedő Józsefvárosra vonatkozóan sem.

Fővárosi szinten a célhoz megfogalmazott klímaváltozás kezeléséhez kötődő tematizált feladatok:

10.2. A barnamezős területek funkcióváltása

A megvalósítás lehetséges általános eszközei:

- Partnerségi viszonyok kialakítása közös projektek megvalósítására.
- Támogatott funkciók ösztönzése.

10.3. Korszerű, komplex modellek kidolgozása és területmanagement létrehozása

A megvalósítás lehetséges általános eszközei:

- A területmanagement rendszerének működtetése.
- Partnerségi viszonyok kialakítása.

- Átmeneti hasznosítások ösztönzése.
- Kármentesítés, az értékvédelem támogatása.

10.4. Barnamezős területek meglévő infrastruktúrájának kihasználása

A megvalósítás lehetséges általános eszközei:

- A barnamezős területek térségében meglévő műszaki infrastruktúra használatának ösztönzése.
- A zöldfelületek növelésének ösztönzése.
- A terület strukturális átalakítását célzó beruházások támogatása.

- Szabályozási és jogi bónuszrendszer megteremtése.
- A környezeti kármentesítés támogatása.

„Cél 11: Intelligens mobilitás”

A fővárosi cél szorosan kapcsolódik a klímaváltozás kezeléséhez, de a közösségi közlekedés szervezése fővárosi hatáskörű feladat.

Az belső zónában az alábbi intézkedéseket tervezi a főváros:

„A fővárosi közösségi közlekedés: A belső zóna területe a város legfrekvenciáltabb utazási célterülete, annak folyamatosan csökkenő lakossága ellenére is több mint 320 000 munkahelye révén. A zóna területén meg kell őrizni a közösségi közlekedés dominanciáját.

- A gyorsvasúti hálózat bővítése.
- A villamoshálózat bővítése.
- Az átszállócsomópontok korszerűsítése.
- A városi, elővárosi vasúti közlekedés megszervezése.
- A nagy fejpályaudvarok kiemelt fejlesztése, összehangoltan a kapcsolódó nagyvárosi környezettel, a Nyugati és a Déli pályaudvarok között esetlegesen alagút építése.

A fővárosi egyéni közlekedés: A belső zóna területén a személygépjármű-közlekedés nagyságát, ezáltal a környezet terhelését csökkenteni kell.

- A személyforgalmi behajtási díj bevezetése (párhuzamosan az elkerülést biztosító hálózati elemek megvalósításával, más zónák területén).
- A lakosság parkolási igényeinek közterületen kívüli megoldása.
- A közúti hálózat nagyobb részének kerékpárosbarát átalakítása és a kerékpártárolás megoldása.”

„Cél 12: Tudás-, készség- és zöldalapú gazdaságfejlesztés

A célon belül nincsenek kijelölve speciális területi feladatok, így az belső zónában elhelyezkedő Józsefvárosra vonatkozóan sem.

Fővárosi szinten a célhoz megfogalmazott klímaváltozás kezeléséhez kötődő tematizált feladatok:

12.2. A zöldgazdaság meggyökereztetése

A megvalósítás lehetséges általános eszközei:

- A zöldgazdaság tudáshátterének felmérése.
- A zöldgazdaság hatékonyságának javítása gazdasági kedvezmények, ösztönzők, hitelek bevezetésével.
- A zöldgazdaság egyetemi, kutatói bázisainak, érintett ágazatok, vállalatok és KKV-k klaszterhálózatának, nemzetközi kapcsolatrendszerének kiépítése.
- Klímapartnerség létrehozása.
- „Zöld” elvek érvényesítése a közbeszerzésekben.
- A „zöldkultúra” megismertetése, oktatása, gyakorlati bevezetése, művelése.

„Cél 13: Önfenntartó városgazdálkodási rendszer’

A célon belül nincsenek kijelölve speciális területi feladatok, így az belső zónában elhelyezkedő Józsefvárosra vonatkozóan sem.

Fővárosi szinten a célhoz megfogalmazott klímaváltozás kezeléséhez kötődő tematizált feladatok és eszközök:

„13.2. A városüzemeltetés korszerűsítése – új közszolgáltatási modell

A megvalósítás lehetséges általános eszközei:

- Az erőforrások optimalizálása.
- Energiatakarékos megoldások alkalmazása.

13.4. Energiahatékony technológiák alkalmazása a városüzemeltetésben

A megvalósítás lehetséges általános eszközei:

- Energiahatékony technológiák alkalmazásának támogatása.
- Az energiabiztonság javítása – hatékony energiahálózatok kiépítése.
- Az erőforrásszükséglet csökkentése.
- Adókedvezmények, támogatások nyújtása a megújuló energiát használók, technológiát fejlesztők számára.
- Energiaklaszterek szervezése.”

„Cél 15.: Humán szolgáltatások optimalizálása”

A célon belül nincsenek kijelölve speciális területi feladatok, így az belső zónában elhelyezkedő Józsefvárosra vonatkozóan sem.

Fővárosi szinten a célhoz megfogalmazott klímaváltozás kezeléséhez kötődő tematizált feladatok és eszközök:

15.2. Az egészségügyi ellátórendszer fejlesztése, a prevenció erősítése és az egészséges életmódra való ösztönzés

A megvalósítás lehetséges általános eszközei:

- Az egészségügyi kapacitás folyamatos korrigálása a lakosság demográfiai struktúrájában bekövetkezett változásokra reagálva.
- A prevenció széles körű szakmai feltételeinek megteremtése (pl. szűrőállomások hálózata).
- A prevenció és az egészségmegőrzés terén szemléletformáló kampányok, oktatási programok támogatása.
- Egészségügyi és oktatási intézmények, civil- és egyházi szervezetek szakembereinek együttműködése.
- Összehangolt, átgondolt egészségfejlesztő-stratégia kidolgozása

15.3. A szociális intézményhálózat kapacitásainak megtartása, szükség szerinti bővítése

A megvalósítás lehetséges általános eszközei:

- A lakosság demográfiai struktúrájának rendszeres áttekintésére alapozott szociális szolgáltatási kapacitás korrigálása.

- A prevenció elősegítése érdekében az intézmények civil és egyházi együttműködésének támogatása, a feladatok összehangolása.
- Az utcai hajléktalanság komplex kezelése az illetékes hatóságok, intézmények, civil és egyházi szervezetek bevonásával.
- Az uniós források hatékony felhasználása.
- Az állami és önkormányzaton kívüli kezdeményezések támogatása”

„Cél 16.: Az igényekhez igazodó, rugalmas lakásstruktúra megteremtése

Fővárosi szinten a célhoz megfogalmazott klímaváltozás kezeléséhez kötődő tematizált feladatok és eszközök:

„16.2. A meglévő lakásállomány társadalmi igényeknek megfelelő korszerűsítése

A megvalósítás lehetséges általános eszközei:

- A társadalmi igényeknek megfelelő felújítások támogatása, különös tekintettel az energiahatékonyság növelését célzó felújításokra.
- Az energiaszegénység csökkentését célzó komplex program kidolgozása és megvalósítása (pénzügyi támogatás, fizikai beavatkozások, szemléletformálás).

16.4. Komplex programok kidolgozása a társadalmi-gazdasági problémákkal sújtott területek – különösen a krízisterületek – rehabilitációjára

A megvalósítás lehetséges általános eszközei:

- Vegyes tulajdonú, a köz- és a magántőkét egyesítő projektársaságok létrehozása a krízisterületek és egyéb érintett területek rehabilitációja céljából, gazdálkodó-termelő, építőipari-fejlesztő és a szoft beavatkozásokban kompetens szervezetek szükség szerinti bevonásával;
- A hátrányos helyzetű és speciális igényű csoportokat és a lakossági (civil) összefogást támogató források kihasználása;
- A krízisterületeket feltáró anyag frissítése. A 2013-as helyzetnek megfelelő rehabilitációs terv készítése”

Belső zónára megfogalmazott feladatok

„A XIX. század végi épületállománnyal rendelkező belső zóna népessége heterogén összetételű. A zónának vannak olyan területei, amelyek krízisterületnek számítanak, vagy ahhoz közeli állapotban vannak. Más részei a dzsentifikáció és studentifikáció színterei, a régi belvárosi környezet megújulásának területei. A nemzetközi trendekből tudhatóan ezek a területek jelentős potenciállal bírnak, és a jövőben azon lakóterületek közé tarthatnak, amelyek presztízse és népességmegtartó ereje nőni fog.

- Belső városi területek megújítása.
- A foghíjak hasznosítása (beépítés, köz-, zöldterületek kialakítása).
- Az energiahatékonyság fokozására a társasházi támogatási rendszer kialakítása.
- A krízisterületek komplex (szociális elemekkel együttes) rehabilitációja.”

„Cél 17.: Befogadó, támogató és aktív társadalom

A célon belül nincsenek kijelölve speciális területi feladatok, így az belső zónában elhelyezkedő Józsefvárosra vonatkozóan sem.

Fővárosi szinten a célhoz megfogalmazott klímaváltozás kezeléséhez kötődő tematizált feladatok és eszközök:

„17.4. A közösségi együttműködési formákban rejlő tartalékok kiaknázása

A megvalósítás lehetséges általános eszközei:

- A társadalmi aktivitás koordinációját, az információáramlást és egyes szakmai aktivitásokat, összefogást, kulturális kezdeményezéseket támogató pályázatok;
- Lakó- (társasházi, szomszédsági) közösségek ösztönzése, a közösségi élet tereinek megteremtését elősegítő támogatás;
- Közösségi akciók szervezése, helyi támogatócsoportok létrehozása, támogatása;
- Programalkotás az integráció elősegítésével kapcsolatos célkitűzések rögzítésére.”

3.3.2. BUDAPEST KÖRNYEZETI PROGRAMJA 2017-2021 (BKP)

A BKP⁵⁶ célja a budapesti környezet védelme, állapotának javítása, valamint mindezzel összhangban a fővárosi fejlesztések környezeti szempontú megalapozottságának elősegítése.

A program többek között:

- helyzetértékelést tartalmaz, a 2015. évi fővárosi környezeti állapotértékelés alapján (ami a környezeti elemek fővárosi állapotának legutóbbi részletes bemutatását és az azt befolyásoló főbb hatótényezők elemzését tartalmazza);
- meghatározza az elérni kívánt környezetvédelmi általános (horizontális) és tematikus célokat, célállapotokat, azok elérése érdekében összefoglalja a teendő főbb intézkedéseket, különösen a folyamatban lévő, illetve az előirányzott fejlesztésekkel és a működtetéssel kapcsolatos feladatokat, valamint azok megvalósításának ütemezését;
- bemutatja a települési környezetvédelmi program megvalósításának szabályozási, ellenőrzési, értékelési eszközeit;
- becslést ad a tervezett intézkedések, feladatok végrehajtásának, valamint a szabályozási, ellenőrzési, értékelési eszközök alkalmazásának várható költségigényére, a tervezett források megjelölésével.

A programban három horizontális és öt főbb tematikus cél került megjelölésre részletes programelemekkel, a stratégiai beavatkozási területekhez tartozó feladatokkal, az azokhoz szükséges eszközökkel, valamint a célállapotokkal.

Horizontális célok:

- Környezettudatosság erősítése
- Környezetbarát tervezési módszerek, folyamatok alkalmazása
- Az üvegházhatású gázok kibocsátásának helyi csökkentése, az éghajlatváltozáshoz történő helyi alkalmazkodás megvalósítása és a klímatudatosság javítása

Tematikus célok:

⁵⁶ 1259/2017. (VIII.30.) Főv. Kgy. határozat

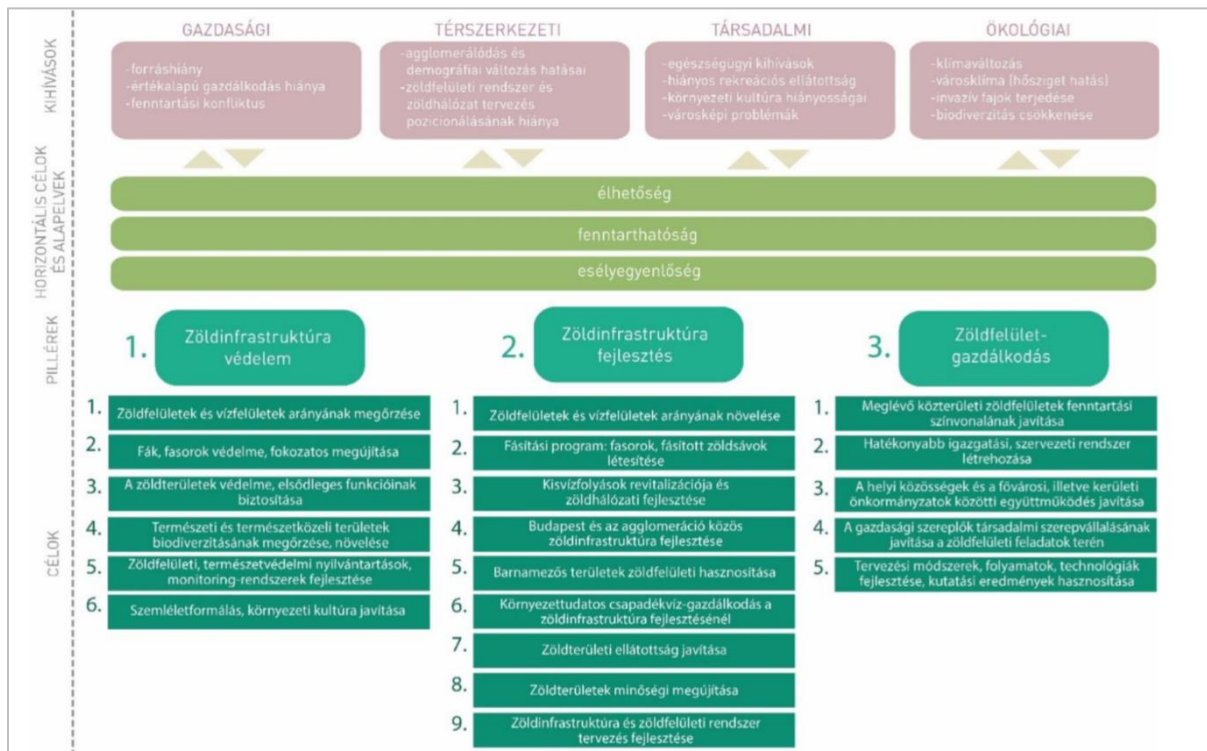
- Természeti és táji értékek védelme, zöldfelületi rendszer megújítása és fejlesztése
- A hasznosítatlan vagy alulhasznosított területek rehabilitációja
- Közterületek tisztántartásának javítása és a hulladékgazdálkodás alapelveinek megfelelő hatékony hulladékgazdálkodás
- A zajterhelés csökkentése és a levegő minőségének javítása
- Árvízvédelem, korszerű csapadék- és szennyvízkezelés, ivóvízbázis-védelem, víztakarékosság

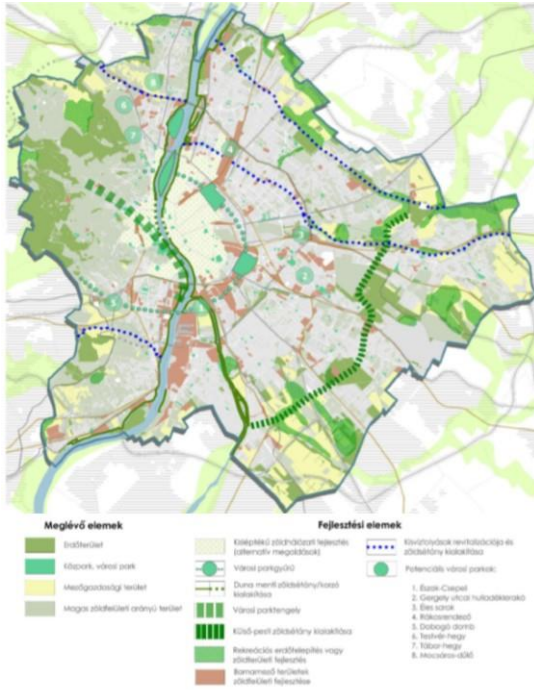
3.3.3. BUDAPEST ZÖLDINFRASTRUKTÚRA PROGRAM

Budapest Zöldinfrastruktúra Konceptiója a Budapest 2030 Városfejlesztési Konceptió célkitűzésein alapuló önálló szakági fejlesztési konceptió. A Konceptió az alábbi jövőképet fogalmazza meg:

„Budapest zöld városként a városfejlesztést céltudatosan, a zöldfelületi, táji, természeti értékeket és az itt élők, itt dolgozók, az ide látogatók, azaz minden érintett érdekeit messzemenően figyelembe véve végzi azért, hogy a jövő nemzedékének átadhassa örökségét. Zöldinfrastruktúrája jó minőségű és megfelelő összetételű az egészséges környezet és a klímavédelem biztosításának érdekében, illetve kedvezően befolyásolja a városlakók életminőségét (fizikai, szellemi és mentális állapotát), s így a város versenyképességének egyik fő meghatározója.”

Budapest Zöldinfrastruktúra konceptióban rögzített célrendszer

Tervezett fejlesztési elemeket ábrázoló térkép alapján Józsefvárosban három fontos fejlesztési célterületet jelöl meg a koncepció.

A belső részekben javasolja a Kisléptékű zöldhálózat fejlesztést (alternatív megoldások)

Barnamező területek zöldfelületi fejlesztése

Városi parkgyűrű kialakítása (amelynek az Orczy-park is része)

3.4. KAPCSOLÓDÁS A KERÜLETI TERVDOKUMENTUMOKHOZ

Józsefváros tervdokumentumainak azon részét tekintettük át, amelyek a 2014-2020 finanszírozási ciklusban születtek, és a releváns időszak országos, illetve fővárosi fejlesztési irányelvekkel összehangoltak. Az említett feltételeknek megfelelő kerületi dokumentumok az alábbiak.

- Józsefváros zöldfelület-fenntartási és környezetvédelmi koncepciója (2014)
- Palotanegyed turizmusfejlesztési koncepció (2014)
- Integrált településfejlesztési stratégia (2015)
- Okos Józsefváros Stratégia (2018)
- 2018-ban elkészült és a 82/2019. (IV. 30.) KT határozattal elfogadásra került Józsefváros 2007 évi településfejlesztési koncepciója felülvizsgálatának helyzetelemzési munkarésze, ezért az eredeti koncepció célrendszerével nem foglalkozunk, hiszen annak célrendszere megújításra kerül.

Józsefváros zöldfelület-fenntartási és környezetvédelmi koncepciója

Józsefváros önkormányzata 2014-ben 145/2014. (VI.25.) határozatával egyhangúan megszavazta a dokumentumot. A koncepció célja, hogy tulajdonosi, fenntartói irányokat, feladatokat jelöljön ki, iránymutatást adjon a felmerült problémák megoldására és támaszkodjon az eddig megvalósult kerületi jó gyakorlatokra.

A koncepció ugyan sem missziójában, víziójában sem célkitűzéseiben közvetlenül nem hivatkozik klímavédelmi szempontokra, azok mégis az éghajlatváltozás negatív hatásaihoz való alkalmazkodást szolgálják.

Misszió: A Józsefvárosi Önkormányzat küldetése, hogy élhetőbb, barátságosabb, zöldebb környezetet alakítson ki a kerület lakosai számára.

Vízió: *Józsefváros* közterületei folyamatosan megújulnak és tíz éven belül a zöldfelületek fenntartása, bővítése, valamint kezelése a lakosság 10-20 százalékának bevonásával történik.

A koncepció célkitűzései:

- Utcák, terek, parkok esetében általánosan javasolt, hogy ahol a közművek engedik, fatelepítéssel kell zöldíteni a tereket, utcákat. Ahol a közmű-hálózat miatt ez nem lehetséges, ott ezt cserjeültetéssel kell kiváltani, vagy a Népszínház utcaihoz hasonló virágtartó oszlopok kialakítására van szükség.
- Törekedni kell az őshonos, nagy lombosú fafajták telepítésére.
- Az önkormányzati tulajdonú zöldterületek kialakítása, fenntartása, felújítása önkormányzati feladat.
- A lakóövezetekben megvalósuló beruházások terjedjenek ki a zöldsávok és a fák felújítására is.
- A faállomány felmérését követően, tervszerű cserét, ifjítást folytatni kell.
- A gondozásban biztosítani kell a lakosság minél szélesebb körének részvételét.
- Ösztönözni kell a foghíjtelkek ideiglenes használatba átengedett parkként, közparkként, közösségi kertként való felhasználását.
- A régi bérházak telkén a tűzfalak, egyéb függőleges felületek zöldítése, szakmai segítése.

- Egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások biztosítása, a lakosság önszerveződő közösségeinek támogatása.
- Felújítandó útszakaszok mentén energiatakarékos lámpatestekkel megvalósított világítás kialakítása.
- Közép- és hosszú távú cél a kerületi útvonalzöldítések folytatása.
- Az állami-, fővárosi-, magántulajdonban álló területek fejlesztésének támogatása.
- A szakmai központ kellően felkészült és megfelelő végzettségű kertész munkatársak számának, folyamatos képzésének, valamint a kertészeti munkálatokban folyamatosan segítséget nyújtó állandó- és idegymunkásai szükséges számának biztosítása.

Alternatív fejlesztési irányokként az épületzöldítést, a zöldtetők kialakítása és a belső udvarok zöldítése szerepel. A koncepcióra alapozva hatályba lépett a józsefvárosi természeti környezet védelméről szóló 28/2014. (VII.01.) önkormányzati rendelete, amely a zöldfelületek tulajdonosainak kötelességeiről és jogairól rendelkezik, továbbá a zöldfelületek használatának általános szabályait rögzíti.

Palotanegyed Turizmusfejlesztési Koncepció⁵⁷

A Palotanegyed turizmusfejlesztési koncepciójának fő alapvetése a meglévő értékek menti fejlesztés. A negyed egyedisége tekintetében kiemeli a csendességet, békességet, a helyi közösségek vitalitását, a gazdag, elegáns épületállományt. Fő irányként fogalmazódik meg a dokumentumban a lakófunkció, a lakhatóság megtartását, a negyed elegáns, kulturált, bejárható és békés arculatának további fejlesztését. Fontos megállapításként fogalmazódik meg, hogy a negyed ne váljon a szomszédos VII. kerülethez hasonló „bulinegyeddé”, így a fiatalok, egyetemisták megszólításában nem az 9. ábra: A Palotanegyed fejlesztendő kapui és tömbjei éjszakai életet, vendéglátást tartja fontosnak, hanem a kulturális, kreatív irányt. A területen a turizmusnak egy „lassabb tempójú”, elmélyültebb, a szofisztikált, időskori és egészségturizmus előnyeit emeli ki a tömegturizmussal szemben. A koncepció nagy figyelmet fordít a közterületi megújítások folytatására, szövevé válására, a többi kerülettel, turisztikai desztinációval való kapcsolatteremtésre. Hangsúlyosan jelenik meg a dokumentumban a negyed határain lévő terek (pl. Astoria, Kálvin tér) és meglévő attrakciók (pl. Nemzeti Múzeum, de még a IX. kerületi Iparművészeti Múzeum) kapuszerepének fejlesztése, bevonása is.

Fejlesztendő kapuk és tömbök:

K1 - KÁLVIN TÉR Információs felületek elhelyezése

K2 - ASTORIA Információs felületek; Trefort tömb átjárhatóságának fejlesztése; kapcsolódó utcák gyalogosbarát fejlesztése

K3 - BLAHA LUJZA TÉR Információs felületek; közterület komplex megújítása, Somogyi B. u. megújítása; Corvin áruház felújítása

⁵⁷ Józsefváros Integrált Településfejlesztési Stratégia, Megalapozó vizsgálat, HBHE – BFVT – HÉTFÁ – PESTTERV – Pro Régió – Városkutatás, 2015

- K4 - **CORVIN NEGYED ÉS AZ IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM** Üllői út gyalogos felületeinek rendezése; kapcsolódó utcák gyalogosbarát fejlesztése
- K5 - **ÁTJÁRÁS A VII. KERÜLET FELÉ** új gyalogosátkelők létesítése; Kazinczy u. gyalogosforgalmának továbbvezetése Szentkirályi u. felé;
- K6 - **JÓZSEF KÖRÚT A HARMINCKETESEK TERÉVEL** kapcsolódó utcák gyalogosbarát fejlesztése
- K7 - **RÁKÓCZI TÉR** Békési u. gyalogosítása; Rákóczi téri vásárcsarnok turisztikai szerepének növelése
- T1 - **MAGYAR NEMZETI MÚZEUM TÖMBJE** átjárások megteremtése
- T2 - **MAGYAR RÁDIÓ TÖMBJE** a Rádió, a Károlyi és Eszterházy palota funkcióváltása
- T3 - **TREFORT-KERT** meglévő átjárások fejlesztése, új átjárások megteremtése
- T4 - **SEMMELWEIS EGYETEM KLINIKAI TÖMBJE** átjárások fejlesztése; egészségturizmus fejlesztése
- T5- **HEINRICH-UDVAR** tulajdonosokkal együtt integrált üzleti terv készítése; Heinrich Udvar rekonstrukciója
- T6- TREFORT UTCA ÉS KÓFARAGÓ UTCA LEHETSÉGES ÖSSZEKÖTÉSE** földszinti átkötések kiépítése

Józsefváros Integrált Településfejlesztési Stratégiája

Józsefváros Önkormányzata 2015-ben a 207/2015. (IX.17.) ÖK határozatával jóváhagyta a **kerület integrált településfejlesztési stratégiáját**, amelynek alapelvei közül a *Környezettudatosság, életminőség feltételeinek javítása* kapcsolódik a klímavédelemhez. Hosszú távú céljai közül *A kerületi életminőség fejlesztése – közösségfejlesztés, népességmegtartás, vonzerő növelés*, valamint a *Megfelelő közterületek és épületek biztosítása* közvetlenül illetve közvetve kapcsolható jelen dokumentum tartalmi irányaihoz.

A középtávú tematikus célok közül az alábbiak relevánsak klímavédelmi szempontból⁵⁸:

Ingtalangazdálkodási program Célja, hogy a következő fejlesztési időszakban a lakásstruktúra javuljon, aminek két fő útja mutatkozik: egyfelől a kerületi lakásállomány általános megújítása és diverzifikálása, melyben a magánérs ingatlanfejlesztések hatása meghatározó; másfelől az önkormányzati bérlakás állomány karbantartása és igényekhez igazítása. - **A lakásállomány megfelelő korszerűsítése az energiaigények csökkentésével kell, hogy járjon, továbbá az önkormányzati bérlakás állomány karbantartása a kiszolgáltatottabb rétegek helyzetét javítja.**

Közterület-fejlesztési program A kerület 2020-ra szeretné elérni, hogy közterei és közösségi kapacitásai minden potenciális, kooperációra hajlandó felhasználó számára kielégítő körülményeket kínálnak. Az egymással esetlegesen ütközésben álló legitim térhasználati igények számára párhuzamos kapacitások álljanak rendelkezésre, a közösségi helyszíneken pedig rendszeres

⁵⁸ Józsefváros településfejlesztési koncepciója, megalapozó munkarész, véleményezési dokumentáció, 2018 (elfogadva a 82/2019. (IV.30.) KT határozattal)

programok színesítsék a térhasználati lehetőségek körét. – **A közterületek környezetbarát kialakításával is szolgálják a közösségek működését és szemléletformálását, ami elengedhetetlen a lakosság klímatudatosságának növeléséhez.**

Foglalkoztatás-fejlesztési program Az önkormányzat arra törekszik, hogy 2020-ra a kerületben két párhuzamos folyamat javítsa e veszélyeztetett csoportok helyzetét: egyfelől jelenjen meg kellően szegmentált foglalkoztatási kínálat, amely alacsonyabb és magasabb képzettségi igényű tevékenységtípusokban aktív munkahelyeket kínál helyben; másfelől javuljanak az alacsonyan képzett munkavállalók kompetenciái, úgy szakmai ismeretekben mint a munkapiaci részvételt segítő készségeik terén. – **Ez a cél a népesség felzárkóztatásával, munkaerő-piaci pozícióinak javításán keresztül hozzájárul a helyi társadalom sérülékenységének csökkentéséhez.**

Turizmusfejlesztési program A kerület célja, hogy létrejöjjön a tematikus utak olyan rendszere, ami összeköti, keretezi a jelenleg még jelentőségük alatt kezelt látnivalókat, értékeket. – **Egy új turizmusfejlesztési program lehetőséget adna egy a klimatikus kihívásokhoz alkalmazkodó dokumentum elkészítéséhez.**

Egyetemvárosi program Kívánatos, hogy 2020-ig tovább erősödjön az egyetemvárosi jelleg, elsősorban a már jelen lévő intézmények hálózatosodása, a kapcsolódó szolgáltatások erősödése, illetve a tanulmányait itt folytató diákságnak a kerület életébe való mélyebb bevonása kapcsán. E cél megvalósítása elsősorban az intézményközi kooperáció fejlesztésén múlik, de ingatlanok rendelkezésre bocsátásával, a megfelelő képzések esetében gyakorlati helyek biztosításával és katalizálásával az önkormányzat aktív szerepet is vállalhat az előre lépésben. – **Egy ilyen program olyan helyi potenciálokat kapcsolhat össze, ami az oktatási intézmények bevonását teszi lehetővé a lakosság környezet- illetve klímatudatosságának növelése terén.**

Civil program Kívánatos, hogy a stratégia megvalósítása során erősödjön az önkormányzat és szervezeteinek együttműködése a kerület aktív civil szervezeteivel, mint ahogy az is, hogy – célszerűen szintén az önkormányzat irányítása mellett – valósuljon meg az egyes szervezetek tevékenységeinek, kapacitásainak, jó gyakorlatainak megosztására egy platform, amely közmegelegedésre képes ellátni szándékolt funkcióját. – **A civilek különböző akciókba történő bevonásával részterületek alaposabb megismerésére lesz lehetőség, a lakosság aktív szereplőinek segítségével.**

Ellátórendszeri kapacitások programja Cél, hogy a hasznosnak bizonyuló prevenciós és ellátó szolgáltatások és intézmények tovább működhessenek a kerületben, valamint cél, hogy a kerületi szociális ellátórendszeren kívüli egyéb ellátási formák – egészségügy, oktatás, közlekedés stb. – is hasonlóan teljes körűen, hatékonyan fedjék le a kerület lakosságának ellátási szükségleteit. – **Az alkalmazkodóképességet javítja, ha a megfelelő kapacitású társadalmi infrastruktúra úgy a megelőzésben, mint a védekezésben tudja kifejteni hatását.**

Alulhasznosított területek fejlesztésnek programja Cél, hogy 2020-ra rendeződjön e problémás területek közül minél többnek a státusza, funkciója – különös tekintettel a nagy kiterjedésű, jellemzően rozsdáövezeti területekre, mint a Ganz-MÁVAG, a Józsefvárosi pályaudvar, a használaton kívüli területek minél nagyobb hányada hasznosításra kerüljön, illetve hogy a funkcióidegen zárványok funkcióváltása minél több esetben megkezdődjön, bekövetkezzen. – **A barnamezős területek rehabilitációjában jelentős beépítési sűrűséget csökkentő és szabad zöldfelületeket**

növelő potenciál van, ami a kerület környezeti minőségének színvonalassá tételén túl a mikroklima javítását is szolgálja.

Biztonság- és komfortérzet javításnak programja A biztonságérzet növelésének a bizalomerősítő beavatkozások, a rendőrségi-lakossági kapcsolatok erősítése, a hangsúlyos prevenció lehet az elsődleges eszköze, melyhez lényeges a kerületi rendőrkapitányság és az önkormányzat további együttműködése, valamint a szociális ellátó intézményekkel fenntartandó szoros rendőrségi munkakapcsolat, tapasztalat- és információcsere. – ***Extrém időjárási, illetve egyéb havária események bekövetkezése során a fenti együttműködésnek jelentős szerepe lesz, elsősorban az élet- és vagyónbiztonság megóvásában.***

Okos Józsefváros Stratégia

A 2018-ban készült Okos Józsefváros stratégia jellegéből adódóan minden elemében a fenntarthatóságra épült, hat alrendszerbe csoportosítva a tennivalókat, egy élhető kerület megvalósítása érdekében. Az alábbi alrendszereket tartalmazza:

Az ***okos környezet*** témájához az okos, energiatakarékos épületek és háztartások, a távlatos erőforrás-gazdálkodás szempontjainak érvényesülése (szén-dioxid kibocsátás, levegőminőség, hulladéktermelés, vízhasználat) mellett a klímabarát város elérése köthető az ésszerű területhasználaton, barnamezők hasznosításán, hőszigetek csökkentésén, továbbá a zöldterület-gazdálkodás, a zöldfelületi rendszerek használati értékének növelésén keresztül.

Az ***okos mobilitás*** alrendszerhez tartoznak a környezetbarát fuvarozás kérdései, a közösségi közlekedés multimodális szervezettsége mellett a napi parkolási, kerékpáros forgalom feltételeinek javítása elsősorban infrastrukturális oldalról, de az információs szolgáltatásokon, valósídejú tájékoztatáson keresztül is.

Az ***okos kormányzás*** témaköréhez köthetők a közigazgatási és közszolgáltatási feladatok lakosságbarát ellátása, online folyamatok elterjesztésével, a részterületek integrált információs rendszerekbe történő összekapcsolásával (mentő, katasztrófavédelem, tűzoltók, hibaelhárítás, rendőrség, időjárás, tranzit, levegőminőség stb.). Ebben jelentős szerepe van a nyitott, hozzáférhető és rugalmas adatbázis létrehozásának. Az oktatás, kultúra, művelődés intézményeinek digitális felszereltsége, szolgáltatásai az e-learning folyamatokba. Az egészségügy területén ugyanúgy fontos az e-szolgáltatások elterjesztése.

Az ***okos gazdaságban*** olyan tényezők szerepelnek, mint az innovativitás, e-szolgáltatások elterjesztése, a korszerű és rugalmas foglalkoztatás, fejlett desztináció-menedzsment.

Az ***okos lakosság*** alrendszerben a legfontosabb tényezők a befogadás és integráció kérdése a közösségi részvétel és (hálózatos) együttműködés szélesítésével, az iskolázottság emelése, digitális készségek fejlesztése, ún. urban living lab-ek gyakorlatának elterjesztésével, nemzetközi városhálózati projekteken (URBACT) való részvétellel, gyakorlatok adaptálásával.

A ***jó életkörülmények, okos lakhatás*** alrendszer tartalmazza egyrészt az életminőséget körvonalazó jóléti és városi biztonsági feltételeket, másrészt a népesség egészségi állapotát és egészségudatosságát. Ebbe értendők a megfelelő lakhatási körülmények, szociális helyzet, közbiztonság továbbá az életkilátásokat javító egészségi állapot.

Az Okos Józsefváros Stratégia célrendszere számos ponton kapcsolódik a klímavédelemhez.

Jövőkép

Józsefváros 2.0. – Okos jelen, Te vagy a jövő Kiegyensúlyozott társadalmú, kulturálisan sokszínű, sajátos gazdasági profillal rendelkező, hatékonyan/okosan üzemeltetett zöld belvárosi kerület
--

Átfogó (horizontális) célok:

Széleskörű partnerséggel és kommunikációval megvalósuló, összehangolt szerves fejlődés

Helyi adatpolitika létrehozása

Stratégiai cél

Zöldülő belváros	Prosperáló Józsefváros	Élhető kerület
-------------------------	-------------------------------	-----------------------

Prioritások / tengelyek

Okos mobilitás	Okos környezet	Okos gazdaság	Okos kormányzás	Okos lakosság	Okos életkörülmények
-----------------------	-----------------------	----------------------	------------------------	----------------------	-----------------------------

Intézkedések

Dinamikus parkolási rendszer bevezetése Kerékpáros és gyalogos infrastruktúra komplex fejlesztése Az autóhasználat mérséklésének ösztönzése	Klímaadaptáció és szemléletformálás Városi zöldinfrastruktúra fejlesztése Épületek energetikai-fejlesztési programok indítása Barnamezős területek hasznosításának támogatása	Beruházásösztönző szabályozási környezet kialakítása Kísérleti laborok indítása startupok, cégek számára egyetemek és közintézmények bevonásával (living lab) Önkormányzati üzlethelyiségek / ingatlanvagyon hasznosítása Város/kerületi marketing erősítése Sajátos turisztikai arculat kialakítása	Részvételi költségvetés kísérleti bevezetése (living lab) E-ügyintézés elindítása, bővítése Helyismereti programok, tananyagok fejlesztése Önkormányzati belső együttműködések koordinálása Kerületi információs és döntéstámogató rendszer kialakítása	Digitális írástudás programok szervezése Iskolai mentorprogram a végzettség növeléséért Kerületi integrációs és közösségfejlesztő programok elindítása	Városnegyed rehabilitációs programok Köztérfejlesztések Bűnmegelőzés
---	--	---	---	--	--

Józsefváros hatályos településrendezési terve

A hatályos JÓKÉSZ elfogadása óta többször módosult, utoljára a 35/2017. (VI.09.) számú önkormányzati rendelettel. A JÓKÉSZ keretében a kerület egészére készült el a rendelet 3. mellékletét képező szabályozási terv, amely a legtöbb esetben a zárt sorú beépítésű területeken a tömbök egészét építési helyként jelöli ki, egyes telkeken hátsó kert meghatározása mellett, és meghatározza a már említett kiegészítő szabályok mellett a tömb legnagyobb párkánymagasságát is. A jelentősebb átépítéssel érintett területeken elsődleges és másodlagos építési helyek alkalmazásával szabályozza az építés lehetőségeit. A hatályos szabályzat a lehetőségeihez mérten kezeli a Belső zónába eső, zöldfelületekben igen szegényes józsefvárosi területeket, pl. a jelentősen

átépülő tömbök esetében kötelező zöldfelületek, megtartandó és telepítendő fasorok előírásával. Az átmeneti zóna zöldfelületei esetében már a kialakult zöldfelületi állapot megőrzése és lehetőség szerinti növelése a cél. A szabályozási tervlap a más jogszabályok által meghatározott védelmeket is feltünteti (műemléki, fővárosi és helyi védettségű épületállomány, növényzet, városkép szempontjából kiemelt útvonal, terület, tér).

4. SWOT ELEMZÉS ÉS PROBLÉMAFA

SWOT ELEMZÉS

Erősség (Belső +)	Gyengeség (Belső –)
Relatív alacsony lakossági energiafogyasztás	Növekvő gazdasági energiafogyasztás
100 főre jutó személygépkocsi száma alacsony	Hagyományos tüzelőanyagok használata
15 perces város: lakás-munkahely-intézmények egy helyen	Önkormányzati tulajdonú középületek energiafogyasztásáról nincs hosszútávú monitoring
Szelektív hulladékgyűjtés aránya növekvő tendenciát mutat	Nincs elérhető adat az önkormányzati bérlakások energetikai besorolásáról, műszaki állapotáról
Kerékpáros infrastruktúra elem, egyre népszerűbb a kerékpáros hivatásforgalom	A keletkező hulladék mennyisége nő
Gyalogos utcák, az elmúlt évek folyamatos fejlesztése	Egyesített rendszerű szennyvíz és csapadékvíz hálózat (időszakos túlterheléssel)
2000 után épült modernebb, jobb energiahatékonysággal rendelkező épületek aránya 14 %, jelenleg is folynak új beruházások	Kevés zöldterület 2,4 m ² /fő, intézményi területek zöldfelületei vannak (12,8 m ² /fő), magánkertek (5,5 m ² /fő), fásított közterek 0,7 m ² /fő, a lakótelepi zöldfelületek részesedése (0,3 m ² /fő)
2000 után épült, mintegy 200 000 m ² összterületű irodaház többsége „A” kategóriás vagy kedvező energetikai besorolású (környezettudatos építési rendszerű).	Zöldfelület-intenzitás szempontjából Józsefváros nagy része alacsony (25% alatti) intenzitású
A kerület sűrű beépítettsége ellenére a barnamezős területeknek köszönhetően rendelkezik tartalék fejlesztési területekkel	Városi hősziget: sűrűn beépített területek hőmérséklete műholdas felvételek alapján, nyáron akár 7 °C-kal magasabb, mint a környező zöldövezeti területeké
Józsefvárosban, fővárosi mezőnyben is kiemelkedően magas, és a népességarányhoz viszonyítva is figyelemre méltó a szálláshely-, szolgáltatási és vendéglátóipari vállalkozások aránya (sérülékenysége magas??)	2010-2018 közötti időszakban a nők esetében 0,6%-kal nőtt, míg a férfiakéban 0,3%-kal csökkentek az életkilátások, Józsefvárosban egyedüli kerületként mutatható ki romlás a férfiaknál. Így a jelenlegi állás szerint a nők születéskor várható élettartama 78,4, a férfiaké 70,9 év, szemben a budapesti 80,2 illetve 75,1 évvel
A kerületben található jelentős egészségügyi intézmények, amelyek nem értelmezhetők józsefvárosi szinten, mivel fővárosi alapon szerveződik, de fontos helyszíne a budapesti és agglomerációs ellátásnak.(Budapest kórházi ágyainak 14,85%-a, a betegek 23,67%-a itt található)	
A közösség szempontjából jelentős értékkel bíró városi teresedések átalakulóban vannak, megfigyelhetők a rekonstrukciójuk során a	Jövedelmi színvonalban Józsefváros a harmadik legalacsonyabb szintet mutató kerület, jelentős társadalmi problémákkal

Erősség (Belső +)	Gyengeség (Belső –)
kerületben pozitív rehabilitációs tendenciák.	
Ökológiai szempontból a legértékesebb területek a Fiumei úti Sírkert, az Orczy-park, a II. János Pál pápa tér és a Tisztviselőtelep egyes részei.	Lakosság sérülékenysége fővárosi viszonylatban magas, a sérülékeny csoportok extrém koncentrációja jellemző: cigány népesség aránya (4%), alacsony a nyugdíjas kort megelőő népesség, magas a megváltozott munkaképes korúak aránya, kimagasló a halmozottan hátrányos és hátrányos helyzetű gyerekek aránya hajléktalan ellátás férőhelyeinek 23,35%-a itt található
A kerületben országos jelentőségű védett természeti terület a Fűvészkert, amely jelentős botanikai, dendrológia tudománytörténeti és oktatási értéket képvisel	Az ismert 3 szegregátumában és a szegregációval veszélyeztetett területeken a lakosság 19%-a él, és az összes lakásállomány 17%-a itt található.
A szórványos utcafásítások közül elsősorban a sérülékenysége, kora, egységessége és a taxonértéke miatt kiemelendő még a Tisztviselőtelepen a Villám utca vadgesztenye fasora, amely a városi körülményekhez képest jó állapotban van, egy közel 100 éves sikeres fásítás eredménye.	Kerületek gazdasági teljesítménye alapján Józsefváros Budapest alatti átlaggal, a középmezőnyben helyezkedik el.
Klíma alkalmazkodás szempontjából fontosak a magán, társasházi és intézményi zöldfelületek. Jelentős magánhasználatú zöldfelület a Százados negyed és a Tisztviselőtelep kisvárosias, kertvárosias lakóterületein található. A belső városrészek nagyvárosias, zárt soros beépítésének köszönhetően a belsőudvarok, körfolyosók és a homlokzati erkélyek adnak lehetőséget zöldfelület fejlesztésre. Erre számos jó példa található a kerületben.	Sérülékenységi szempontból Józsefvárosban a gazdasági ágak között leginkább a turizmus mondható érzékenynek, városlátogató desztinációként
	Főúthálózat magas terheléssel, magas közlekedési légszennyezéssel
	Kerület közterületeit jelentős mértékben a parkolók foglalják el (nincs telken belüli parkolási lehetőség, kevés a parkolóház)
	A magas intenzitású, nagyvárosias beépítés és a magas épületek tovább növelik a mesterséges, napfényelnyelő felületeket, és mechanikailag korlátozzák a szellőzés kiegyenlítő hatását, így növelik a hőszigetelést
	Kerület lakóépületeinek döntő többsége (közel 71%) száz évesnél idősebb (energetikai hatékonyságuk nem jó, sérülékenyek a szélsőséges időjárási viszonyokkal szemben)
	József körúttól keletre az Orczy és Fiumei út vonaláig szinte a kerület teljes szélességben rehabilitációt igényel, 2011-ben a komfort

Erősség (Belső +)	Gyengeség (Belső –)
	nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya 8,77%-volt.
	Az 1000 fő lakónépességre jutó egyéb táppénzes napok száma vonatkozásában a kerület a fővároson belül a középmezőnyben helyezkedik el, a budapesti átlagnál 15%-kal magasabb értékkel
	Az 1000 fő gyermekkorúra jutó gyermekorvosok száma Józsefvárosban 2011-2017 között 31% esést mutat, amely értékkel a kerületek között a negyedik legrosszabb helyet foglalja el.
	Az 1000 főre jutó háziorvosok száma alapján kerületek között Józsefváros esetében nagyobb mértékben romlott az ellátás (11%-kal), amely eredménnyel a legrosszabb helyzetben van.
	A védett műemlékek többsége 120-150 éves nagyobb lakóház, városi palota vagy közintézmény. Energetikai hatékonyságuk javítása, az épületek jellegének megőrzése érdekében elsősorban a gépészeti felújításokra kell koncentrálni.

Lehetőség (Külső +)	Veszély (Külső –)
Új távhővezeték szakaszok kialakítása a belvárosban	Közeljövőben az országos éves átlaghőmérséklet várhatóan 1-2 °C-kal emelkedik, míg a távoli jövőben 3-4 °C-kal
Fővárosi közösségi közlekedés	Meleg és szélsőségesen meleg (25°C-ot meghaladó középhőmérsékletű) napok száma átlagosan 12 nappal (közeljövő), illetve 37 nappal (távoli jövő) fog emelkedni
Fővárosi klímastratégia és a kerületet érintő célkitűzések megvalósulása	Több hőhullámos időszakra számíthatunk a 21. század során, amelyeknek a hossza és intenzitása is növekedni fog.
Főváros 2030 Városfejlesztési koncepció céljainak megvalósulása	Egyre gyakoribbak lesznek azok a meleg éjszakák, amikor a napi minimumhőmérséklet nem süllyed 20°C alá. Előfordulásuk a következő évtizedekben országosan akár évi 9-16 nappal is nőhet
Európai Uniós források (2021-27): A zöldebb, karbonszegény európa a tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdításával;	Aszály – nyáron kevesebb lesz a csapadékösszeg mind a közeljövőben, mind a távoliban, amelyet tovább növel a városi hőszigetelés.
Európai Uniós források (2021-27): Szociálisabb európa a szociális jogok európai pillérének végrehajtásával;	Budapesten egyre ritkábban, de egyre nagyobb intenzitású csapadékesemények jellemzőek
Európai Uniós források (2021-27): A polgárokhoz közelebb álló Európa a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztésének elősegítése és helyi kezdeményezések révén	10 és 20 mm-t meghaladó (szélsőséges) napi csapadékmennyiségek tekintetében emelkedés várható, évi összesítésben a közeljövőben 2-17%-os, míg a távoli jövőben 3-25%-os
Az európai zöld megállapodás (2019.12.11. COM (2019) 640 final)	Viharos szellőkések (szellőkés sebessége hozzávetőleg kétszerese az óránkénti átlagos szélesebbségnek) gyakorisága nő
Szemléletváltozása, a klímaváltozás fontosságának elismerése	Fertőző betegségek gyakoribb előfordulása várható (kullancsok-lyme-kor, vírusos agyhártyagyulladás, szúnyogok – nyugat nilusi láz stb.)
Autómegosztó vállalatok, közösségi alkalmazások	Allergének elterjedése – hosszabb pollenszezon, új típusú allergének is megjelennek
Mol Bubi rendszer	Légszennyezés növekedése várható – szálló por, finom szálló por koncentráció

PROBLÉMAFA

A problémafa a részvételi tervezési módszerrel kerül meghatározásra

MELLÉKLET

1. ÜHG LELTÁR

1. ENERGIAFOGYASZTÁS KIBOCSÁTÁSA										MINDÖSSZESEN									
										SZÉN-DIOXID	262537,51	t CO ₂							
1.1. ÁRAMFOGYASZTÁS KIBOCSÁTÁSA										Önkormányzat	Lakosság	Közvilágítás	Ipar	Szolgáltatás	Mezőgazdaság	ÖSSZESEN			
										SZÉN-DIOXID	484,77	29994,12	0,00	0,00	92916,00	0,00	t CO ₂	123394,89	t CO ₂
Év	Összes	Kommunális célra	Lakosság részére	Közvilágítási célra	Ipari célra	Mezőgaz-dasági célra	Egyéb célra												
	szolgáltatott villamosenergia mennyisége (1000 kWh)																		
	324 764	1 347	83 317			0	258 100												
1.2. FÖLDGÁZFOGYASZTÁS KIBOCSÁTÁSA										Önkormányzat	Lakosság	Ipar	Szolgáltatás	Mezőgazdaság	ÖSSZESEN				
										SZÉN-DIOXID	13678,19	57611,26	39502,64	28339,09	11,45	t CO ₂	139142,63	t CO ₂	
Év	Értékesített gáz (1000 m ³)										Földgáz energiatartalma:								
	Háztartások	Lakóépületek központi kazánjai	Távfűtést ellátó vállalkozások	Kommunális	Ipari	Mezőgazdasági	Egyéb kategória	Összesen			34	MJ/m ³							
	23 262	6936	244	7169,7	20706,1	6	14610,5	72934,4		Forrás:	Főgáz 2016								
1.3. TÁVHŐFOGYASZTÁS KIBOCSÁTÁSA										Önkormányzat	Lakosság	Ipar	Szolgáltatás	Mezőgazdaság	ÖSSZESEN				
										SZÉN-DIOXID	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	t CO ₂	0,00	t CO ₂	
Önkormányzat távhőfogyasztása:																			
933	MWh		helyi távhő emissziós faktor (lenti kalkulátor alapján):		0,000	t CO ₂ / MWh													

Lakosságnak szolgáltatott távhő:										
30756	MWh		helyi távhő emissziós faktor számítás:							
Iparnak szolgáltatott távhő:										
	MWh		földgáz	100%						
Szolgáltató szektornak szolgáltatott távhő:			hulladék	0%						
	MWh		geotermia	0%						
Mezőgazdaságnak szolgáltatott távhő:			egyéb	0%						
	MWh		egyéb energiaforrás emissziós faktora:		t CO ₂ / MWh					
			távhő emissziós faktor veszteségek nélkül:	0	t CO ₂ / MWh					

3. KÖZLEKEDÉS					ÖSSZESEN	
				SZÉN-DIOXID	87591,41	t CO ₂
A Budapestre vonatkozó CO ₂ emisszió értéke:						
1794906	t CO ₂					
A vizsgált kerületre vonatkozó foglalkoztatotti arány:						
4,88	%					
A kerületre becsülhető emissziós érték:						
87591,4128	t CO ₂					

5. HULLADÉKKEZELÉS											ÖSSZESEN	
			METÁN	2933,53	t CO ₂ e		DINITROGÉN- OXID	1745,02	t CO ₂ e		4678,55	t CO ₂ e
5.1. SZILÁRD HULLADÉKKEZELÉS												
			METÁN	6	t CO ₂ e							
Év:	2015											
Budapest népessége:	1 759 407	fő	KSH 2015									
Budapesten lerakott hulladék:	132 359,50	tonna	KSH 2015									
Kerület népessége:	76811	fő										
A kerületben népességszámmal arányosan lerakott hulladék:	5778,46	tonna										
5.2. SZENNYVÍZKEZELÉS												
			METÁN	2927,46	t CO ₂ e		DINITROGÉN- OXID	1745,02	t CO ₂ e			
Szennyvízkezelés												
Év:	2015											
Országos szennyvíz eredetű kibocsátás:			CH ₄ :	376437,78	t CO ₂ e / év	NH ₃ :		224388,62	t CO ₂ e / év		Forrás: Nemzeti Üvegházgáz Leltár, 2014-es adat	
Ország népessége:				9877000	fő						Forrás: Nemzeti Üvegházgáz Leltár, 2014-es adat	
Kerület kibocsátása:				2927,46	t CO ₂ e / év			1745,02	t CO ₂ e / év			

6. NYELŐK				
		SZÉN-DIOXID	-69,20	t CO ₂
6.1. TELEPÜLÉSI ZÖLDTERÜLETEK				
		SZÉN-DIOXID	-69,20	t CO ₂
Forrás: saját adat				
Év:				
zöldterületek a kerületben (intézményi zöldfelületekkel):	86,5	ha		
zöldterületek CO ₂ -elnyelése:	-69,2	t CO ₂ /év		
6.2. ERDŐK				
		SZÉN-DIOXID	0,00	t CO ₂
Forrás: saját adat				
Év:				
kerület erdőterülete:	0	ha		
erdők CO ₂ -elnyelése:	0	t CO ₂ /év		

2. ÖNKORMÁNYZATI ÉPÜLETEK ENERGIAFELHASZNÁLÁSA

Telephely	cím	Funkció	Hasznos alap területe (m ²)	Éves kihasználtság (nap/év)	Épület energetikai besorolása	Földgáz (m ³)	Energiafelhasználás (kWh)/év			Össz-energia kWh/év	egységnyi energiafelhasználás (m ² /összenergia/év)
							Földgáz	Távhő	Villamos energia		
NAPRAFORGÓ EGYESÍTETT ÓVODA (székhelyóvoda)	1084Budapest, TolnaiLajosutc a7-9.	Óvoda	961	na	na	14 467	154 463	–	25 180	179 643	186,93
Csodasziget Tagóvoda	1083 Budapest, Tömő utca 38/a	Óvoda	485	250	na	–	–	147 467	7 620	155 087	319,77
Gyerek-Virág Tagóvoda	1083Budapest, Barossutca111 /b	Óvoda	716	250	na	92	985	197 288	10 984	209 257	292,26
Hétszínvirág	1081Budapest,	Óvoda	459	250	na	9 542	102 103	-	7 737	109 840	239,30

Telephely	cím	Funkció	Hasznos alap területe (m ²)	Éves kihasználtság (nap/év)	Épület energetikai besorolása	Földgáz (m ³)	Energiafelhasználás (kWh)/év			Össz-energia kWh/év	egységnyi energiafelhasználás (m ² /összenergia/év)
							Földgáz	Távhő	Villamos energia		
Tagóvoda	Kunutca3.										
Katica Tagóvoda	1089Budapest, VajdaPéterutc a37.	Óvoda	648,5	na	na	17 619	188 184	-	20 858	209 042	322,35
Kincskereső Tagóvoda	1089Budapest, BláthyOttóutc a35.	Óvoda	683	250	na	15 231	162 986	-	9 216	172 202	252,13
Mesepalota Tagóvoda	1085Budapest, SomogyiBélaut ca9-15.	Óvoda	817	250	na	na	na	na	na	na	na
Napsugár Tagóvoda	1086Budapest, Dankóutc a31.	Óvoda	546	250	na	4 682	50 134	-	19 276	69 410	127,12
Pitypang	1087Budapest,	Óvoda	720	na	na	7 972	85 454	-	28 557	114 011	158,35

Telephely	cím	Funkció	Hasznos alap területe (m ²)	Éves kihasználtság (nap/év)	Épület energetikai besorolása	Földgáz (m ³)	Energiafelhasználás (kWh)/év			Össz-energia kWh/év	egységnyi energiateljesítmény (m ² /összenergia/év)
							Földgáz	Távhő	Villamos energia		
Tagóvoda	Századosút14./ régiépület/										
Százszorszép Tagóvoda	1084 Bp., Tavaszmező u. 17. (1086 Bp., Szűz u. 2.)	Óvoda	797	na	na	7 753	82 825	-	14 708	97 533	122,38
TÁ-TI-KA Tagóvoda	1088Budapest, Rákócziút15.	Óvoda	590	na	na	8 282	88 458	-	4 495	102 953	174,50
Várunk Rád Tagóvoda	1086Budapest, Csobáncutca5.	Óvoda	630	na	na	15 046	161 017	-	6 988	168 005	266,67
Virágkoszorú Tagóvoda	1083Budapest, Barossutca91.	Óvoda	676	250	na		-	205 139	6 640	211 779	313,28
Központi Szervezeti	1083Budapest, Szigetváriutca1	bölcsöde	331	250	na	5 512	58 991	-	7 196	66 187	199,96

Telephely	cím	Funkció	Hasznos alap területe (m ²)	Éves kihasználtság (nap/év)	Épület energetikai besorolása	Földgáz (m ³)	Energiafelhasználás (kWh)/év			Össz-energia kWh/év	egységnyi energiafelhasználás (m ² /összenergia/év)
							Földgáz	Távhő	Villamos energia		
Egység, Biztos Kezdet Gyerekház	.										
Mini-Manó Bölcsőde	1083Budapest, Barossutca103 /a	bölcsőde	1742	na	na	836	9 654	220 501	13 764	243 919	140,02
Babóca Bölcsőde	1083Budapest, Barossutca117 .	bölcsőde	1499	250	na	815	8 727	157 734	12 858	179 319	119,63
Játékvár Bölcsőde	1085Budapest, Horánszkyutca 21.	bölcsőde	1133	250	na	na	na	-	21 157	na	na
Gyermekkert		bölcsőde	1802	250	na	na	na	-	21 880	na	na

Telephely	cím	Funkció	Hasznos alap területe (m ²)	Éves kihasználtság (nap/év)	Épület energetikai besorolása	Földgáz (m ³)	Energiafelhasználás (kWh)/év			Össz-energia kWh/év	egységnyi energiafelhasználás (m ² /összenergia/év)
							Földgáz	Távhő	Villamos energia		
Bölcsőde	1082Budapest, NagyTemplom utca3.										
Tücsök-lak Bölcsőde	1084Budapest, TolnaiLajosutca19.	bölcsőde	704,29	250	na	10 709	114 640	-	26 248	140 888	200,04
Fecsegő tipegők Bölcsőde	1087Bp.,Századosút1.-Kerepesiút33.	bölcsőde	307	na	na	-	-	na	3 543	na	na
Katica Bölcsőde	1089Budapest, VajdaPéterutca37-39.	bölcsőde	648,5	250	na	na	na	-	12 723	na	na
Konyha	1087Budapest, Kerepesiút29/a	szociális	40	na	na	na	na	na	na	na	na

Telephely	cím	Funkció	Hasznos alap területe (m ²)	Éves kihasználtság (nap/év)	Épület energetikai besorolása	Földgáz (m ³)	Energiafelhasználás (kWh)/év			Össz-energia kWh/év	egységnyi energiafelhasználás (m ² /összenergia/év)
							Földgáz	Távhő	Villamos energia		
Józsefvárosi Szoc. Szolg. És Gyermekjóléti Központ	1081Budapest, Népszínházutc a22.fe.6.	szociális	223	250	na	na	na	na	6 661	na	na
Józsefvárosi Szoc. Szolg. És Gyermekjóléti Központ	1081Budapest, Népszínházutc a22.fszt.4.	szociális	183	250	na	10 722	115 843	-	10 498	126 341	690,39
Család és Gyermekjóléti Közp., Gazdasági Szervezet	1089 Budapest, Kőrös utca 35.	szociális	495	250	na	6 313	63 836	-	25 539	89 375	180,56
JSzSZGyK-Gyermekek Átmeneti	1088Budapest, Szentkirályiutc a15.1/4.	szociális	211	365	na	4 202	44 975	-	11 958	56 933	269,82

Telephely	cím	Funkció	Hasznos alap területe (m ²)	Éves kihasználtság (nap/év)	Épület energetikai besorolása	Földgáz (m ³)	Energiafelhasználás (kWh)/év			Össz-energia kWh/év	egységnyi energiafelhasználás (m ² /összenergia/év)
							Földgáz	Távhő	Villamos energia		
Otthona											
JSzSZGyK-Népkonyha, raktár	1086Budapest, Magdolnautca 43.	szociális	43	na	na	2 965	31 739	-	5 673	37 412	870,05
Házi Segítségnyújtás és Szociálisétkeztetés	1089Budapest, Orczyút41.	szociális	281	na	na	4 703	50 324	-	11 020	61 344	218,31
Ezüsfenyő Gondozóház, Idősek Átmeneti Gondozóháza	1087Budapest, Kerepesiút29/a	szociális	333	na	na	6 201	66 191	-	26 589	92 780	278,62
Nappali Ellátás-Ciklámen Idősek Klub	1081Budapest, II.JánosPálpápatér17.	szociális	227	na	na	5 045	53 998	-	7 527	61 525	271,04

Telephely	cím	Funkció	Hasznos alap területe (m ²)	Éves kihasználtság (nap/év)	Épület energetikai besorolása	Földgáz (m ³)	Energiafelhasználás (kWh)/év			Össz-energia kWh/év	egységnyi energiafelhasználás (m ² /összenergia/év)
							Földgáz	Távhő	Villamos energia		
Nappali Ellátás- Víg Otthon Idősek Klub	1084Budapest, Vígutca18.	szociális	140	250	na	3 270	27 821	-	6 232	34 053	243,24
Nappali Ellátás- Őszikék Idősek Klub	1082Budapest, Barossutca109	szociális	126	250	na	3 542	37 909	-	8 695	46 604	369,87
Nappali Ellátás- Reménysugár Idősek Klub	1084Mátyástér 4.	szociális	214	250	na	6 120	65 531	-	6 890	72 421	338,42
NappaliEllátás- MátyásKlub	1084Budapest, Mátyástér12.	szociális	70	250	na	2 019	21 605	-	9 705	31 310	447,29
Nappali Ellátás- Napraforgó Idősek Klub	1089Budapest, Delejutca34.	szociális	215	250	na	6 480	63 348	-	7 499	70 847	329,52
Értelmi Fogyatékosok	1082Budapest, KisStációutca1	szociális	124,8	250	na	3 148	33 669	-	3 343	37 012	296,57

Telephely	cím	Funkció	Hasznos alap területe (m ²)	Éves kihasználtság (nap/év)	Épület energetikai besorolása	Földgáz (m ³)	Energiafelhasználás (kWh)/év			Össz-energia kWh/év	egységnyi energiafelhasználás (m ² /összenergia/év)
							Földgáz	Távhő	Villamos energia		
Napközi Otthona	1.félemelet1.										
LÉLEK-Pont	1082Budapest, DériMiksautca 3.fsz/4.	szociális	156	250	na	4 185	44 811	-	2 408	47 219	302,69
LÉLEK-Házl.	1084Budapest, Koszorúutca4-6.	szociális	2127	na	na	8 207	97 060	-	18 652	115 712	54,40
Családos Közösségi Szállás	1086Budapest, Szerdahelyiutca5.	szociális	386	365	na	14 378	153 855	-	28 400	182 255	472,16
Családok Átmeneti Otthona	1086Budapest, Koszorú utca14-16.	szociális	1008	na	na	6 963	74 558	-	19 552	94 110	93,36
Józsefvárosi Szent Kozma	1084Budapest, Aurórutca22-	egészségügyi	3845	na	na	86 155	920 448	-	545 796	1 466 244	381,34

Telephely	cím	Funkció	Hasznos alap területe (m ²)	Éves kihasználtság (nap/év)	Épület energetikai besorolása	Földgáz (m ³)	Energiafelhasználás (kWh)/év			Össz-energia kWh/év	egységnyi energiafelhasználás (m ² /összenergia/év)
							Földgáz	Távhő	Villamos energia		
Egészségügyi Központ	28.										
Józsefvárosi Szent Kozma Egészségügyi Központ	1083Budapest, Szigonyutca2/a	egészségügyi	373	na	na	-	-	5 671	5 472	11 143	29,87
Polgármesteri Hivatal	1082Budapest, Barossutca63-67.	közigazgatási	1859			58 484	624 658	-	247 684	872 342	469,25
Családtámogatósi Iroda	1082Budapest, Barossutca66-68	közigazgatási	579	na	na	3 352	35 895	-	24 213	60 108	103,81
Családtámogatósi Iroda irattár	1082Budapest, Németu.25	közigazgatási	152	10	na	na	na	na	na		
Közterület-felügyeleti	1084Budapest, Józsefu.15.	közigazgatási	181	na	na	5 219	55 857	-	11 224	67 081	370,61

Telephely	cím	Funkció	Hasznos alap területe (m ²)	Éves kihasználtság (nap/év)	Épület energetikai besorolása	Földgáz (m ³)	Energiafelhasználás (kWh)/év			Össz-energia kWh/év	egységnyi energiafelhasználás (m ² /összenergia/év)
							Földgáz	Távhő	Villamos energia		
Ügyosztály											
Józsefvárosi Nemzetiségi Önkormányzat	1082Budapest, Vajdahunyadu. 1/B	közigazgatási	146	250	na	na	na	na	na		
Józsefvárosi Roma Önkormányza	1082Budapest, Vajdahunyadu. 14.	közigazgatási	419	na	na	2 340	25 053	-	3 561	28 614	68,29
Polgármesteri Hivatal irattár	1084Budapest, Vígu.32.	közigazgatási	1082	na	na	na	na	na	na		
Polgármesteri Hivatal	1084Budapest, Rákóczi tér3.	közigazgatási	82	na	na	-	-	-	154	154	1,88
ÖSSZESEN			32 216	-	-	372 571	3 977 605	933 800	1 346 573	6 192 014	192

3. SZÉNDIOXID KIBOCSÁTÁS (2015-2018)

Kibocsátó megnevezése	Kibocsátó címe	Kibocsátás (t/év)			
		2015	2016	2017	2018
9.sz. Unió McDonald's franchise étterem	József krt. 8.	13,59	14,41	13,31	281,94
Adatközpont	Asztalos Sándor út 13.	26,20	25,56	23,90	21,89
Alföldi utcai telephely	Alföldi u. 7.	-	-	314,62	654,91
Anna Hotel	Gyulai Pál u. 14	99,51	-	56,84	-
Aréna Mall	Kerepesi út 9.	1 399,11	1 358,66	1 176,64	1 036,10
Asztalos Sándor úti Irodaház	Asztalos Sándor út 4.	230,13	255,61	193,97	115,07
ATLAS HOTEL	Népszínház U. 39-41.	73,70	73,70	73,70	73,49
Baross 52 Irodaház	Baross u. 52.	73,22	49,46	12,70	74,35
Baross Villamos Járműtelep	Baross u. 132-134	-	-	515,20	-
Belső Klinikai Tömb	Üllői 26.	2 181,34	2 295,24	2 298,58	2 268,09
BFKH Munkaügyi Központ	Kisfaludy u. 11.	77,77	72,70	73,23	79,18
BGOK Oktatási központ	Luther u. 3.	301,34	199,17	248,16	226,77
BKV KEPSZ üzemvitel	Kerepesi út 29/C.	36,42	40,78	54,29	113,47
BO 18 HOTEL	Vajdahunyad u. 18-20.	55,20	73,40	83,68	70,27
Ciprus Irodaház	Ciprus utca 2-6	245,82	82,79	168,47	166,63
Cordia City Garden Társasház	Corvin sétány 1.	1 306,59	816,68	825,40	778,72

Kibocsátó megnevezése	Kibocsátó címe	Kibocsátás (t/év)			
		2015	2016	2017	2018
Cordia Park Residence 2 Lakóépület	Corvin sétány 119/b	-	-	232,20	212,38
Cordia Park Residence Lakóépület	Corvin sétány 3.	-	78,82	65,94	63,58
Cordia Sun Resort Társasház	Leonardo Da Vinci u. 23.	342,50	342,50	373,57	340,04
Corvin 4 Irodaház	Bókay u. 36-42.	-	6,19	1,44	2,88
CORVIN ÁRUHÁZ	BLAHA L. TÉR 1-2.	307,67	360,93	413,44	256,16
Corvin bevásárlóközpont	Futó u. 35-45.	212,13	226,70	226,58	219,36
Corvin Corner Irodaház	Futó u. 31-33.	228,23	309,60	457,87	394,98
Corvin Irodák I.	Futó u. 47-53.	302,62	417,53	520,58	343,81
Corvin Irodák II.	Vajdahunyad u. 36-58.	-	-	1 125,71	1 165,09
CORVIN MOZI	Corvin 1.	111,80	74,08	62,78	93,63
COURTYARD BUDAPEST HOTEL	József krt. 5.	222,46	232,07	252,20	-
Diákotthon	Tavaszmező utca 7-13.	205,78	247,88	228,08	233,00
ELTE BOTANIKUS KERT	ILLÉS U. 25.	1 010,04	593,61	-	-
Erkel színház	II. János Pál pápa tér 30.	260,90	419,95	755,53	945,76
Europeum Üzletház	József körút 3.	-	102,40	-	-
FCSM Kerepesi úti telep	Kerepesi út 21.	65,18	58,72	55,93	-
FELDOLGOZÓ ÜZEM	Orczy tér 1.	1 049,85	591,96	1 682,50	438,91
FIUMEI ÚTI TEMETŐ	FIUMEI ÚT 16.	329,53	152,27	-	-
Fontana ház, 240 lakásos társasház	Futó u. 34-36	348,63	306,94	328,33	311,80

Kibocsátó megnevezése	Kibocsátó címe	Kibocsátás (t/év)			
		2015	2016	2017	2018
FPSZ Továbbtanulási és Pályaválasztási Tanácsadó Tagintézmény	Vas utca 8.	106,84	110,67	127,26	111,78
Gépjármű javító	Orczy út 44-46.	147,96	157,12	131,60	122,04
GOLGOTA KÖZÖSSÉGI HÁZ	GOLGOTA U. 3.	74,17	73,23	73,75	62,58
HEIM PÁL GYERMEKKÓRHÁZ	ÜLLŐI ÚT 86.	24,48	40,32	108,37	96,93
HONVÉD EGYÜTTES	Kerepesi út 29/B.	50,56	54,03	55,75	55,99
HOTEL MERCURE BUDAPEST MÚZEUM	TREFORT U. 2.	517,38	517,38	517,38	517,38
Hotel Millennium	Üllői út 94-98.	232,67	232,00	230,84	239,82
Hotel Platánus	Könyves Kálmán krt. 44-48.	308,33	321,78	335,35	344,26
IRODAHÁZ	BAROSS U. 22-26	91,84	130,84	198,85	-
Irodaház	Hungaria krt. 40-44.	1 126,08	2 154,44	-	-
IRODAHÁZ	KÖNYVES KÁLMÁN KRT. 48-52	203,37	224,42	264,25	130,92
Irodaház	Reviczky utca 6.	-	-	96,19	-
Irodaház	Baross utca 76.	-	-	62,56	66,39
IRODAHÁZ	Baross u. 61.	121,81	-	-	-
Irodaház	Szentkirályi u. 8.	8,81	10,74	9,53	7,33
ISKOLA	Tavaszmező U. 17.	149,23	212,20	338,18	347,21
ISKOLA	Tavaszmező U. 15.	90,39	68,49	191,36	189,16

Kibocsátó megnevezése	Kibocsátó címe	Kibocsátás (t/év)			
		2015	2016	2017	2018
JÁRMŰBIZTOSÍTÁSI KÖZPONT KELETI	Verseny u. 1.	819,93	395,41	495,99	433,38
Kálvin Square Irodaház	Kálvin tér 12.	165,42	93,86	47,15	114,24
Kálvin Tower Irodaház	Baross utca 1.	124,85	133,71	78,70	137,30
KELETI PÁLYAUDVARI KAZÁNHÁZAK	VERSENY U. 1.	305,65	686,57	952,65	902,05
Kelet-Nyugat Üzletközpont	Rákóczi út 1-3.	573,08	669,62	650,22	693,71
Kereskedelmi, Haditechnikai, Exportellenőrzési és Nemesfémhitelesítési Főosztály	Bláthy Ottó u. 3-5.	-	-	-	188,55
KÖZJEGYZŐK HÁZA	Stróbl Alajos u. 3/B.	103,63	-	-	107,51
Központi irodaház	II. János Pál pápa tér 20.	1 866,25	1 712,49	1 669,77	1 754,72
KÖZPONTI KÖNYTÁR	SZABÓ ERVIN TÉR 1.	242,50	240,55	257,16	264,45
Központi telephely - Felületkezelő és galvanizáló üzem	Üllői út 102.	165,88	176,34	120,89	89,04
Külső Klinikai Tömb	Balassa 8.	3 711,92	19 529,47	4 960,22	4 858,78
Luther Templom	Rákóczi út 57	24,86	67,01	70,93	-
Magyar Államkincstár	Fiumei út 19/A.	560,35	686,07	-	-
MAGYAR NEMZETI MÚZEUM	MÚZEUM KRT. 14-16.	301,40	352,74	387,89	360,03
Magyar Természettudományi Múzeum Főigazgatóság és Állattár	Baross u. 13.	-	32,78	76,15	105,01
Mária ház	Kis Stáció utca 1-3.	-	214,59	-	-
MÁV Zrt. Üzemirányító központ	Kerepesi út 16.	194,28	173,17	237,00	193,41
MTelekom TELEPHELY	József utca 21-23.	179,46	175,47	208,28	17,68

Kibocsátó megnevezése	Kibocsátó címe	Kibocsátás (t/év)			
		2015	2016	2017	2018
Nemzeti Szakértői és Kutató Központ	Mosonyi u. 9.	670,04	756,61	-	98,34
nyomdaipari előkészítő	Víg u 31-33	41,42	60,00	44,93	54,47
PÁRBESZÉD HÁZA	HORÁNSZKY U. 18-22.	69,75	67,50	184,00	184,00
PARKWAY IRODAHÁZ	Könyves Kálmán krt. 54-60.	775,84	553,83	610,93	540,17
POSTA	JÓZSEF KRT. 37.	242,26	101,01	69,66	64,92
POSTAI FELDOLGOZÓ ÜZEM	VERSENY U. 3.	513,90	535,70	529,14	407,27
SE BALASSA JÁNOS KOLLÉGIUM	Tömő u. 35-41.	248,48	265,53	271,52	247,96
SE EGÉSZSÉGTUDOMÁNYI KAR	Vas u. 17.	505,25	499,30	483,32	455,43
SE Fogászati és Szájsebészeti Oktató Intézet	Szentkirályi u. 40.	-	-	563,06	563,06
SE Fogorvostudományi Oktatási Centrum	Szentkirályi u. 47.	234,62	235,77	262,12	241,21
Szálloda	Rákóczi út 43-45.	375,62	384,89	363,07	1 416,94
Szász Ferenc Kereskedelmi Szakközépiskola	Szörényi utca 2-4	75,69	126,12	135,04	118,52
Széchenyi István Kereskedelmi Szakközépiskola	Vas u. 9-11.	146,06	140,56	154,53	180,01
SZÉKHÁZ	Dankó u. 4-8.	121,53	123,17	118,52	81,23
Szent Rókus Kórház és Rendelőintézet	Gyulai Pál u. 2.	-	795,76	795,76	1 026,47
TELEPHELY	Kerepesi út 19.	-	-	-	45,29
TELEPHELY	Dologház u. 1.	-	-	586,05	579,51
TEHERBRONCSGYÁRTÓ ÜZEM	KEREPESI ÚT 17.	583,46	-	-	-
TELEPHELY	RÁKÓCZI ÚT 41	0,04	0,04	0,05	-

Kibocsátó megnevezése	Kibocsátó címe	Kibocsátás (t/év)			
		2015	2016	2017	2018
Telephely	Kőbányai út 21	0,00	0,00	0,00	0,00
Területi igazgatóság (székház)	Kerepesi út 3.	688,18	781,49	776,00	732,09
Tesco Áruház-Arena Plaza	Kerepesi u 9	79,35	93,42	92,02	43,56
TÖMBFŰTŐMŰ	Csokonai U. 5-7.	435,86	423,74	656,79	549,63
Üllői 48 Irodaház	Üllői út 48.	12,48	16,61	15,16	-
VICTORIA GARDEN TÁRSASHÁZ	Kisfaludy u. 18-20.	154,46	214,59	220,36	-
ÖSSZESEN		29 684,90	45 703,39	32 801,58	31 123,97

4. ÉGHAJLATI TÉNYEZŐK VÁRHATÓ VÁLTOZÁSA BUDAPESTEN

Mutató	Referencia időszak 1961-1990	2021-2050			2071-2100		
		RegCM	ALADIN	átlag	RegCM	ALADIN	átlag
			CLIMATE		CLIMATE		
Módosított Pálfai-féle aszályindex	4,75-5						
Módosított Pálfai-féle aszályindex változása		0,75-1	0,5-0,75	0,6-0,87	1,25-1,5	1,5-1,75	1,37-1,62
Ariditás index (évi csapadékösszeg / évi evapotranspiráció)	0,8 – 0,85						
Ariditási index változása		-0,2 – 0,15	-0,15 – 0,1	-0,17 – 0,125	-0,25 – 0,2	-0,3 – 0,25	-0,55 – 0,22
30 mm-t meghaladó csapadékos napok száma (nap)	0,5-1						
30 mm-t meghaladó csapadékos napok változása (nap)		0 – 0,5	0,5-1	0,25 – 0,75	0,5-1	0-0,5	0,25-0,75
Átlagos évi csapadékösszeg (mm)	525 - 550						
Csapadék várható változása (mm)		-75 – 50	-25 – 0	-50 – 25	-50 – 25	-75 – -50	-62,5 – 37,5
Az egymást követő száraz napok nyári maximális száma (nap)	14-15						
Az egymást követő száraz napok nyári maximális számának várható változása (nap)		1-2	0-1	0,5 – 1,5	4-5	3-4	3,5 – 4,5

Mutató	Referencia időszak 1961-1990	2021-2050			2071-2100		
		RegCM	ALADIN	átlag	RegCM	ALADIN	átlag
			CLIMATE			CLIMATE	
A forró napok (a napi maximum hőmérséklet eléri, vagy meghaladja a 35°C-t) száma Magyarországon	0,1-0,2						
A forró napok számának várható változása		0-5	5-10	2,5-7,5	0-5	25-30	12,5-17,5
A hőségriadós napok (a napi középhőmérséklet meghaladja a 25°C-t) száma Magyarországon	3-4						
A hőségriadós napok számának várható változása (nap)		0-5	15-20	7,5-12,5	15-20	40-45	27,5-32,5
A tavaszi fagyos napok száma	14-16						
A tavaszi fagyos napok számának várható változása (nap)		-4 – -2	-12 – -10		-4 – -2	-20 – -18	
Besugárzás (Globálsugárzás (MJ/m ²))	4500-4600						
A besugárzás várható változása (Globálsugárzás (MJ/m ²))		100 - 150	0-50		250-300	100-150	
Magyarország átlaghőmérséklete (°C)	10-11						
Várható átlaghőmérséklet		1-1,5	1,5-2	1,25 – 1,75	3-3,5	3-3,5	3-3,5

Mutató	Referencia időszak 1961-1990	2021-2050			2071-2100		
		RegCM	ALADIN	átlag	RegCM	ALADIN	átlag
			CLIMATE			CLIMATE	
változás (°C)							
Hőhullámos napok többlethőmérséklete, 2005-2014 (°C/nap)	1,78						
Hőhullámos napok többlethőmérséklete (különböző hőmérsékletet meghaladó napokon történt átlagos többlethőmérsékletet változást a klímamodell 1991-2020 időszakához képest) (%/nap)		41,66			107,73		
Hőhullámos napok gyakorisága (a hőhullámos napok számának változása (%) a klímamodell 1991-2020 időszakához képest) (%/év)		72,97			228,05		
Napi többlethalálozás 2005-2014 (%/nap)	19,93						
Többlethalálozás változás (%/nap)		145,02			581,45		

Forrás: Nátér adatbázis

5. ZÖLDFELÜLETI RENDSZER ELEMEI

Kerületrész	Megnevezés	Teljes kiterjedés (m ²)	Zöldfelületi mérete (m ²)/ fasor hossza (m)	Jellege	Tulajdon
Palotaegyed	Blaha Lujza tér	5 500		fásított köztér	fővárosi
	Gutenberg tér	869	250	fásított köztér	kerületi
	Baross utca torkolata (Kálvin tér)	3 500		fásított köztér	fővárosi
	Mikszáth tér	509	162	fásított köztér	kerületi
	Lőrinc pap tér	484	22	fásított köztér	kerületi
	Krúdy Gy. u.	56		zöldsáv	kerületi
	Kiscsibész tér			fásított köztér	kerületi
	Ötpacsirta u.	96	96	zöldsáv	kerületi
	Reviczky u.	22	22	zöldsáv	kerületi
	Múzeum kert	21 672		intézménykert	intézményi
	Rókus kórház kertje	5 500		intézménykert	intézményi
	SOTE Klinikai tömb	7 900		intézménykert	intézményi
	Múzeum krt.	–	380	fasorok	fővárosi
	Ötpacsirta u.	–	84	fasorok	kerület
	Reviczky utca	–	126	fasorok	kerület
	Üllői út	–	2 056	fasorok	fővárosi
	József körút	–	1 034	fasorok	fővárosi
	Rákóczi út	–	423	fasorok	fővárosi
Népszínház negyed	II. János Pál pápa tér	56 800		közpark	fővárosi
	OBSI kórház kertje			intézménykert	intézményi
	OBSI heliport			intézménykert	intézményi
	Rákóczi út	–	978	fasorok	fővárosi

Kerületrész	Megnevezés	Teljes kiterjedés (m ²)	Zöldfelületi mérete (m ²)/ fasor hossza (m)	Jellege	Tulajdon
	Gázláng utca	–		fasorok	kerületi
	Alföldi utca	–	148	fasorok	kerület
	Fiumei út	–	1130	fasorok	fővárosi
	NKE Földgázszolgáltató Zrt kertj	7 100		jelentős magánkert	magán
Csarnok negyed	Rákóczi tér	5 662		fásított köztér	fővárosi
	Horváth M. tér	2059	1768	fásított köztér	kerületi
	Mindszenty József tér	600	559	fásított köztér	kerület
	Szent Kozma Eü Központ kertje			intézménykert	kerületi
	Kandó Kálmán VM Kar kertje			intézménykert	intézményi
	József körút	–	lsd. fent	fasorok	fővárosi
	Nagyfuvaros u.	–	268	fasorok	kerület
	József utca	–	276	fasorok	kerület
	Baross utca	–	1 360	fasorok	fővárosi
Magdolna negyed	Mátyás tér	6 055		közpark	kerületi
	Teleki László tér	15 200	11 313	közkert	kerületi
	FIDO tér	7 700	5 350	közpark	kerületi
	Kálvária tér	17 243		fásított köztér	kerületi
	Polgárőr Közösségi Kert			intézménykert	intézményi
	Nagyfuvaros u.	–		fasorok	kerületi
	Bauer Sándor u	–	192	fasorok	kerület
	Szerdahelyi u.	–	179	fasorok	kerület
	Fiumei út	–	lsd. fent	fasorok	fővárosi
	Baross utca	–	lsd. fent	fasorok	fővárosi

Kerületrész	Megnevezés	Teljes kiterjedés (m ²)	Zöldfelületi mérete (m ²)/ fasor hossza (m)	Jellege	Tulajdon
	Élet-Kert Közösségi Kert;	800		közösségi kert	magán
	Fókusz Női Csoport kertje	200		közösségi kert	magán
Corvin negyed	Horváth Mihály tér	5 000			kerületi
	Brunszvik Júlia tér (Nap utcai tér)	1 975		közpark, közkert	kerület
	Harmincettesek tere	271		fásított köztér	fővárosi
	Corvin sétány	12 600		fásított köztér	kerületi
	Futó 22-28.	100	100	fásított köztér	kerület
	Futó u. 16-20	290	290	fásított köztér	kerület
	SOTE kert	4 900		intézménykert	intézményi
	Klinikák	4 100		intézménykert	intézményi
	Baross utca	–	lsd. fent	fasorok	fővárosi
	József körút	–	lsd. fent	fasorok	fővárosi
	Kisfaludy utca	–	74	fasorok	kerület
	Futó utca	–		fasorok	kerületi
	Üllői út	–	lsd. fent	fasorok	fővárosi
	Corvin sétány 1.	1 700		jelentős magánkert	magán
	Futó utca 54.	1 400		jelentős magánkert	magán
	Tömő utca 1.	3 200		jelentős magánkert	magán
Losonci negyed	Molnár F. tér	2 588		közpark, közkert	kerületi
	Klinikák előkert			fásított köztér	kerületi

Kerületrész	Megnevezés	Teljes kiterjedés (m ²)	Zöldfelületi mérete (m ²)/ fasor hossza (m)	Jellege	Tulajdon
	Lippa köz	132	131		kerületi
	Leonardo köz	3 919		Telepes lakóterületi zöldfelület	kerületi
	Muzsikus cigányok parkja	1 801	1 539	Telepes lakóterületi zöldfelület	kerületi
	Losonci tér	5 602		Telepes lakóterületi zöldfelület	kerületi
	Práter park	3 996	3 332	Telepes lakóterületi zöldfelület	kerületi
	Tömő u. Ltp	3 325		Telepes lakóterületi zöldfelület	kerületi
	Szigony gyógyszertár	280	261	fásított köztér	kerületi
	Szigony Spar előtti	750	351	fásított köztér	kerületi
	Szigony-Práter volt Ámor söröző	476	210	fásított köztér	kerületi
	Losonci tér Ált. Iskola			intézménykert	
	Szivárvány Óvoda			intézménykert	kerület
	Szivárvány Napközi			intézménykert	kerület
	Klinikák	5 330		intézménykert	intézmény
	Fűvészkert	28 345		intézménykert	intézmény
	Faiskola			különleges kert	intézmény

Kerületrész	Megnevezés	Teljes kiterjedés (m ²)	Zöldfelületi mérete (m ²)/ fasor hossza (m)	Jellege	Tulajdon
	Baross utca	–	lsd. fent	fasorok	fővárosi
	Illés utca	–		fasorok	kerületi
	Korányi S. utca	–		fasorok	kerületi
	Üllői út	–	lsd. fent	fasorok	fővárosi
	Szigony utca	–		fasorok	kerületi
	Grundk3rt	600		közösségi kert	
Orczy negyed	Ludovika tér	34 730		Közpark	fővárosi
	Kálvária tér	1 290		fásított köztér	kerületi
	Diószegi u. - Orczy sarok (Orczy kert játszótér)	727		fásított köztér	kerület
	Hugonnai Vilma tér (Üllői út, Korányi Sándor utca által határolt háromszög)			fásított köztér	kerület
	Illés utca	450		zöldsáv	kerület
	Orczy kert	124 00	b	intézménykert	
	Baross utca	–	lsd. fent	fasorok	fővárosi
	Csobánc utca	–		fasorok	kerületi
	Orczy út	–	697	fasorok	fővárosi
	Diószegi S. u.	–	819	fasorok	kerületi
	Illés utca	–	473	fasorok	kerületi
	Korányi S. utca	–	621	fasorok	kerületi
	Üllői út	–	lsd. fent	fasorok	fővárosi
	Kerepesdűlő	Baross tér	14 900		fásított köztér
Fiumei úti Nemzeti sírkert		591 293		intézménykert különleges terület	

Kerületrész	Megnevezés	Teljes kiterjedés (m ²)	Zöldfelületi mérete (m ²)/ fasor hossza (m)	Jellege	Tulajdon
	Izraelita temető	47 900		intézménykert különleges terület	
	MTK gyak. pálya	35 000		intézménykert különleges terület	
	Kerepesi út	–	765	fasorok	főváros
	Fiumei út	–	lsd. fent	fasorok	fővárosi
	Asztalos S. út	–		fasorok	kerületi
	Sajgótarjáni út	–		fasorok	kerületi
	Aréna pláza kertje		91 300	jelentős magánkert	magán
	Kertészet		68 000	jelentős magánkert	magán
Százados negyed	Kisboldogasszony templom kertje	1 500		Közpark, közkert	kerületi
	Tisztes u.	170		fásított köztér	kerületi
	BKV Előre sporttelep		13 700	intézménykert különleges terület	magán
	MTK Stadion		10 200	intézménykert különleges terület	magán
	Kerepesi út	–	343	fasorok	fővárosi
	Hungária krt.	–	901	fasorok	fővárosi
	Asztalos S. út	–	515	fasorok	kerületi
	Stróbl A. út	–	640	fasorok	kerületi
	Törökbecse u.	–		fasorok	kerületi
	Strázsa u.	–	154	fasorok	kerületi

Kerületrész	Megnevezés	Teljes kiterjedés (m ²)	Zöldfelületi mérete (m ²)/ fasor hossza (m)	Jellege	Tulajdon
	Osztály u.	–	154	fasorok	kerületi
	Százados út	–	141	fasorok	kerületi
	Hős u.	–	118	fasorok	kerületi
	Ciprus u.	–	458	fasorok	kerületi
	Lakótelepi kertek		76 800	jelentős magánkert	magán
	MÁV lakótelep		16 300	jelentős magánkert	magán
Ganz negyed	Golgota tér	20 348		közpark, közkert	kerületi
	Orczy tér			fásított köztér	fővárosi
	Vajda Péter u.	3 500		osztósáv	kerületi
	Vajda Péter utcai	2 500		zöldsáv	kerületi
	Sorosok Háza kertje			intézménykert	intézményi
	Szentágothai Eü Szakközép kertje			intézménykert	intézményi
	Salgótarjáni út	–		fasorok	
	Kőbányai út	–	1 101	fasorok	fővárosi
	Golgota utca	–	200	fasorok	kerületi
	Bláthy Ottó u.	–		fasorok	kerületi
	Vajda Péter u.	–		fasorok	kerületi
	Orczy u.	–	212	fasorok	főváros
	Könyves K. Krt	–	1 293	fasorok	főváros
Tisztviselőtelep	Szenes Iván tér (Rezső tér)	24 630		fásított köztér	kerületi
	Vajda Péter Ált. Isk. Kertje	10 400		intézménykert	intézményi
	Telepi óvodakert			intézménykert	intézményi

Kerületrész	Megnevezés	Teljes kiterjedés (m ²)	Zöldfelületi mérete (m ²)/ fasorhossza (m)	Jellege	Tulajdon
	Templomkert			intézménykert	intézményi
	Angolkert óvoda kertje			intézménykert	intézményi
	Autizmus Alapítványi Isk. Kertje;			intézménykert	intézményi
	Országos Pedagógiai Könyvtár kertje			intézménykert	intézményi
	BKSZC Mátyás Iván Szakközép kertje			intézménykert	intézményi
	Pénzverde/Rádió kertje			intézménykert	intézményi
	SOTE Elméleti tömb kertje			intézménykert	intézményi
	Nagyvárad téri Ref. Templom kertje			intézménykert	intézményi
	Vajda Péter u.	–	501	fasorok	kerületi
	Orczy u.	–	lsd. fent	fasorok	fővárosi
	Könyves K. Krt	–	lsd. fent	fasorok	fővárosi
	Delej utca	–	770	fasorok	kerületi
	Bláthy Ottó u.	–	901	fasorok	kerületi
	Villám utca	–	583	fasorok	kerületi
	Bíró Lajos u.	–	761	fasorok	kerületi
	Reguly Antal u	–	690	fasorok	kerületi
	Benyovszky u.	–	613	fasorok	kerületi
	Elnök utca	–	565	fasorok	kerületi

Kerületrész	Megnevezés	Teljes kiterjedés (m ²)	Zöldfelületi mérete (m ²)/ fasor hossza (m)	Jellege	Tulajdon
	Győrffy I. utca	–	269	fasorok	kerületi
	Üllői út	–	lsd. fent	fasorok	fővárosi
	Tisztviselőtelepi lakókertek		151 100	jelentős magánkert	magán
	MÁV Zrt kertje		2 400	jelentős magánkert	magán

Forrás: Saját szerkesztés, Józsefváros Zöldfelület fenntartási és környezetvédelmi koncepciója -2014, Budapest Főváros VIII. kerület, Józsefváros településfejlesztési koncepciója - Megalapozó vizsgálat – 2018, Önkormányzati 2020. január adatszolgáltatás